

ผลงานทางวิชาการ
เรื่อง
ยุทธศาสตร์การค้าการลงทุนเพื่อมุ่งสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

เพื่อพิจารณาแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง
นักวิชาการพาณิชย์ชำนาญการพิเศษ (ตำแหน่งเลขที่ ๒๘๑)
สำนักบริการส่งออก ๑
กรมส่งเสริมการส่งออก
ผู้ปฏิบัติงานที่มีประสบการณ์ (ตำแหน่งประเภทวิชาการ)

ของ

ห้ามยืมออก

OFFICE OF TRADE INFORMATION
RESOURCES AND BUSINESS

18 APR 2012

DEPARTMENT OF EXPORT PROMOTION

นางสาวพัชรา วุฒิพันธุ์
นักวิชาการพาณิชย์ชำนาญการ (ตำแหน่งเลขที่ ๔๑๔)
สังกัดสำนักบริการส่งออก ๑
ปฏิบัติงานจริงสำนักพัฒนาการตลาดระหว่างประเทศ

สารบัญ

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

บทนำ

หลักการและเหตุผล	๑
วัตถุประสงค์ในการศึกษา	๒
ขอบเขตการศึกษา	๒
ขั้นตอนในการดำเนินการ	๓
ลักษณะพิเศษที่แสดงความยุ่งยากของงาน	๓
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	๓

บทที่ ๑ การจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ความเป็นมา	๔
สาระสำคัญของ AEC Blueprint	๕
ผลผูกพันของ AEC Blueprint ต่อไทย	๖
การเจรจา FTA ระหว่างอาเซียนกับประเทศคู่เจรจาในปัจจุบัน	๙

บทที่ ๒ สถานการณ์การค้าการลงทุนในอาเซียน

ภาวะเศรษฐกิจในอาเซียน	๑๗
สถานการณ์การค้าระหว่างไทยและอาเซียน	๑๘
สถานการณ์การค้าชายแดนของไทย	๒๕
การใช้สิทธิประโยชน์ในการส่งออกของไทยภายใต้กรอบ AFTA	๒๗
สถานการณ์การลงทุนจากต่างประเทศในภูมิภาคอาเซียน	๒๘

บทที่ ๓ บทวิเคราะห์โอกาสและความท้าทายด้านการค้าการลงทุนในเศรษฐกิจอาเซียน

การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในระบบเศรษฐกิจและสังคมโลก	๓๓
โอกาสและความท้าทายของตลาดอาเซียนในภาพรวม	๓๖
จุดอ่อนจุดแข็งของไทยในรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน	๓๗
โอกาสและความท้าทายในแต่ละประเทศ	๔๒

บทที่ ๔ นโยบายของประเทศไทยในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ร่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๑	๖๗
นโยบายของรัฐบาลปัจจุบัน	๖๙

นโยบายของกระทรวงพาณิชย์	๗๐
กลยุทธ์การพัฒนาและส่งเสริมการส่งออก และยุทธศาสตร์การค้า	๗๓
สำหรับภูมิภาคอาเซียนของกรมส่งเสริมการส่งออก	

บทที่ ๕ การดำเนินงานเพื่อพัฒนาและส่งเสริมการส่งออกในภูมิภาคอาเซียน	
ผลการดำเนินงานในปีงบประมาณ ๒๕๕๓ – ๒๕๕๔	๗๗
แผนการดำเนินงานในปีงบประมาณ ๒๕๕๕	๘๕

บทที่ ๖ บทสรุปและข้อเสนอแนะ	
บทสรุปและข้อสังเกตจากผลการศึกษา	๘๙
ข้อเสนอแนะเชิงยุทธศาสตร์	๙๒
ข้อเสนอแนะเชิงการบริหารจัดการ	๙๕

ภาคผนวก

ตารางเปรียบเทียบข้อมูลพื้นฐานของประเทศไทยและประเทศสมาชิกใหม่อาเซียน
ตารางเปรียบเทียบข้อมูลพื้นฐานของประเทศไทยและประเทศสมาชิกเดิมอาเซียน

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

นับตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๕๓ เป็นต้นมา ประเทศสมาชิกอาเซียนเดิม ๖ ประเทศ (ไทย มาเลเซีย สิงคโปร์ ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย และบรูไน) ได้มีการลดอัตราภาษีนำเข้าสินค้าระหว่างกันลงเหลือร้อยละ ๐ ในเกือบทุกสินค้าที่ค้าขายกันภายใต้เขตการค้าเสรีอาเซียน หรือ AFTA (ASEAN Free Trade Area) ยกเว้นสินค้าอ่อนไหวเพียงไม่กี่รายการ ขณะที่สมาชิกอาเซียนใหม่ ๔ ประเทศ (กัมพูชา สปป.ลาว พม่า และเวียดนาม) จะต้องทยอยลดอัตราภาษีลงเหลือร้อยละ ๐ และในปี ๒๕๕๘ ซึ่งในปีเดียวกันก็เป็นปีเริ่มต้นของการที่ประเทศสมาชิกอาเซียน จะพัฒนากรอบข้อตกลงไปสู่การรวมกลุ่มเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community : AEC) ซึ่งจะมีการค้าสินค้า การลงทุน การเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือที่เสรี และมีการเคลื่อนย้ายเงินทุนได้เสรีมากขึ้น จึงนับเป็นโอกาสที่สำคัญของประเทศไทยในการเร่งเจาะขยายตลาดสินค้า ธุรกิจบริการ และแสวงหาโอกาสในการลงทุน หรือใช้อาเซียนเป็นฐานการผลิตร่วมหรือแหล่งวัตถุดิบ ทรัพยากร แรงงาน และพลังงาน เพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของไทยในตลาดโลก การรวมเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี ๒๕๕๘ จะทำให้อาเซียนจะกลายเป็นตลาดการค้าขนาดใหญ่ ประกอบด้วยประชากรที่รวมกันกว่า ๕๘๐ ล้านคน และหากรวมประเทศที่มีข้อตกลงเขตการค้าเสรีกับอาเซียน อาทิ จีน ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ อินเดีย ออสเตรเลีย และนิวซีแลนด์ เป็นต้น ก็จะมีขนาดตลาดประกอบด้วยประชากรรวมกันกว่า ๓,๒๐๐ ล้านคน หรือคิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ ๕๐ ของประชากรโลก และมี GDP รวมกัน ๑๒.๒๕ ล้านล้านเหรียญสหรัฐฯ

ปัจจุบันสถานการณ์เศรษฐกิจในอาเซียน มีแนวโน้มขยายตัวอย่างต่อเนื่อง แสดงถึงศักยภาพของตลาดอาเซียนในการรองรับสินค้าและบริการและการลงทุน โดยเฉพาะประเทศลาว เมียนมาร์ กัมพูชา เวียดนาม และอินโดนีเซีย โดยในช่วง ๑๐ ปีที่ผ่านมา การค้าระหว่างไทยและอาเซียนได้ขยายตัวเพิ่มขึ้นเป็น ๓ เท่า ในปี ๒๕๕๓ มีมูลค่า ๗๔,๖๐๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๒๐ ของการค้าระหว่างประเทศทั้งหมดของไทย มีอัตราขยายตัวร้อยละ ๓๐.๖ ไทยเป็นฝ่ายได้ดุลการค้าถึง ๑๒,๘๐๐ ล้านบาท ในส่วนของการลงทุนในอาเซียน ก็มีแนวโน้มขยายตัวต่อเนื่องเช่นกัน โดยเฉพาะในประเทศลาว กัมพูชา พม่า เวียดนาม ฟิลิปปินส์ ซึ่งยังต้องการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อรองรับการขยายตัวของประชากรและการเติบโตทางเศรษฐกิจ และภาครัฐยังมียุทธศาสตร์สนับสนุนการลงทุนจากต่างประเทศ โดยมีการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ การพัฒนาโลจิสติกส์ และการปรับปรุงการให้บริการแก่นักลงทุน และระเบียบการค้าการลงทุนที่เป็นสากลมากขึ้น

ประเทศไทยมีจุดแข็งที่จะใช้ฉกฉวยโอกาสเหล่านี้ จากระบบโครงข่ายการคมนาคมขนส่งและโลจิสติกส์ที่เชื่อมโยงประเทศไทยกับอาเซียน ภายใต้กรอบความร่วมมืออนุภูมิภาคต่างๆ เช่น อนุภูมิภาคแม่น้ำโขง โดยเฉพาะเส้นทางระเบียงเศรษฐกิจตะวันออกตะวันตก เส้นทางระเบียงเศรษฐกิจเหนือ-ใต้ และเส้นทางรถไฟความเร็วสูง เป็นต้น ประกอบกับความกระตือรือร้นของหน่วยงานท้องถิ่น โดยเฉพาะจังหวัดชายแดนในการผลักดันการเปิดช่องทางการค้าใหม่ๆ หรือการยกระดับด่านชายแดนต่างๆ ให้เป็นจุดผ่านแดนถาวร นอกจากนี้ภาคอุตสาหกรรม/ภาคบริการของไทยหลายสาขา ยังมีความพร้อมที่จะแข่งขันและขยายธุรกิจไปสู่ภูมิภาคอาเซียน อาทิ อุตสาหกรรมการเกษตรและอาหาร อุตสาหกรรมชิ้นส่วนยานยนต์ และเครื่องใช้ไฟฟ้า อุตสาหกรรมสิ่งทอ/เครื่องนุ่งห่ม และภาคธุรกิจบริการ เช่น การท่องเที่ยว การบริการด้านสุขภาพ และการก่อสร้าง/บริการวิศวกรรมและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

อย่างไรก็ดี สิ่งท้าทายที่ต้องเผชิญคือ การใช้มาตรการกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษีที่อาจมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น เช่น ประเทศมาเลเซียซึ่งมีการจำกัดการขนส่งสินค้าผ่านแดนไปยังสิงคโปร์ไม่เกิน ๓๐,๐๐๐ ตัน เป็นต้น รวมไปถึงความล่าช้าในการให้สัตยาบันและการปฏิบัติตามความตกลงต่างๆ ของประเทศสมาชิกบางประเทศ อันเนื่องมาจากความแตกต่างระหว่างกฎหมายในประเทศกับพันธกรณี โดยเฉพาะมาตรการศุลกากร การปรับปรุงกฎระเบียบแหล่งกำเนิดสินค้าเพื่อให้แต่ละประเทศสามารถรับรองแหล่งกำเนิดได้ด้วยตนเอง การใช้พิกัดอัตราศุลกากรและเอกสาร/มาตรฐานการตรวจสอบที่สอดคล้องกัน การพัฒนามาตรฐานสินค้าร่วมกัน การละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา และการคุ้มครองผู้บริโภค เป็นต้น นอกจากนี้ ผู้ประกอบการไทยส่วนหนึ่งยังขาดความรู้ในการใช้สิทธิประโยชน์ในการส่งออกสินค้าไทยไปยังอาเซียนภายใต้กรอบการค้าเสรี AFTA ซึ่งปัจจุบันยังมีสัดส่วนเพียงร้อยละ ๕๖ ของรายการสินค้าที่ได้รับสิทธิภายใต้ AFTA

เมื่อศึกษานโยบายของประเทศไทยในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปัจจุบัน ถือว่ามีการให้ความสำคัญกับอาเซียนค่อนข้างมาก โดยได้กำหนดเป็นนโยบายของรัฐบาลว่าจะมุ่งเน้นการสร้างความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน การส่งเสริมความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอาเซียน และการใช้ประโยชน์จากโครงข่ายคมนาคมขนส่งในภูมิภาค และมีการกำหนดเป้าหมาย/ตัวชี้วัดไว้อย่างชัดเจนในร่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - พ.ศ. ๒๕๕๘) อาทิ การใช้สิทธิประโยชน์จากความตกลงการค้าเสรี การเพิ่มมูลค่าการค้าชายแดนและการลงทุนทางตรงของไทยในประเทศเพื่อนบ้าน และการลดต้นทุนการประกอบธุรกิจในประเทศและระหว่างประเทศ ซึ่งควรนำมาใช้เป็นแนวทางในการกำหนดยุทธศาสตร์ของกระทรวงพาณิชย์รวมถึงกรมส่งเสริมการส่งออกเพื่อให้สอดคล้องกัน

สำหรับยุทธศาสตร์ของกระทรวงพาณิชย์ต่ออาเซียนในปัจจุบัน ส่วนใหญ่จะเน้นหนักในด้านการส่งเสริมการค้า ในขณะที่การติดตามการดำเนินงานตามพันธกรณีและเจรจาแก้ไขปัญหาอุปสรรคทางการค้า รวมทั้งการอำนวยความสะดวกทางการค้า และการส่งเสริมการใช้สิทธิประโยชน์ภายใต้ความตกลงการค้าเสรีอาเซียน ก็มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จของการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน นอกจากนี้ ยังขาดยุทธศาสตร์ที่จะรองรับการแข่งขันที่เพิ่มมากขึ้น ซึ่งจำเป็นต้องคำนึงถึงกลุ่มภารกิจในประเทศด้วย โดยเฉพาะการเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการไทย เช่น การยกระดับมาตรฐานการดำเนินธุรกิจไทย และการส่งเสริมการพัฒนาทรัพย์สินทางปัญญา นอกจากนี้ ยังต้องรักษาสมดุลกับนโยบายรักษาเสถียรภาพสินค้าเกษตรภายในประเทศ รวมทั้งนโยบายปกป้องผู้ประกอบการไทยในบางสาขาจากการเข้ามาประกอบธุรกิจของบริษัทต่างดาว เป็นต้น ในส่วนของการดำเนินงานเพื่อพัฒนาและส่งเสริมการส่งออกของกรมฯ ได้มีการกำหนดตัวชี้วัดผลการปฏิบัติราชการตามคำรับรองการปฏิบัติราชการ คือ การค้าระหว่างไทยและอาเซียนขยายตัวร้อยละ ๑๖ ในปี ๒๕๕๔ อย่างไรก็ดี ในช่วงปี ๒๕๕๓ - ๒๕๕๔ และแผนการดำเนินงานในปี ๒๕๕๕ ส่วนใหญ่มุ่งเน้นการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการส่งออกสินค้าไทย อาทิ การจัดงานแสดงสินค้าไทย การเข้าร่วมงานแสดงสินค้าในต่างประเทศ การจัดกิจกรรมส่งเสริมการขายร่วมกับห้างสรรพสินค้า/ซูเปอร์มาร์เก็ต และการจัดคณะผู้แทนการค้าสินค้าไทยเยือนต่างประเทศ หรือจัดคณะผู้แทนการค้าจากต่างประเทศมาเจรจาการค้าในประเทศไทย เป็นต้น

การกำหนดเป้าหมายและยุทธศาสตร์การค้าการลงทุนต่ออาเซียนของกรมฯ และกระทรวงพาณิชย์ จึงควรสอดคล้องกับบริบททางเศรษฐกิจและสังคมที่จะเปลี่ยนแปลงไป โดยครอบคลุมสาระสำคัญของการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจ ทั้งโอกาสทางการค้าสินค้า การค้าบริการ และการลงทุน หรือควรมีมุมมองต่ออาเซียนไม่เฉพาะในระยะสั้นเพื่อจะบรรลุเป้าหมายการส่งออกไปยังตลาดนั้นๆ เพียงอย่างเดียว แต่ควรคำนึงถึงอาเซียนในฐานะพันธมิตรการค้าการลงทุนในระยะกลางและระยะยาว โดยใช้ประโยชน์จากอาเซียนใน

การเป็นฐานการลงทุน/ฐานการผลิตร่วม แหล่งวัตถุดิบ/ทรัพยากร แรงงาน และพลังงาน เพื่อรักษาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยในตลาดโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งตลาดที่อาเซียนได้มีการจัดทำข้อตกลงเขตการค้าเสรีและความร่วมมือทางเศรษฐกิจ ควรให้ความสำคัญกับการรักษาดุลการค้าให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม และวางตำแหน่งของประเทศไทยในอาเซียนในฐานะที่เป็นพันธมิตรการค้าที่ดี โดยเฉพาะกับประเทศเพื่อนบ้านซึ่งมีการขาดดุลการค้ากับประเทศไทยในระดับสูง อาทิ เวียดนาม กัมพูชา อินโดนีเซีย ลาว ฟิลิปปินส์ และสิงคโปร์ นอกจากนี้ ในอนาคตควรมีการกำหนดท่าทีและยุทธศาสตร์สำหรับแต่ละประเทศในอาเซียนด้วย เนื่องจากโอกาสทางการค้าและสิ่งท้าทายในแต่ละตลาดในอาเซียนยังมีความแตกต่างกันจากปัจจัยต่างๆ อาทิ นโยบายของรัฐ กฎระเบียบ ทรัพยากรธรรมชาติ ช่องทางการขยายตลาด ระบบคมนาคมขนส่งและโลจิสติกส์ และระดับการพัฒนาทางเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อความต้องการสินค้า บริการ และการลงทุนจากต่างประเทศที่แตกต่างกัน

โครงการที่ควรมีการผลักดันให้มากยิ่งขึ้น ในการจัดทำแผนการดำเนินงานของภูมิภาคอาเซียนในอนาคต ได้แก่ โครงการส่งเสริมธุรกิจบริการไทยซึ่งเป็นภาคธุรกิจที่มีศักยภาพที่จะขยายตัวในอาเซียน โดยเฉพาะธุรกิจบริการที่อยู่ในรอบเจรจาเปิดการค้าเสรี รวมทั้งภาคบริการที่สามารถตอบสนองการเปลี่ยนแปลงสำคัญ ในสังคมโลก เช่น การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี โครงการส่งเสริมการค้าในธุรกิจไทยในอาเซียน ซึ่งอาจจำเป็นต้องมีการบูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โครงการส่งเสริมการนำเข้าวัตถุดิบหรือสินค้าจากอาเซียน โครงการส่งเสริมการสร้างเครือข่าย/การรวมกลุ่มระหว่างผู้ประกอบการไทยและอาเซียน โดยเฉพาะสาขาที่อาเซียนมีแผนการพัฒนาความร่วมมือระหว่างกัน โครงการเพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์สินค้า/ธุรกิจบริการไทย และการส่งเสริมตราสินค้าไทย และโครงการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันให้แก่ผู้ประกอบการไทย โดยเฉพาะผู้ประกอบการ SMEs เช่น การจัดฝึกอบรม/สัมมนาเกี่ยวกับโอกาสการค้าการลงทุนในภูมิภาคอาเซียน และองค์ความรู้ด้านโลจิสติกส์และการขนส่งในอาเซียน

ทั้งนี้ ความสำเร็จของการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดจำเป็น ต้องอาศัยศักยภาพและความแข็งแกร่งของหน่วยงาน/องค์กรที่จะเป็นกลไกดำเนินงาน โดยเฉพาะสำนักงานส่งเสริมการค้าของไทยในภูมิภาคอาเซียนซึ่งมีบทบาทสำคัญอย่างมาก รวมทั้งหน่วยงานส่วนกลางก็จำเป็นต้องมีความตระหนักและมีองค์ความรู้ที่เพียงพอเกี่ยวกับโอกาสและปัญหาอุปสรรคด้านการค้าการลงทุนในอาเซียน และผลกระทบต่อภาคเศรษฐกิจอุตสาหกรรมภายในประเทศ ตลอดจนมีทักษะในการสื่อสารภาษาอังกฤษหรือภาษาที่สาม จึงจำเป็นต้องมีการเตรียมความพร้อมอย่างเข้มข้นสำหรับบุคลากร ทั้งในส่วนกลางและการคัดเลือกบุคคลที่มีวิสัยทัศน์ มีความกระตือรือร้น และมีความรู้ความสามารถไปประจำสำนักงานในอาเซียน นอกจากนี้ ควรสร้างช่องทางที่เป็นรูปธรรมในการประสานงาน เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล เร่งรัด/ติดตามการแก้ไขปัญหาอุปสรรคการค้าการลงทุนในอาเซียน ปรีกษาหารือ และบูรณาการการดำเนินงานบางส่วนระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน อาทิ สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สภาผู้ส่งสินค้าทางเรือแห่งประเทศไทย สภาธุรกิจต่างๆ และสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย เป็นต้น

.....

บทนำ

๑. หลักการและเหตุผล

ในบรรดากลุ่มเศรษฐกิจต่างๆ ของโลก อาเซียน หรือสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of Southeast Asian Nations: ASEAN) นับเป็นกลุ่มเศรษฐกิจที่กำลังได้รับความสนใจอย่างมากของประเทศต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community : AEC) ในปี ๒๕๕๘ เนื่องจากขนาดของตลาดที่ค่อนข้างใหญ่ โดยมีจำนวนประชากรรวมกันกว่า ๕๙๐ ล้านคน และมีผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (Gross Domestic Product: GDP) เป็นมูลค่า ๑.๕ ล้านล้านเหรียญสหรัฐ^๑ ยังไม่รวมถึงประเทศที่มีข้อตกลงเขตการค้าเสรีกับอาเซียน อาทิ จีน ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ อินเดีย ออสเตรเลีย และนิวซีแลนด์ เป็นต้น ซึ่งถ้านับจำนวนประชากรรวมกันแล้ว จะมีจำนวนกว่า ๓,๒๐๐ ล้านคน คิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ ๕๐ ของประชากรโลก และมี GDP เป็นมูลค่ามากกว่า ๑๒.๒๕ ล้านล้านเหรียญสหรัฐ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๒๒ ของ GDP ของโลก

นับตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๕๓ เป็นต้นมา ประเทศสมาชิกอาเซียนเดิม ๖ ประเทศ (ไทย มาเลเซีย สิงคโปร์ ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย และบรูไน) ได้มีการลดอัตราภาษีนำเข้าสินค้าระหว่างกันลงเหลือร้อยละ ๐ ในเกือบทุกสินค้าที่ค้าขายกันภายใต้เขตการค้าเสรีอาเซียน หรือ AFTA (ASEAN Free Trade Area) ยกเว้นสินค้าอ่อนไหวเพียงไม่กี่รายการ ขณะที่สมาชิกอาเซียนใหม่ ๔ ประเทศ (กัมพูชา สปป.ลาว เมียนมาร์ และเวียดนาม) จะต้องทยอยลดอัตราภาษีลงเหลือร้อยละ ๐ ภายในปี ๒๕๕๘ และในปีเดียวกัน ก็จะเป็นปีเริ่มต้นของการที่ประเทศสมาชิกอาเซียนจะพัฒนากรอบข้อตกลงไปสู่การรวมกลุ่มเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ซึ่งจะมีการค้าสินค้า การลงทุน และการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมืออย่างเสรี และการเคลื่อนย้ายเงินทุนได้เสรีมากขึ้น จึงนับเป็นโอกาสที่สำคัญของประเทศไทยในการเร่งเจาะขยายตลาดการค้าการลงทุน รวมทั้งการปรับตัวเพื่อรองรับความท้าทายและการแข่งขันที่อาจเพิ่มมากขึ้น

เพื่อรองรับโอกาสในการขยายการค้าการลงทุนในภูมิภาคอาเซียน จากการรวมเป็นประชาคมเศรษฐกิจ ในปี ๒๕๕๘ และเพื่อให้การกำหนดแผนปฏิบัติการมีประสิทธิภาพสูงสุด ประเทศไทยควรมีการกำหนดเป้าหมายและยุทธศาสตร์การค้าการลงทุนที่ชัดเจน และสอดคล้องกับบริบททางเศรษฐกิจและสังคมที่จะเปลี่ยนแปลงไป โดยมีการศึกษาเปรียบเทียบและวิเคราะห์สถานการณ์เศรษฐกิจ การค้าการลงทุนในเชิงลึกในแต่ละประเทศในกลุ่มอาเซียน รวมทั้งกฎระเบียบการนำเข้า/มาตรการกีดกันทางการค้า ช่องทางการขยายตลาดสินค้า/ธุรกิจ บริการ อุตสาหกรรมที่มีศักยภาพในการลงทุน ความเชื่อมโยงทางด้านโลจิสติกส์ ตลอดจนความเคลื่อนไหวของประเทศคู่แข่ง

การกำหนดยุทธศาสตร์การค้าการลงทุน ควรมีมุมมองที่ครอบคลุมไม่เฉพาะในระยะสั้นเพื่อบรรลุเป้าหมายการส่งออกไปยังตลาดนั้นๆ เพียงอย่างเดียว แต่ควรคำนึงถึงการพัฒนาการค้าการลงทุนในระยะกลางและระยะยาว เพื่อรักษาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยในตลาดโลกด้วย เช่น โอกาสในการลงทุนในอาเซียนเพื่อใช้เป็นฐานการผลิตร่วม หรือแหล่งวัตถุดิบ ทรัพยากร แรงงาน และพลังงาน เป็นต้น รวมถึงการรักษาดุลทางการค้าเพื่อความเป็นพันธมิตรที่ตออย่างยั่งยืนโดยเฉพาะกับประเทศเพื่อนบ้าน นอกจากนี้

^๑ ที่มา: สำนักงานเลขาธิการอาเซียน ASEAN Statistics ๒๐๑๑, www.asean.org, ๕ ตุลาคม ๒๕๕๔

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงคมนาคม เป็นต้น นอกจากนี้ ข้อเสนอแนะยุทธศาสตร์การค้าการลงทุนฉบับนี้ เป็นข้อเสนอแนะในภาพรวมโดยไม่ได้ลงรายละเอียดเป็นยุทธศาสตร์สำหรับแต่ละประเทศในอาเซียน ซึ่งจำเป็นต้องมีการศึกษาในเชิงลึกมากขึ้นในลำดับต่อไป

๔. ขั้นตอนในการดำเนินการ

๔.๑ รวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และทำการศึกษาวิเคราะห์แผนงานเพื่อจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนสถานการณ์เศรษฐกิจการค้าการลงทุนในตลาดอาเซียน โอกาสและความท้าทายในตลาดอาเซียนในแต่ละตลาด อันเกิดจากกฎระเบียบการนำเข้า มาตรการกีดกันทางการค้า ช่องทางการขยายตลาดสินค้า/ธุรกิจบริการหรืออุตสาหกรรมที่มีศักยภาพในการค้าและการลงทุน ความเชื่อมโยงทางด้านโลจิสติกส์ ความเคลื่อนไหวของประเทศคู่แข่ง รวมทั้งปัญหาอุปสรรคการค้าการลงทุน เพื่อนำมาสรุป จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และปัญหาอุปสรรค (SWOT Analysis)

๔.๒ ศึกษาวิเคราะห์นโยบายในระดับประเทศ และระดับกระทรวงต่อประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน รวมทั้งการดำเนินงานเพื่อพัฒนาและส่งเสริมการค้าการลงทุนที่ผ่านมาของกรมส่งเสริมการส่งออก

๔.๓ นำข้อมูลที่ได้รวบรวมมาประมวล เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะเป้าหมายและยุทธศาสตร์การค้าการลงทุนเพื่อมุ่งสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่มีความสอดคล้องกับนโยบายของประเทศและรัฐบาล รวมทั้งจัดทำข้อเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงการบริหารจัดการ และแผนปฏิบัติการเพื่อพัฒนาและส่งเสริมการค้าในภูมิภาคอาเซียนที่อยู่ในบทบาทหน้าที่ของกรมส่งเสริมการส่งออก

๔.๔ นำผลการศึกษาเผยแพร่ภายในองค์กรเพื่อถ่ายทอด/แลกเปลี่ยนความรู้

๕. ลักษณะพิเศษที่แสดงความยุ่งยากของงาน

๕.๑ มีการวิเคราะห์ข้อมูลที่มีความซับซ้อนและไม่ชัดเจน อาทิ กฎระเบียบด้านการนำเข้า ข้อกำหนดมาตรการทางการค้าต่างๆ เป็นต้น

๕.๒ ข้อมูลที่มีอยู่อาจไม่ครบถ้วนสมบูรณ์และขาดความทันสมัย เนื่องจากหลายประเทศในอาเซียนขาดการจัดทำข้อมูลที่เป็นระบบหรือเป็นสากล และไม่ได้มีการเผยแพร่ต่อสาธารณะ เช่น สถิติการค้าระหว่างประเทศของกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน (ลาว กัมพูชา เมียนมาร์) เป็นต้น

๖. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๖.๑ สามารถนำไปใช้ในการกำหนดเป้าหมาย และแนวทางการพัฒนาความร่วมมือทางด้านการค้าการลงทุนกับประเทศอาเซียน เพื่อสอดคล้องกับการรวมเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี ๒๕๕๘

๖.๒ สามารถนำไปใช้พัฒนาการดำเนินงาน ด้านการส่งเสริมและพัฒนาการส่งออกของกรมส่งเสริมการส่งออก

๖.๓ ผู้ประกอบการผลิต/ผู้ส่งออกของไทย สามารถนำไปกำหนดกลยุทธ์การขยายการค้าการลงทุนกับประเทศในอาเซียน

๒. สาระสำคัญของ AEC Blueprint^๓

แผนงานเพื่อจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC Blueprint) มีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อกำหนดทิศทาง/แผนงานในด้านเศรษฐกิจที่จะต้องดำเนินงานให้ชัดเจนตามกรอบระยะเวลาที่กำหนด จนบรรลุเป้าหมาย AEC ในปี ๒๕๕๘ (ค.ศ. ๒๐๑๕) และสร้างพันธสัญญาระหว่างประเทศสมาชิกที่จะดำเนินการไปสู่เป้าหมายดังกล่าวร่วมกัน ประกอบด้วย ๔ ส่วนหลัก ซึ่งอ้างอิงมาจากเป้าหมายการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจของอาเซียนตามแถลงการณ์บาหลี ฉบับที่ ๒ ได้แก่

- ❖ การเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียว โดยให้มีการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุน และแรงงานมีฝีมืออย่างเสรี และการเคลื่อนย้ายเงินทุนอย่างเสรีมากขึ้น รวมทั้งส่งเสริมการรวมกลุ่มสาขาสำคัญของอาเซียนให้เป็นรูปธรรม

- ❖ การสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของอาเซียน ซึ่งให้ความสำคัญกับประเด็นด้านนโยบายที่จะช่วยส่งเสริมการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ เช่น กรอบนโยบายการแข่งขันของอาเซียน การคุ้มครองผู้บริโภค สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ นโยบายภาษี และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (การเงิน การขนส่ง เทคโนโลยีสารสนเทศ และพลังงาน)

- ❖ การพัฒนาเศรษฐกิจอย่างเสมอภาค โดยการพัฒนา SMEs และการเสริมสร้างขีดความสามารถผ่านโครงการต่างๆ เช่น โครงการริเริ่มเพื่อการรวมกลุ่มของอาเซียน (Initiative for ASEAN Integration: IAI) เพื่อลดช่องว่างการพัฒนาทางเศรษฐกิจ

- ❖ การบูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจโลก เน้นการปรับประสานนโยบายเศรษฐกิจของอาเซียนกับประเทศภายนอกภูมิภาค เพื่อให้อาเซียนมีท่าทีร่วมกันอย่างชัดเจน เช่น การจัดทำเขตการค้าเสรีของอาเซียนกับประเทศคู่เจรจาต่างๆ เป็นต้น รวมทั้งส่งเสริมการสร้างเครือข่ายในด้านการผลิต/จำหน่ายภายในภูมิภาคให้เชื่อมโยงกับเศรษฐกิจโลก

สำหรับเป้าหมายของ AEC ในการเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียว มีสาระสำคัญประกอบด้วย

- ❖ ด้านสินค้า : มุ่งลดภาษีสินค้านระหว่างประเทศสมาชิกให้เป็น ๐% ภายในปี ๒๕๕๓ (ค.ศ. ๒๐๑๐) สำหรับสมาชิกเดิม และปี ๒๕๕๘ (ค.ศ. ๒๐๑๕) สำหรับสมาชิกใหม่ และยกเลิกมาตรการ NTBs (Non-tariff Barriers) โดยเร็ว รวมถึงการปรับปรุงกฎด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าและใช้พิกัดอัตราศุลกากรที่สอดคล้องกัน

- ❖ ด้านบริการ : ยกเลิกข้อจำกัดในการประกอบการด้านการค้าบริการในอาเซียน ภายในปี ๒๕๖๓ (ค.ศ. ๒๐๒๐)

- ❖ ด้านการลงทุน : เปิดให้มีการลงทุนเสรีในอาเซียนและให้การปฏิบัติเยี่ยงคนชาติต่อนักลงทุนอาเซียน ภายในปี ๒๕๕๓ (ค.ศ. ๒๐๑๐)

- ❖ ด้านแรงงาน : ให้แรงงานฝีมือ สามารถเคลื่อนย้ายภายในอาเซียนได้อย่างเสรี

- ❖ ด้านเงินทุน : ให้มีการไหลเวียนของเงินทุนที่เสรีมากขึ้น และเพื่อเร่งรัดการเปิดเสรีการค้าสินค้าและบริการให้เห็นผลชัดเจนขึ้น

^๓ ที่มา : กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ www.thaifta.com, ตุลาคม ๒๕๕๔

๒) การขจัด NTBs ประเทศสมาชิกจะต้องยกเลิกมาตรการ NTBs เช่น การจำกัดการนำเข้า สำหรับประเทศไทยจะดำเนินการยกเลิกเป็น ๓ ระยะตามแผนงานขจัด NTBs ดังนี้

ชุดที่ ๑ ภายในวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๕๑	ชุดที่ ๒ ภายในวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๕๒	ชุดที่ ๓ ภายในวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๕๓
ลำไย พริกไทย น้ำมันถั่วเหลือง ใบยาสูบ และน้ำตาล	ปอกระเจา ป่าน มันฝรั่ง	ข้าว เนื้อมะพร้าวแห้ง มะพร้าว น้ำมันมะพร้าว ชา ถั่วเหลือง เมล็ดกาแฟ กาแฟสำเร็จรูป นํ้านมดิบ/นมปรุงแต่ง และนมผงขาดมันเนย

๓) การอำนวยความสะดวกทางการค้า เช่น ความร่วมมือทางศุลกากร โดยใช้พิกัดอัตราศุลกากรที่สอดคล้องกัน รวมถึงเอกสารและมาตรฐานการตรวจปล่อยเดียวกัน การปรับปรุงกฎด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าเพื่อให้แต่ละประเทศสามารถรับรองถิ่นกำเนิดสินค้าด้วยตัวเอง และจัดทำมาตรฐานสินค้าร่วมกันของอาเซียน เป็นต้น

๓.๒ การเปิดเสรีการค้าบริการ มีเป้าหมาย คือ ลดอุปสรรคในการเข้าสู่ตลาดในด้านต่างๆ และเพิ่มสัดส่วนการถือหุ้นให้กับบุคคล/นิติบุคคลสัญชาติอาเซียน ดังนี้

๑) สาขาบริการสำคัญ (Priority Integration Sectors: PIS) ได้แก่ สาขาเทคโนโลยีสารสนเทศ สาขาสุขภาพ สาขาการท่องเที่ยว และสาขาโลจิสติกส์

สรุปเป้าหมายการเพิ่มสัดส่วนการถือหุ้นในสาขาบริการสำคัญของไทย

สาขาบริการ	๒๐๐๘ (๒๕๕๑)	๒๐๑๐ (๒๕๕๓)	๒๐๑๓ (๒๕๕๖)
สัดส่วนการถือหุ้นของนักลงทุนอาเซียนสาขาเทคโนโลยีสารสนเทศ สาขาสุขภาพ สาขาการท่องเที่ยว	ไม่น้อยกว่า ๕๑%	ไม่น้อยกว่า ๗๐%	
สาขาโลจิสติกส์	๔๙%	๕๑%	๗๐%

๒) สาขาบริการอื่น (Non-Priority Services Sector) ครอบคลุมบริการทุกสาขานอกจากสาขาบริการสำคัญ (priority services sectors) และการบริการด้านการเงิน ที่กำหนดเป้าหมายการเปิดเสรีภายในปี ๒๕๕๘ (ค.ศ. ๒๐๑๕) ทั้งนี้ สามารถยกเว้นสาขาที่อ่อนไหวได้

สรุปเป้าหมายการเพิ่มสัดส่วนการถือหุ้นในสาขาบริการอื่นๆ ของไทย

ปี	๒๐๐๖ (๒๕๔๙)	๒๐๐๘ (๒๕๕๑)	๒๐๑๐ (๒๕๕๓)	๒๐๑๕ (๒๕๕๘)
สัดส่วนการถือหุ้นของนักลงทุนอาเซียน	๓๐%	๔๙%	๕๑%	๗๐%

อาเซียนได้ดำเนินการเจรจาลดข้อจำกัดด้านการค้าบริการระหว่างกัน และจัดทำข้อผูกพันเปิดตลาดมาแล้วทั้งสิ้นรวม ๗ ชุด โดยได้ลงนามพิธีสารอนุวัติข้อผูกพันการเปิดตลาดการค้าบริการ ชุดที่ ๗ ไปเมื่อ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ ซึ่งในส่วนของไทยได้ผูกพันเปิดตลาดทั้งหมด ๑๔๓ รายการ ครอบคลุมสาขาบริการหลัก อาทิเช่น บริการธุรกิจ (เช่น วิชาชีพวิศวกรรม สถาปัตยกรรม และบัญชี เป็นต้น) คอมพิวเตอร์และการ

ร่วมมือด้านวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) และการพัฒนาเพื่อการรวมกลุ่มของอาเซียน (IAI) ส่วนใหญ่เป็นการดำเนินงานตามแผนงาน/ข้อตกลงที่ได้มีการเห็นชอบร่วมกันไปก่อนหน้านี้แล้วเช่นกัน โดยมีรัฐมนตรีรายสาขาที่เกี่ยวข้องเป็นผู้รับผิดชอบ

จากการประเมินแผนการดำเนินการไปสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน หรือ AEC Blueprint ในรอบที่ ๑ (ช่วงปี ๒๕๕๑ - ๒๕๕๒) อาเซียนสามารถดำเนินการตามได้มากถึงร้อยละ ๘๓.๘ ของมาตรการทั้งหมดที่ต้องดำเนินการในช่วงดังกล่าว ส่วนประเทศไทยดำเนินการได้ร้อยละ ๙๓.๖๓ แต่ในการประเมินรอบที่ ๒ (ช่วงปี ๒๕๕๓ - เมษายน ๒๕๕๔) อาเซียนสามารถดำเนินการตามแผนได้เพียงร้อยละ ๕๒.๗๘ โดยปัญหาอุปสรรคส่วนใหญ่เกิดจากการประสานงานระหว่างหน่วยงานภายใน ประเทศ กฎหมายภายในประเทศ และปัญหาในการดำเนินกระบวนการต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ในขณะที่ไทยสามารถดำเนินการได้ร้อยละ ๖๓.๖๔ ซึ่งมาตรการที่ยังดำเนินการไม่ทันกำหนด ส่วนใหญ่เป็นมาตรการศุลกากร คมนาคม มาตรฐานสินค้า การคุ้มครองผู้บริโภค และทรัพย์สินทางปัญญา

๔. การเจรจา FTA ระหว่างอาเซียนกับประเทศคู่เจรจาในปัจจุบัน

นอกจากโอกาสทางการค้าการลงทุนในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน หรือ ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในอนาคตแล้ว ปัจจุบันอาเซียนยังได้จัดทำข้อตกลงการค้าเสรีหรืออยู่ระหว่างเจรจาจัดตั้งเขตการค้าเสรีกับประเทศต่างๆ นอกภูมิภาค โดย ASEAN Free Trade Area (ASEAN FTA) ซึ่งความตกลง ที่มีผลใช้บังคับแล้ว ได้แก่ จีน ญี่ปุ่น เกาหลี ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ และอินเดีย (เฉพาะในส่วนของการเปิดเสรีสินค้า และอยู่ระหว่างเจรจาเปิดเสรีภาคบริการและการลงทุน)

นอกจากนี้ การพัฒนากรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างอาเซียนกับประเทศอื่นๆ ยังมียังมีแนวโน้มที่จะขยายวงกว้างมากขึ้นในระดับภูมิภาคต่อภูมิภาค อาทิ

❖ ASEAN+๓ ซึ่งได้ถูกริเริ่มขึ้นในการประชุม Informal ASEAN Summit ครั้งที่ ๓ เมื่อเดือนพฤศจิกายน ๑๙๙๙ ณ กรุงมะนิลา ประเทศฟิลิปปินส์ โดยผู้นำอาเซียนและประเทศเอเชีย ๓ ประเทศ ได้แก่ จีน ญี่ปุ่น และเกาหลี ได้ออกแถลงการณ์ร่วมว่าด้วยความร่วมมือเอเชียตะวันออก เพื่อประกาศเจตนารมณ์ครั้งแรกในการเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างกันด้านการเมือง เศรษฐกิจ การเงิน สังคม วัฒนธรรม วิทยาศาสตร์ และการพัฒนา ซึ่งในส่วนของการร่วมมือด้านเศรษฐกิจได้มีการศึกษาการจัดทำ East Asia FTA (EFTA) ไปแล้วจำนวน ๒ ระยะ ผลการศึกษาในระยะที่ ๑ คาดการณ์ว่าการจัดทำ EFTA จะช่วยให้ GDP ของประเทศสมาชิกเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ ๑.๒ ส่วนผลการศึกษาในระยะที่ ๒ ที่ได้ลงลึกในประเด็นเทคนิค พบว่าผลประโยชน์ต่อประเทศสมาชิกจะขึ้นอยู่กับระดับการเปิดตลาด โดยประเด็นที่จะต้องแก้ไขคือปัญหาความแตกต่างของกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า (Rules of Origin: ROOs) เพื่อให้เกิดความเป็นหนึ่งเดียว และลด Transaction Cost ของผู้ประกอบการค้าในภูมิภาคอาเซียน ปัจจุบันได้มีการจัดตั้งคณะทำงานเพื่อพิจารณาแนวทางการรวมกลุ่มระดับภูมิภาค แบ่งออกเป็น ๔ กลุ่มหลัก ได้แก่ การรวมกลุ่มว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าในแต่ละกรอบ (Unified Rules of Origin) การจำแนกพิพัตศุลกากร (Tariff Nomenclature) กระบวนการด้านศุลกากร (Custom Procedure) และความร่วมมือทางเศรษฐกิจ (Economic Cooperation)

❖ ASEAN+๖ ได้ริเริ่มขึ้นในการประชุมรัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียน-ญี่ปุ่น และอาเซียน+๓ ณ กรุงกัวลาลัมเปอร์ ประเทศมาเลเซีย เมื่อเดือนสิงหาคม ๒๐๐๖ โดยประเทศญี่ปุ่นได้เสนอให้มีการศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดตั้ง Comprehensive Economic Partnership in East Asia (CEPEA) หรือ FTA ระหว่าง

สรุปการลดภาษีภายใต้ ASEAN FTAs

FTA	ลงนาม	เริ่มลดภาษี	ลดภาษีเป็น ๐		หมายเหตุ
อาเซียน-จีน	29 พ.ย.47	<u>Early Harvest</u> (พิกัด 01-08) 1 ม.ค.47 <u>ผักผลไม้</u> (พิกัด 07-08) 1 ต.ค.46 <u>สินค้าทั่วไป</u> 20 ก.ค.48	<u>จีน</u> <u>Early Harvest</u> 1 ม.ค. 49 = 0% <u>ผักผลไม้</u> 1 ต.ค.46 = 0% <u>สินค้าทั้งหมด</u> 1 ม.ค.52 = 51.4% 1 ม.ค.53 = 86.4%	<u>ไทย</u> <u>Early Harvest</u> 1 ม.ค. 49 = 0% <u>ผักผลไม้</u> 1 ต.ค.46 = 0% <u>สินค้าทั้งหมด</u> 1 ม.ค.52 = 42.51% 1 ม.ค.53 = 83.0%	
อาเซียน-ญี่ปุ่น	11 เม.ย.51	สำหรับไทย 1 มิ.ย.52	<u>ญี่ปุ่น</u> 1 มิ.ย.52 = 79.5% 1 เม.ย.66 = 85.8%	<u>ไทย</u> 1 มิ.ย.52 = 32.0% 1 เม.ย.61 = 97.85%	1 เม.ย.53 ภาษี 0% ญี่ปุ่น = 79.5% ไทย = 34.8%
อาเซียน-เกาหลี	27 ก.พ.52	1 ม.ค.53	<u>เกาหลี</u> 1 ม.ค.53 = 92.3%	<u>ไทย</u> 1 ม.ค.53 = 89.2% 1 ม.ค.55 = 92.2% 1 ม.ค.60 = 95.4%	
อาเซียน-อินเดีย	13 ส.ค.52	1 ม.ค.53	<u>อินเดีย</u> 31 ธ.ค.56 = 70.18% 31 ธ.ค.59 = 79.35%	<u>ไทย</u> 31 ธ.ค.56 = 70.9% 31 ธ.ค.59 = 79.34%	
อาเซียน-ออสเตรเลีย-นิวซีแลนด์	27 ก.พ.52	12 มี.ค.53	<u>ออสเตรเลีย</u> 12 มี.ค.53 = 95.96% 1 ม.ค.63 = 100% <u>นิวซีแลนด์</u> 12 มี.ค.53 = 84.96% 1 ม.ค.55 = 90.13% 1 ม.ค.63 = 100%	<u>ไทย</u> 1 ม.ค.58 = 89.77% 1 ม.ค.63 = 98.80%	ไทย วันที่เริ่มมีผล บังคับใช้ 12 มี.ค.53 ภาษี 0% = 72.29% (อินโดนีเซีย ลาว กัมพูชา ยังไม่มีผล บังคับใช้)

ที่มา : กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ

หมายเหตุ % ทั้งหมดเป็น % ของรายการสินค้า (Tariff line)

FTAs	บริการ	การลงทุน	นโยบาย/ปัญหาอุปสรรค
อาเซียน – ญี่ปุ่น	❖ ต้องผ่านการทดสอบความจำเป็นทางเศรษฐกิจ : บริการวิจัยการตลาด บริการปรึกษาด้านการจัดการ บริการจัดหาบุคลากร การรับจ้างพิมพ์บรรจุภัณฑ์ บริการด้านกีฬา ระบบการจองตั๋วเครื่องบินทางคอมพิวเตอร์ บริการขนส่งทางบก (ผู้โดยสาร) ❖ ลงนามความตกลงในเดือน เม.ย. ๒๐๐๘ ซึ่งมีข้อบทการค้าบริการและข้อบทการลงทุน ทั้งนี้ ได้มีการจัดตั้งอนุกรรมการเพื่อเจรจาเรื่องบริการและลงทุนเมื่อเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๒ จัดตั้งคณะเจรจาการค้าบริการ เริ่มเจรจาครั้งแรกเมื่อเดือนมิถุนายน ๒๕๕๓	❖ ลงนามความตกลงในเดือน เม.ย. ๒๐๐๘ ซึ่งมีข้อบทการค้าบริการและข้อบทการลงทุน ทั้งนี้ ได้มีการจัดตั้งอนุกรรมการเพื่อเจรจาเรื่องบริการและลงทุนเมื่อเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๒ จัดตั้งคณะเจรจาการค้าบริการ เริ่มเจรจาครั้งแรกเมื่อเดือนมิถุนายน ๒๕๕๓	สถานะล่าสุด ❖ อยู่ระหว่างการจัดทำข้อบัตินบริการ และการลงทุน
อาเซียน – เกาหลี	เปิดตลาดแบบ positive list approach ❖ พันธกรณีของไทยต่อเกาหลี ❖ เปิดตลาดให้เกาหลีเข้ามาประกอบธุรกิจในไทยผ่านการจัดตั้งบริษัทจำกัดโดยถือหุ้นไม่เกินร้อยละ ๔๙ ได้แก่ การออกแบบโปรแกรมและการบำรุงรักษาโปรแกรม การฝึกอบรมด้านซอฟต์แวร์ การให้คำปรึกษาทางวิทยาศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการสำรวจและผลิตน้ำมันและก๊าซ โรงเรียนสอนภาษา บริการสถานที่พักแรม (Camping and caravan site services) บริการรับจัดการสินค้า ทางทะเล (Maritime cargo handling services) บริการตัวแทนพาณิชยนาวี (Maritime agency services) บริการซ่อมแซมและบำรุงรักษาอากาศยาน บริการสนับสนุนสำหรับการขนส่งทางอากาศ ในกิจกรรม การขายและการตลาด สำหรับบริการขนส่งทางอากาศ บริการสำรองที่นั่งด้วยระบบคอมพิวเตอร์ บริการการก่อสร้างในกิจกรรมงานประกอบ งานก่อสร้างและตกแต่งขั้นสุดท้าย งานก่อสร้างอื่นๆ พันธกรณีของเกาหลีต่อไทย ❖ เกาหลีเสนอเปิดตลาดเพิ่มเติมมากกว่าที่เสนอภายใต้ WTO ในหลายสาขา ซึ่งไทยและอาเซียนจะมีสิทธิได้ประโยชน์มากกว่าประเทศอื่นๆ ดังนี้ other management services , poultry differentiation services , testing and analysis services of physical properties CPC 86752, building cleaning services, oil remediation and groundwater purification, consulting services related to fishing , IAS (Internet access services), VoIP (Voice over Internet protocol) services connected to the PSTN (public switched telephone network, Construction services, environment consulting services, Hairdressing and other beauty services	เปิดตลาดแบบ negative list approach แต่ทั้งนี้ยังไม่มีการขอสถวนเปิดตลาดเพราะได้ตกลงไว้ว่าจะเจรจาเรื่องนี้ภายใน ๕ ปี นับจากวันที่ความตกลงมีผลใช้บังคับ (ความตกลงมีผลใช้บังคับวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๕๒) ❖	

FTAS	บริการ	การลงทุน	นโยบาย/ปัญหาอุปสรรค
	พันธกรณีของออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ต่อสมาชิกประโยชน์ที่ได้รับจากข้อมูลพื้นฐานการค้าบริการภายใต้ความตกลง AANZFTA เพิ่มเติมจากที่รับรู้จากข้อมูลพื้นฐานภายใต้กรอบองค์การการค้าโลก ความตกลง TAFTA และความตกลง TNZCEP สรุปได้ดังนี้ ❖ พันธกรณีของออสเตรเลีย ❖ บริการวิชาชีพ ได้แก่ การพยาบาลและผดุงครรภ์ ❖ บริการก่อสร้าง ได้แก่ การเตรียมพื้นที่สำหรับก่อสร้าง งานฝีมือพิเศษ (เช่น งานโลหะ งานท่อน้ำ การก่อดัก) และบริการเช่าเครื่องมือและอุปกรณ์ก่อสร้าง ❖ บริการจัดจำหน่าย ได้แก่ การค้าปลีกยานยนต์ การค้าปลีกชิ้นส่วนและอุปกรณ์ตกแต่งยานยนต์ ธุรกิจค้าปลีกยานยนต์รวมชิ้นส่วนและอุปกรณ์ตกแต่ง ❖ บริการโลจิสติกส์ ได้แก่ บริการยกขนสินค้าที่ขนส่งทางถนนและรถไฟ บริการเช่ายานพาหนะสำหรับขนส่งสินค้าทางถนน บริการขนส่งสินค้าทางรถไฟ บริการพ่วงหรือลากจูงทางรถไฟ บริการสนับสนุนสำหรับการขนส่งทางรถไฟ ❖ การทำงานของบุคคลธรรมดา อนุญาตให้พนักงานที่โอนย้ายภายในกิจการ (Intra Corporate Transferee) ในระดับผู้บริหาร/จัดการ สามารถอยู่ทำงานในออสเตรเลียได้นานสูงสุด ๑๔ ปี ❖ พันธกรณีของนิวซีแลนด์ ❖ บริการวิชาชีพ ได้แก่ วิศวกรรมเบ็ดเสร็จสำหรับ Turnkey Project ต่างๆ บริการให้คำปรึกษาด้านสถาปัตยกรรมผังเมืองและภูมิสถาปัตยกรรม ❖ บริการคอมพิวเตอร์ ได้แก่ การซ่อมบำรุงอุปกรณ์สำนักงานและคอมพิวเตอร์ ❖ บริการธุรกิจ ได้แก่ การให้คำปรึกษาด้านการจัดการ บริการจัดหาพนักงานบริการอยู่รูป บริการจัดประชุม บริการข้อมูล บัตรเครดิต บริการตัวแทนเก็บเงิน บริการออกแบบภายใน ❖ บริการก่อสร้าง ได้แก่ บริการเช่าเครื่องมือและอุปกรณ์ก่อสร้าง	การเปิดเสรีการลงทุน ❖ ใช้แนวทางการเปิดเสรีแบบที่ระบุเฉพาะสาขาและมาตรการที่ไม่เปิดเสรี (Negative List Approach) ซึ่งประเทศภาคีแต่ละประเทศจะมีตารางข้อสงวนหนึ่งตารางที่ระบุสาขาและมาตรการที่จะสงวนสิทธิในการปฏิบัติที่ต่ำกว่าต่อนักลงทุนของประเทศไทย โดยตารางข้อสงวนดังกล่าวจะใช้กับประเทศภาคีอื่นๆที่เหลือทุกประเทศ ทั้งนี้ ทุกประเทศจะต้องจัดทำตารางข้อสงวนการเปิดเสรีการลงทุนของตนให้เสร็จภายใน ๕ ปี นับจากวันที่ความตกลงมีผลใช้บังคับ	

บทที่ ๒

สถานการณ์การค้าการลงทุนในอาเซียน

๑. ภาวะเศรษฐกิจในอาเซียน

ในขณะที่ภาวะเศรษฐกิจโลกในไตรมาสที่ ๒ ของปี ๒๕๕๔ แสดงให้เห็นสัญญาณแนวโน้มเศรษฐกิจชะลอตัวอย่างชัดเจน โดยเฉพาะในกลุ่มเศรษฐกิจหลัก อาทิ สหรัฐอเมริกา สหภาพยุโรป และญี่ปุ่น เศรษฐกิจของสหรัฐอเมริกาขยายตัวเพียงร้อยละ ๑.๖ และยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาการว่างงานภายในประเทศ เศรษฐกิจในสหภาพยุโรปก็ชะลอลงจากไตรมาสแรกเช่นกัน โดยขยายตัวร้อยละ ๑.๗ เนื่องจากการดำเนินมาตรการการคลังเพื่อลดการขาดดุลงบประมาณของหลายประเทศส่งผลกระทบต่ออุปสงค์ในประเทศ รวมทั้งปัญหาสถาบันการเงินและหนี้สาธารณะในเศรษฐกิจหลักของกลุ่ม เช่น ฝรั่งเศส สเปน และอิตาลี เป็นตัวแปรที่อาจซ้ำเติมปัญหาให้รุนแรงขึ้น ส่วนเศรษฐกิจในประเทศญี่ปุ่นหดตัวลงร้อยละ ๑.๐ เป็นผลจากเหตุการณ์ภัยพิบัติสึนามิ และมีการประมาณการอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจโลกในปี ๒๕๕๔ อยู่ที่ร้อยละ ๓.๖ - ๔.๐ ชะลอตัวลงจากปีที่ผ่านมา ซึ่งมีอัตราการขยายตัวอยู่ที่ร้อยละ ๕.๐ เศรษฐกิจของประเทศในกลุ่มอาเซียนส่วนใหญ่ อาทิ อินโดนีเซีย มาเลเซีย และเวียดนาม ยังขยายตัวได้ในอัตราที่ใกล้เคียงกับไตรมาสที่แล้ว โดยเวียดนามขยายตัวร้อยละ ๕.๗ ปรับตัวดีขึ้นจากร้อยละ ๕.๔ ในไตรมาสที่แล้ว อินโดนีเซียขยายตัวคงที่ที่ร้อยละ ๖.๕ ในขณะที่มาเลเซียชะลอตัวอยู่ที่ร้อยละ ๔.๐ เทียบกับร้อยละ ๔.๙ ในไตรมาสที่แล้ว^๕ แต่ยังคงเป็นอัตราที่ค่อนข้างสูง เมื่อเทียบกับเศรษฐกิจโลก

IMF (International Monetary Fund) ได้คาดการณ์อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจของกลุ่มประเทศอาเซียน ระหว่างปี ๒๕๕๔ - ๒๕๕๕ ส่วนใหญ่ขยายตัวได้ในอัตราที่ค่อนข้างสูง โดยเฉพาะลาวคาดว่าจะขยายตัวได้ร้อยละมากกว่าร้อยละ ๘ กัมพูชา เวียดนาม และอินโดนีเซียมากกว่าร้อยละ ๖ เมียนมาร์ และมาเลเซียมากกว่าร้อยละ ๕ ส่วนประเทศไทยคาดว่าจะขยายตัวร้อยละ ๓-๔

อย่างไรก็ดี ปัญหาเงินเฟ้อยังคงเป็นปัญหาสำคัญของหลายประเทศในอาเซียน อาทิ เวียดนามซึ่งมีอัตราเงินเฟ้อสูงอยู่ในระดับสูงถึงร้อยละ ๑๙.๔ เพิ่มขึ้นจากร้อยละ ๑๒.๘ ในไตรมาสที่แล้ว รวมทั้งมาเลเซียและฟิลิปปินส์ ที่เงินเฟ้อเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ ๓.๓ และ ๕.๐ จากร้อยละ ๒.๘ และ ๔.๕ ในไตรมาสแรกตามลำดับ อินโดนีเซียร้อยละ ๕.๐ แต่ได้ลดลงจากร้อยละ ๖.๘ ในไตรมาสที่แล้ว เนื่องจากค่าเงินรูเปียที่แข็งค่าขึ้นรวมทั้งมาตรการอุดหนุนพลังงานและอาหารของรัฐบาล^๖ ส่วนลาวมีอัตราเงินเฟ้อ ณ เดือนเมษายน ๒๕๕๔ มากกว่าร้อยละ ๙.๒ และอัตราเฉลี่ย ๖ เดือนอยู่ที่ร้อยละ ๖.๘ เนื่องจากราคาน้ำมันเชื้อเพลิง อาหาร และสินค้าอุปโภคบริโภคที่มีราคาเพิ่มขึ้นกว่าร้อยละ ๑๐^๗

^๕ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ตุลาคม ๒๕๕๔

^๖ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ตุลาคม ๒๕๕๔

^๗ สำนักงานข่าวกรองแห่งชาติ, มิถุนายน ๒๕๕๔

ของไทย และยังมีแนวโน้มจะเติบโตอย่างต่อเนื่อง โดยในปี ๒๕๕๓ การค้ารวมระหว่างไทยและอาเซียนมีการขยายตัวในอัตราสูงถึงร้อยละ ๓๐.๖ เป็นการส่งออกมูลค่า ๔๔,๓๓๔ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ขยายตัวร้อยละ ๓๖.๕ และการนำเข้ามูลค่า ๓๐,๓๒๘ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ขยายตัวร้อยละ ๒๒.๘ โดยไทยเป็นฝ่ายได้ดุลการค้ากับอาเซียน ๑๒,๘๘๓ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

ในช่วง ๘ เดือนแรกของปี ๒๕๕๔ การค้าระหว่างไทยและอาเซียนมีมูลค่า ๖๒,๖๓๘ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งยังคงขยายตัวต่อเนื่องร้อยละ ๒๗.๓ เป็นการส่งออกมูลค่า ๓๖,๕๖๑ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ขยายตัวร้อยละ ๒๕.๖ และการนำเข้ามูลค่า ๒๖,๐๗๗ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ขยายตัวร้อยละ ๒๙.๖ ไทยเป็นฝ่ายได้เปรียบดุลการค้า ๑๐,๔๘๓ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ตลาดส่งออกในอาเซียนเกือบทุกตลาดมีการขยายตัวในอัตราสูง ได้แก่ อินโดนีเซีย (ร้อยละ ๓๙) สิงคโปร์ (ร้อยละ ๓๖) เวียดนาม (ร้อยละ ๓๔) เมียนมาร์ (ร้อยละ ๓๑) ลาว (ร้อยละ ๒๗) มาเลเซีย (ร้อยละ ๒๑) และกัมพูชา (ร้อยละ ๑๐) ส่วนตลาดฟิลิปปินส์มีการนำเข้าสินค้าจากไทยลดลงร้อยละ ๖ ทั้งนี้ คาดว่าในปี ๒๕๕๔ ทั้งปี การค้าระหว่างไทยและอาเซียนจะขยายตัวได้ถึงร้อยละ ๓๐

การค้าระหว่างไทยและประเทศต่างๆ ในอาเซียนในปัจจุบัน

ประเทศ	มูลค่าการค้า (ล้านเหรียญสหรัฐฯ)			อัตราขยายตัว (%)			สัดส่วน (%)		
	2552	2553	2554 (ม.ค. - ก.ค.)	2552	2553	2554 (ม.ค. - ก.ค.)	2552	2553	2554 (ม.ค. - ก.ค.)
มาเลเซีย	16,237.63	21,275.34	17,057.41	-17.31	31.02	20.83	5.68	5.63	5.48
สิงคโปร์	13,297.79	15,302.58	13,574.24	-22.78	15.08	34.16	4.65	4.05	4.36
อินโดนีเซีย	8,467.79	13,024.37	12,270.61	-27.84	53.81	41.36	2.96	3.45	3.94
เวียดนาม	6,063.84	7,242.06	6,183.40	-6.25	19.43	37.28	2.12	1.92	1.99
ฟิลิปปินส์	4,805.08	7,261.25	5,006.38	-17.00	51.12	3.44	1.68	1.92	1.61
เมียนมาร์	4,326.28	4,886.82	3,883.69	-8.10	12.96	23.06	1.51	1.29	1.25
ลาว	2,105.34	2,885.34	2,515.33	-12.02	37.05	34.64	0.74	0.76	0.81
กัมพูชา	1,658.30	2,556.98	1,934.60	-22.16	54.19	8.05	0.58	0.68	0.62
บรูไน	226.57	227.15	212.10	7.31	0.25	47.68	0.08	0.06	0.07
รวม	57,188.63	74,661.89	62,637.74	-18.64	30.55	27.26	19.99	19.77	20.13

ที่มา: ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ โดยความร่วมมือจากกรมศุลกากร, ๕ ตุลาคม ๒๕๕๔

สถานการณ์การส่งออกของไทยไปยังตลาดอินโดจีน/ประเทศเพื่อนบ้าน ได้แก่ ลาว เมียนมาร์ กัมพูชา และเวียดนาม ในปี ๒๕๕๔ ยังคงมีแนวโน้มเติบโตอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจในตลาดดังกล่าวมีการขยายตัวในอัตราสูง แม้ว่าเวียดนามจะยังคงประสบปัญหาจากภาวะเงินเฟ้อภายในประเทศ และปัญหาค่าเงินต้อง แต่ยังคงมีความต้องการนำเข้าสินค้าจากไทยสูง โดยเฉพาะน้ำมัน วัตถุดิบขั้นต้น/ขั้นกลาง สำหรับการผลิตสินค้าอุตสาหกรรม อาทิ พลาสติก เหล็ก และเคมีภัณฑ์ รวมถึงสินค้าทุน เช่น เครื่องยนต์และเครื่องจักร สำหรับเมียนมาร์ รัฐบาลชุดใหม่ก็มีนโยบายเร่งดำเนินโครงการพัฒนาเศรษฐกิจขนาดใหญ่ เพื่อกระตุ้นการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างเป็นระบบ จึงเห็นได้ว่าการส่งออกวัสดุก่อสร้างของไทย โดยเฉพาะปูนซีเมนต์มีอัตราการขยายตัวสูงถึงร้อยละ ๗๗ ส่วนกัมพูชาแม้ว่าจะมีปัญหาค่าเงินขัดแย้งกับไทยตามแนวชายแดน แต่สินค้าไทยยังคงสามารถส่งออกไปยังกัมพูชาได้เป็นปกติตามด่านชายแดนที่ไม่มีการสู้รบ ได้แก่ ด่านอรัญประเทศ

การค้าระหว่างไทยและประเทศในอาเซียน

หน่วย : ล้านบาทหรือสหรัฐ

	การค้ารวม						การส่งออก						การนำเข้า						ดุลการค้า	
	มูลค่า		เปลี่ยนแปลง (%)		สัดส่วน (%)		มูลค่า		เปลี่ยนแปลง (%)		สัดส่วน (%)		มูลค่า		เปลี่ยนแปลง (%)		สัดส่วน (%)			
	2010	2011 (ม.ค.-ธ.ค.)	2010	2011 (ม.ค.-ธ.ค.)	2010	2011 (ม.ค.-ธ.ค.)	2010	2011 (ม.ค.-ธ.ค.)	2010	2011 (ม.ค.-ธ.ค.)	2010	2011 (ม.ค.-ธ.ค.)	2010	2011 (ม.ค.-ธ.ค.)	2010	2011 (ม.ค.-ธ.ค.)	2010	2011 (ม.ค.-ธ.ค.)	2010	2011 (ม.ค.-ธ.ค.)
1. ไทย - มาเลเซีย	21,275.3	14,117.3	31.02	20.83	5.48		8,420.3	8,420.30	37.89	21.01	5.33		10,708.8	8,637.1	24.89	20.65	5.64	-142.17		-216.81
2. ไทย - สิงคโปร์	15,302.58	13,574.24	15.08	34.16	4.36		9,009.49	7,897.03	18.96	36.11	5.00		6,293.09	5,677.21	9.94	31.54	3.71	2,716.40		2,219.82
3. ไทย - อินโดนีเซีย	13,024.37	12,270.61	53.81	41.36	3.94		7,346.43	6,859.27	57.40	39.05	4.34		5,677.93	5,411.34	49.40	44.39	3.54	1,668.50		1,447.92
4. ไทย - ฟิลิปปินส์	7,261.25	5,006.38	51.12	3.44	1.61		4,885.98	3,106.22	61.69	-6.32	1.97		2,375.27	1,900.16	33.2	24.67	1.24	2,510.72		1,206.06
5. ไทย - เวียดนาม	7,142.06	6,183.40	19.43	37.28	1.99		5,845.45	4,816.06	24.95	33.57	3.05		1,396.61	1,367.34	0.81	52.17	0.89	4,448.84		3,448.72
6. ไทย - เมียนมาร์	4,886.82	3,883.69	12.96	23.06	1.25		2,072.96	1,782.36	34.20	31.16	1.13		2,813.87	2,101.32	1.16	16.93	1.37	-740.91		-318.96
7. ไทย - ลาว	2,885.34	2,515.33	37.05	34.64	0.81		2,135.93	1,778.13	30.03	26.85	1.12		749.41	737.20	61.96	58.03	0.48	1,386.52		1,040.93
8. ไทย - กัมพูชา	2,556.98	1,934.60	54.19	8.05	0.62		2,342.09	1,808.96	48.18	10.38	1.14		214.90	125.64	176.50	-17.08	0.08	2,127.19		1,683.32
9. ไทย - บรูไน	227.15	212.10	0.25	47.68	0.07		128.65	92.54	9.60	4.73	0.06		98.50	119.57	-9.79	116.37	0.08	30.15		-27.03
รวม	74,561.85	62,637.74	30.55	27.26	20.13		44,333.56	36,560.87	36.45	25.63	23.13		30,328.38	26,076.88	22.79	29.63	17.04	14,005.24		10,483.97

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ โดยความร่วมมือจากกรมศุลกากร

Country	Import Value		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	Value	% Change										
1 Malaysia	8,637.11	20.65	Crude oil 1,551.2 (57.17%)	Computer 1,195.8 (22.36%)	Chemical 678.1 (32.58%)	Data media 613.4 (41.78%)	Electrical 581.7 (-11.71%)	Electronic 370.8 (-12.72%)	Machinery 319.6 (9.76%)	Electrical house 285.4 (19.62%)	Scientific,medical 248.2 (2.71%)	Finished oils 242.7 (89.56%)
2 Singapore	5,677.21	31.54	Ships,boats 1,080.1 (468.58%)	Chemicals 917.1 (20.46%)	Computer 691.1 (-1.47%)	Electronic 608.2 (8.32%)	Finished oils 394.8 (168.04%)	Electronic 338.4 (-3.78%)	Machinery 252.3 (-9.91%)	Vegetables 165.7 (22.38%)	Paper 148.3 (29.34%)	Scientific,medic 107.2 (-4.35%)
3 Indonesia	5,411.34	44.39	Other metal ores 1,020.6 (96.52%)	Ships,boats 808.9 (107,699.1%)	Coal 708.7 (33.82%)	Chemicals 353.3 (39.45%)	Machinery 329.1 (8.61%)	Crude oil 207.1 (-54.71%)	Parts of Vehicle 188.4 (-8.89%)	Electrical 174.7 (22.92%)	Vegetables 136.8 (151.01%)	Other capital 124.0 (76.76%)
4 Myanmar	2,101.32	16.93	Natural gas 1,976.7 (20.28%)	Edible meat 38.0 (4.81%)	Wood in rough 37.9 (-29.35%)	Other metal ores 14.4 (-19.84%)	Fruits,vegetables 10.6 (-43.00%)	Live animals 5.8 (108.74%)	Fresh aquatic 5.6 (-13.74%)	Cameras, lenses 3.0 (200.48%)	Household article 1.7 (0.12%)	Animals 1.2 (-23.56%)
5 Philippines	1,900.16	24.67	Other metal ores 324.4 (54.19%)	Electronic 298.7 (9.24%)	Parts, accessory 229.3 (-2.50%)	Electrical 208.8 (24.52%)	Crude oil 124.8 (414.68%)	Computers,parts 70.9 (93.01%)	Scientific,medic 67.6 (-9.98%)	Tobacco 55.1 (2.06%)	Passenger motor 50.9 (-30.20%)	Machinery 49.9 (-20.04%)
6 Vietnam	1,367.34	52.17	Electrical house 186.4 (97.13%)	Electrical 125.3 (15.85%)	Crude oils 91.0 (68.26%)	Yarn and fibers 84.2 (36.99%)	Coffee,tea,spice 81.7 (315.02%)	Iron,steel 72.9 (160.63%)	Chemicals 58.6 (80.78%)	Coal 54.8 (306.12%)	Lenses,spectacles 50.7 (27.30%)	Scientific,medic 47.0 (5.75%)
7 Laos	737.20	58.03	Other metal ores 332.4 (65.25%)	Other fuel 274.0 (80.97%)	Wood in rough 37.7 (-0.28%)	Vegetables 31.7 (51.23%)	Fruits,vegetables 12.8 (131.97%)	Coal 8.4 (-6.32%)	Straned wire 7.5 (1.93%)	Fertilizer 5.1 (2,908.28%)	Electrical 4.1 (-18.39%)	Buses and truck 3.5 (160.62%)
8 Cambodia	125.64	-17.08	Iron,steel 30.5 (91.88%)	Other metal ores 30.2 (90.21%)	Fruits,vegetable 24.1 (104.30%)	Gaments 10.4 (215.43%)	Vegetales 5.3 (-68.60%)	Pulp,waste 4.9 (30.09%)	Wood in rough 4.1 (159.35%)	Metal manufact 1.8 (453.20%)	Buses and trucks 1.4 (1,923.74%)	Tobacco product 1.4 (918.40%)
9 Brunei	119.57	116.37	Crude oil 104.9 (112.62%)	Chemicals 14.1 (237.79%)	Fresh aquatic 0.1 (43,250.00%)	Electrical 0.1 (30.87%)	Iron, steel 0.1 (-93.03%)	Machinery 0.1 (514.17%)	Scientific,medic 0.1 (496.74%)	Other metal ores 0.0 (-87.55%)	Miscellaneous 0.0 (0.0%)	Stranded wire 0.0 (0.0%)
Total ASEAN	26,076.88	29.63	Natural gas 2,800.9 (23.24%)	Crude oil 2,079.0 (27.00%)	Ships,boats 2,076.0 (382.50%)	Chemicals 2,047.1 (29.01%)	Other metal ores, 2,031.5 (68.47%)	Computers,parts 2,019.1 (12.66%)	Electrical 1,435.1 (-0.01%)	Electronic 1,288.8 (1.55%)	Machinery 922.2 (1.21%)	Coal 776.8 (34.67%)

SOURCE : INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGY CENTER WITH COOPERATION OF THE CUSTOMS DEPARTMENT

สินค้านำเข้าสำคัญ ๑๐ ลำดับแรกของไทยจากอาเซียน

อันดับ ที่	ชื่อสินค้า	มูลค่า : ล้านเหรียญ			อัตรายายตัว (%)		สัดส่วน (%)
		2552	2553	2554 (ม.ค.-ส.ค.)	53/52	54/53 (ม.ค. - ก.ค.)	54/53 (ม.ค. - ก.ค.)
1	ก๊าซธรรมชาติ	2,589.6	2,646.9	2,088.9	2.21	23.24	8.01
2	น้ำมันดิบ	2,566.2	2,370.1	2,079.0	-7.64	27.00	7.97
3	เรือและสิ่งก่อสร้างลอยน้ำ	542.6	453.5	2,076.0	-16.42	382.50	7.96
4	เคมีภัณฑ์	1,637.7	2,406.2	2,047.1	46.93	29.01	7.85
5	สินแร่โลหะอื่นๆ เศษโลหะและผลิตภัณฑ์	1,213.9	2,016.0	2,031.5	66.08	68.47	7.79
6	เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ	2,265.9	2,671.7	2,019.1	17.91	12.66	7.74
7	เครื่องจักรไฟฟ้าและส่วนประกอบ	1,760.8	2,169.9	1,435.1	23.23	-0.01	5.50
8	แผงวงจรไฟฟ้า	1,507.1	1,870.9	1,288.8	24.14	1.55	4.94
9	เครื่องจักรกลและส่วนประกอบ	1,142.6	1,450.4	992.2	26.94	1.21	3.80
10	ถ่านหิน	783.4	953.1	776.8	21.66	34.67	2.98
รวม 10 รายการ		16,473.2	19,474.4	16,834.4	21.53	33.52	64.56
อื่นๆ		8,225.7	10,854.0	9,242.5	25.12	23.12	35.44
รวมทั้งสิ้น		24,699.0	30,328.3	26,076.9	22.79	29.63	100.00

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ โดยความร่วมมือจากกรมศุลกากร, ๕ ตุลาคม ๒๕๕๔

๓. สถานการณ์การค้าชายแดนของไทย

การค้าชายแดนโดยรวมคิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ ๓๓ ของการค้าระหว่างประเทศทั้งหมดของไทย ในปี ๒๕๕๓ การค้าชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้านมีมูลค่ารวม ๗๗๘,๐๖๘ ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๕๒ ร้อยละ ๒๑.๗ แบ่งเป็นการส่งออกมูลค่า ๔๘๖,๔๔๐ ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ ๓๒.๙ และการนำเข้ามูลค่า ๒๙๑,๕๗๘ ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ ๖.๘ ไทยได้เปรียบดุลการค้า ๑๙๔,๘๖๒ ล้านบาท ประเทศที่ไทยมีการค้าชายแดนสูงสุด ได้แก่ มาเลเซีย เมียนมาร์ สปป.ลาว และกัมพูชา ตามลำดับ

การค้าชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน

ประเทศ	การค้ารวม			การส่งออก			การนำเข้า			ดุลการค้า	
	มูลค่า (บาท)		Δ%	มูลค่า (บาท)		Δ%	มูลค่า (บาท)		Δ%	2553	2554 (มค-กค)
	2553	2554 (มค-กค)		2553	2554 (มค-กค)		2553	2554 (มค-กค)			
มาเลเซีย	497,590	336,883	16.0	320,404	225,023	22.2	177,186	111,859	5.2	143,218	113,164
เมียนมาร์	137,869	88,626	11.7	50,854	36,004	14.9	87,015	52,622	9.6	-36,161	-16,618
ลาว	87,191	61,487	21.2	64,117	44,993	19.9	23,074	16,493	24.9	41,043	28,500
กัมพูชา	55,416	37,114	13.1	51,113	33,958	9.9	4,304	3,156	66.6	46,809	30,803
รวม	778,068	524,108	15.6	486,490	339,978	19.8	291,578	184,130	8.7	194,912	155,848

ที่มา : กรมการค้าต่างประเทศ, www.dft.go.th, ตุลาคม ๒๕๕๔

๓.๓ ภาวะการค้าชายแดนไทย-กัมพูชา

การค้าชายแดนไทยกัมพูชาในช่วง ๗ เดือนแรกของปี ๒๕๕๔ มีการขยายตัวร้อยละ ๑๓.๑ แต่เป็นการชะลอตัวลงจากในช่วงเดียวกันของปี ๒๕๕๓ ซึ่งขยายตัวสูงถึงร้อยละ ๒๒.๑ ด้านชายแดนที่มีมูลค่าการค้าสูงสุด ได้แก่ จังหวัดสระแก้วมีมูลค่าการค้า ๒๑,๙๓๑ ล้านบาท รองลงมาคือ จังหวัดตราดมูลค่า ๑๒,๔๓๒ ล้านบาท จังหวัดจันทบุรีมูลค่า ๒,๑๘๕ ล้านบาท จังหวัดสุรินทร์มูลค่า ๔๒๕ ล้านบาท และจังหวัดอุบลราชธานีมูลค่า ๑๔๒ ล้านบาท ทั้งนี้ การค้าในเกือบทุกด้านอยู่ในภาวะปกติ ยกเว้นจุดผ่านแดนถาวรช่องสะง่า อำเภอภูสิงห์ จังหวัดศรีสะเกษ ซึ่งอยู่ในภาวะซบเซา มีผู้ซื้อและผู้ขายจำนวนน้อย และไม่มีการส่งออกน้ำมันเชื้อเพลิงตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๓ จนถึงปัจจุบัน เนื่องจากปัญหาข้อพิพาทพื้นที่ทับซ้อนชายแดนไทย-กัมพูชา ด้านอำเภอกันทรลักษณ์ โดยทหารไทยยังคงตรึงกำลังรอบเขาพระวิหาร แต่ปัจจุบันสถานการณ์เริ่มคลี่คลายในทางที่ดีขึ้น

๓.๔ ภาวะการค้าชายแดนไทย-ลาว

การค้าชายแดนระหว่างไทยและลาวมีการขยายตัวสูงสุดเมื่อเทียบกับประเทศเพื่อนบ้านอื่นๆ โดยเพิ่มขึ้นร้อยละ ๒๑.๒ จังหวัดที่มีมูลค่าการส่งออกสินค้าจากไทยไปสปป.ลาว มากที่สุด ได้แก่ จังหวัดหนองคายมีมูลค่า ๒๓,๙๗๔ ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนมากกว่าร้อยละ ๕๐ ของการส่งออกทั้งหมด รองลงมาคือ จังหวัดมุกดาหารมูลค่า ๕,๕๙๒ ล้านบาท จังหวัดอุบลราชธานีมูลค่า ๔,๘๖๙ ล้านบาท จังหวัดเชียงรายมูลค่า ๓,๖๕๐ ล้านบาท และจังหวัดบึงกาฬมูลค่า ๑,๘๑๖ ล้านบาท ส่วนจังหวัดที่มีการนำเข้ามากที่สุด ได้แก่ จังหวัดมุกดาหารมูลค่า ๑๐,๓๐๘ ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนมากกว่าร้อยละ ๖๐ ของการนำเข้าทั้งหมด รองลงมาคือ จังหวัดเชียงรายมูลค่า ๑,๕๒๙ ล้านบาท จังหวัดหนองคายมูลค่า ๑,๔๔๒ ล้านบาท จังหวัดนครพนมมูลค่า ๑,๒๗๕ ล้านบาท และจังหวัดเลยมูลค่า ๘๘๓ ล้านบาท

สินค้าส่งออกสำคัญของไทยไปยังสปป.ลาว ได้แก่ น้ำมันดีเซลมูลค่า ๘,๔๕๑ ล้านบาท รถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบมูลค่า ๓,๙๘๘ ล้านบาท น้ำมันเบนซิน ๒,๘๒๔ ล้านบาท เหล็กและเหล็กกล้ามูลค่า ๑,๗๒๕ ล้านบาท และยานพาหนะอื่นๆ และส่วนประกอบมูลค่า ๑,๔๐๙ ล้านบาท ส่วนสินค้านำเข้าสำคัญจากสปป.ลาว ได้แก่ ทองแดงและผลิตภัณฑ์มูลค่า ๘,๙๐๗ ล้านบาท ไม้แปรรูปมูลค่า ๙๐๙ ล้านบาท เสื้อผ้าสำเร็จรูปมูลค่า ๙๐๒ ล้านบาท ข้าวโพดมูลค่า ๗๑๔ ล้านบาท มันสำปะหลังมูลค่า ๘๘๑ ล้านบาท และผลิตภัณฑ์โลหะทำด้วยเหล็กมูลค่า ๒๘๑ ล้านบาท

อุปสรรคการค้าที่สำคัญในปัจจุบันคือ สินค้าเครื่องอุปโภคบริโภคต่างๆ ที่ไม่ได้มาตรฐานหรือปลอมแปลงเครื่องหมายการค้าของสินค้าไทยจากจีนและเวียดนาม ที่ลักลอบเข้ามาตามแขวงต่างๆ ทั่วประเทศลาว เช่น สะหวันนะเขต เชียงขวาง พงสาลี อุดมไซ หลวงน้ำทา เป็นต้น ทำให้สินค้าไทยสูญเสียส่วนแบ่งตลาดและภาพลักษณ์ต่อผู้บริโภค

๔. การใช้สิทธิประโยชน์ในการส่งออกของไทยภายใต้กรอบ AFTA

ในปี ๒๕๕๓ รายการสินค้าส่งออกที่ได้รับสิทธิ AFTA คิดเป็นมูลค่า ๒๕,๕๕๓.๓ ล้านเหรียญสหรัฐฯ และประเทศไทยมีการใช้ประโยชน์จากการส่งออกภายใต้ AFTA เป็นมูลค่า ๑๔,๐๒๔ ล้านเหรียญสหรัฐฯ หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๕๔.๘๘ สำหรับในช่วง ๗ เดือนแรกของปี ๒๕๕๔ (ม.ค.-ก.ค.) ไทยมีการส่งออกภายใต้สิทธิ AFTA ๙,๔๖๐ ล้านเหรียญสหรัฐฯ เพิ่มขึ้นร้อยละ ๒๐.๔๑ จากช่วงเดียวกันของปีก่อน คิดเป็นสัดส่วนที่เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ ๕๖.๑๒ ของรายการสินค้าที่ได้รับสิทธิภายใต้ AFTA ทั้งหมด ๑๖,๘๕๖.๒ ล้านเหรียญสหรัฐฯ โดยประเทศที่ไทยใช้สิทธิส่งออกภายใต้ AFTA สูง ๓ อันดับแรก ได้แก่ อินโดนีเซีย (สัดส่วนร้อยละ ๓๙.๑๕) เวียดนาม (ร้อยละ ๒๑.๓) และมาเลเซีย (ร้อยละ ๒๐.๖๖)

การลงทุนของไทยสะสมในเวียดนามนับตั้งแต่เวียดนามเปิดประเทศในปี ๒๕๓๑ จนถึงปี ๒๕๕๓ มีมูลค่า ๕,๘๑๑ ล้านดอลลาร์สหรัฐ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๓ ของมูลค่า FDI ทั้งหมดของเวียดนาม ในปี ๒๕๕๓ ไทยเป็นประเทศที่เข้าไปลงทุนในเวียดนามมากเป็นอันดับที่ ๑๐ และถือเป็นอันดับที่ ๓ ของประเทศในอาเซียนรองจากมาเลเซีย (๑๘,๓๔๔ ล้านดอลลาร์สหรัฐ) และสิงคโปร์ (๒๑,๗๒๓ ล้านดอลลาร์สหรัฐ) นักลงทุนไทยเข้าไปลงทุนในการผลิตสินค้าเคมีภัณฑ์ อุตสาหกรรมการเกษตร อาหารสัตว์ การผลิตสี รองเท้า เครื่องสุขภัณฑ์ อัญมณีและเครื่องประดับ อุตสาหกรรมพลาสติก และชิ้นส่วนยานยนต์

๕.๓ ภาวะการลงทุนในเมียนมาร์

หลังจากการเลือกตั้งในเมียนมาร์ในเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๓ และได้มีการจัดตั้งรัฐบาลเป็นผลสำเร็จ เมียนมาร์ได้แสดงท่าทีชัดเจนต่อการเร่งรัดพัฒนาประเทศ และนโยบายการเปิดการค้า การลงทุนกับต่างประเทศ เพื่อให้ประชาชนมีรายได้และดำรงชีวิตที่ดีขึ้น เห็นได้จากการจัดตั้งหน่วยงานส่งเสริมการลงทุนขึ้นเพื่อทำการส่งเสริมการลงทุนภายในประเทศและดำเนินการอำนวยความสะดวกต่อการลงทุนของนักลงทุนต่างชาติ เพื่อเป็นการนำเข้าของเทคโนโลยี วิทยาการ ตลอดจนสร้างรายได้ที่เป็นเงินตราต่างประเทศเข้ามาสู่ประเทศเมียนมาร์ให้มากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ตั้งแต่ปลายปี ๒๕๕๒ รัฐบาลเมียนมาร์ได้ดำเนินการโดยการแปรรูปวิสาหกิจและกิจการของรัฐบาลจำนวนมากให้แก่ภาคเอกชน รวมทั้งการแสวงหาพันธมิตรทางเศรษฐกิจนอกภูมิภาคอย่างต่อเนื่อง

สำหรับการลงทุนจากต่างประเทศในเมียนมาร์นั้น ตั้งแต่เมียนมาร์เปิดรับการลงทุนจากต่างประเทศในปี ๒๕๓๑ ถึงปี ๒๕๕๑ คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนแห่งเมียนมาร์ (Myanmar Investment Commission: MIC) อนุมัติโครงการลงทุนจากต่างประเทศแล้ว รวม ๔๑๘ โครงการ จาก ๒๘ ประเทศ คิดเป็นมูลค่าเงินลงทุนรวม ๑๔,๗๔๐๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยสิงคโปร์มีจำนวนโครงการมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ไทย สหราชอาณาจักร มาเลเซีย และฮ่องกง ตามลำดับ

มูลค่าการลงทุนจากต่างประเทศในเมียนมาร์เพิ่มขึ้นอย่างชัดเจนจาก ๓๓๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในช่วงปี ๒๕๕๒-๒๕๕๓ เป็น ๑๙,๙๙๘ ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในช่วงปี ๒๕๕๓-๒๕๕๔ โดยนักลงทุนรายใหญ่ ได้แก่ เกาหลีใต้ จีน ฮ่องกง อินเดีย มาเลเซีย ไทย และสิงคโปร์ โดยภาคธุรกิจที่มีมูลค่าการลงทุนสูงสุด ได้แก่ น้ำมันและก๊าซธรรมชาติ เช่น บริษัทปตท. ของไทย และปิโตรนาสของมาเลเซีย เป็นต้น โดยมีการลงทุนในช่วงปี ๒๕๕๓-๒๕๕๔ เป็นมูลค่าประมาณ ๑๐,๑๗๙ ล้านดอลลาร์สหรัฐ รองลงมาเป็นธุรกิจพลังงานอื่นๆ มูลค่า ๘,๒๑๘ ล้านดอลลาร์สหรัฐ เหมืองแร่มูลค่า ๑,๓๙๖ ล้านดอลลาร์สหรัฐ ภาคการเกษตร ๑๓๘ ล้านดอลลาร์สหรัฐ และภาคการผลิต ๖๕ ล้านดอลลาร์สหรัฐ โครงการลงทุนที่สำคัญที่เมียนมาร์มีการร่วมทุนกับต่างประเทศ ได้แก่ โครงการก่อสร้างท่อส่งก๊าซและน้ำมันจากเมืองเจ้าผิวในรัฐยะไข่ของเมียนมาร์ไปยังมณฑลยูนนานของจีนที่เริ่มตั้งแต่ตุลาคม ๒๕๕๒ (กำหนดแล้วเสร็จในปี ๒๕๕๕) โครงการพัฒนาท่าเรือน้ำลึกสำคัญอีก ๒ แห่ง คือ ท่าเรือน้ำลึกทวายในภาคตะนาวศรีซึ่งดำเนินการร่วมกับบริษัทเอกชนของไทย (ลงนามกรอบข้อตกลงกับไทยเมื่อพฤศจิกายน ๒๕๕๓) และท่าเรือน้ำลึกสิดต่วยในรัฐยะไข่ ซึ่งดำเนินการร่วมกับอินเดีย (มีพิธีเปิดโครงการเมื่อธันวาคม ๒๕๕๓) และการปรับปรุงเส้นทางคมนาคมทางน้ำในแม่น้ำกาลาดานระหว่างเมียนมาร์-อินเดีย

ปัจจุบันมีนักลงทุนไทยเข้าไปลงทุนในเมียนมาร์หลายสาขา ได้แก่ อุตสาหกรรมการผลิตที่สำคัญ ได้แก่ โรงงานน้ำตาล ผลิตหม้อแปลงไฟฟ้า และไม้แปรรูป โรงแรมและท่องเที่ยว ประมง เหมืองแร่ การขนส่ง การขุดเจาะน้ำมันและก๊าซธรรมชาติ ไฟฟ้า การก่อสร้าง อสังหาริมทรัพย์ และเกษตรกรรม เป็นต้น

๕.๕ ภาวะการลงทุนในอินโดนีเซีย

มูลค่าการลงทุนจากต่างประเทศในอินโดนีเซียในปี ๒๕๕๓ มูลค่าประมาณ ๑๗,๐๐๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เพิ่มขึ้นร้อยละ ๕๒ โดยคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๗๑ ของยอดการลงทุนทั้งหมด สำหรับสัดส่วนของภาคอุตสาหกรรมที่มาจากนักลงทุนต่างประเทศ ได้แก่ ด้านขนส่ง การสื่อสาร และคลังสินค้า ร้อยละ ๓๑.๑ โครงการเหมืองแร่ ร้อยละ ๑๓.๘ และโครงการไฟฟ้า ก๊าซ และน้ำประปา ร้อยละ ๘.๘

ประเทศที่เข้ามาลงทุนในอินโดนีเซียมากที่สุดปี ๒๕๕๓ ได้แก่ สิงคโปร์ คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๙ มีมูลค่า ๕.๐๑ พันล้านดอลลาร์สหรัฐ รองลงมา คือ สหราชอาณาจักร ร้อยละ ๑๑.๗ คิดเป็นมูลค่า ๑.๘๙ พันล้านดอลลาร์สหรัฐ และสหรัฐฯ ร้อยละ ๕.๗ คิดเป็นมูลค่า ๙๓๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐ สำหรับพื้นที่การลงทุนในอินโดนีเซียที่มีการลงทุนมากที่สุดในปัจจุบัน ได้แก่ เขตชวาตะวันตก เขตชวาตะวันออก และเขตกาลิมันตันตะวันออก ในขณะที่เขตการลงทุนของนักลงทุนต่างประเทศ ได้แก่ เขตจาการ์ตา เขตชวาตะวันออก เขตชวาตะวันตกตามลำดับ

แนวโน้มการลงทุนในปี ๒๕๕๔ จะเพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๕ คิดเป็นมูลค่า ๒๔๐ ล้านล้านรูเปียห์ โดยเป็นการลงทุนจากต่างประเทศร้อยละ ๖๕ และการลงทุนในประเทศ ร้อยละ ๓๕ โดยมีปัจจัยสนับสนุนจากภาวะเศรษฐกิจอินโดนีเซียที่ขยายตัวอย่างต่อเนื่องและทัศนคติเชิงบวกของนักลงทุน ซึ่ง International Credit Rating Agency หลายแห่งได้จัดลำดับความน่าเชื่อถือไว้ที่ระดับที่ดีขึ้น ประกอบกับบริการทางการลงทุนโดย BKPM ซึ่งได้จัดตั้ง One Stop Investment Service Center ในหน่วยงานบริหารส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นการส่งเสริมการลงทุนของนักลงทุนจากภายในประเทศ และจากต่างประเทศในพื้นที่นอกเกาะชวาและบนเกาะชวาซึ่งเป็นเกาะที่มีการลงทุนมากที่สุด

๕.๖ ภาวะการลงทุนในมาเลเซีย

จากสถิติของ Bank Negara Malaysia ซึ่งเป็นธนาคารชาติของมาเลเซียพบว่า เงินลงทุนสะสมของนักลงทุนต่างชาติในมาเลเซีย ตั้งแต่ปี ๒๕๔๓ - ๒๕๕๐ พบว่าเป็นสหรัฐอเมริกามีมูลค่าการลงทุนสูงสุด ๑๓,๙๐๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ แต่ก็มีแนวโน้มลดลงตามลำดับ รองลงมาได้แก่ สิงคโปร์ ๙,๗๐๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ญี่ปุ่น ๙,๔๐๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ส่วนไทยอยู่อันดับ ๑๗

ในช่วง ๙ เดือนแรกปี ๒๕๕๐ เงินลงทุนของต่างชาติที่ไหลเข้ามาเลเซียมีมูลค่า ๖,๙๐๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ ๒๐ แต่ชะลอตัวลงจากปีก่อนจากร้อยละ ๒๕.๒ ในปี ๒๕๔๙ โดยเป็นเงินทุนไหลเข้าจากสิงคโปร์สูงสุดมูลค่า ๒,๒๐๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ หรือมากกว่าร้อยละ ๓๐ ของเงินลงทุนต่างชาติทั้งหมดของมาเลเซีย รองลงมาคือ สหรัฐฯ ๖๗๒.๑ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ อังกฤษ ๕๖๒.๓ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ออสเตรเลีย ๕๔๘.๖ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ส่วนไทยประมาณ ๖๒ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

ประเภทกิจการที่มีเงินลงทุนสูงสุด ได้แก่ อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์และเครื่องใช้ไฟฟ้า มีจำนวน ๑๒๕ โครงการ คิดเป็นเงินลงทุนรวม ๓,๙๖๒ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เป็นเงินลงทุนของต่างชาติถึง ๓,๖๐๑ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ รองลงมา ได้แก่ ปิโตรเลียมและปิโตรเคมี มีจำนวนเพียง ๑๓ โครงการ แต่เงินลงทุนสูงถึง ๓,๒๒๕ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

สำหรับโครงการของไทยที่ได้รับอนุมัติลงทุนในมาเลเซีย เป็นการลงทุนในอุตสาหกรรมอาหารมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ อุปกรณ์การขนส่ง และเหล็กโครงสร้าง กลุ่มบริษัทไทยที่เข้าไปลงทุนในมาเลเซียแล้ว เช่น เครือเจริญโภคภัณฑ์ กลุ่มบริษัทไทย-ซัมมิท เครือซีเมนต์ไทย กลุ่มบริษัทสามารถ และร้านอาหารไทย Sea Cuisine

บทที่ ๓

บทวิเคราะห์โอกาสและความท้าทายด้านการค้าการลงทุน ในตลาดอาเซียน

๑. การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในระบบเศรษฐกิจและสังคมโลกที่อาจส่งผลกระทบต่อการค้าการลงทุนยุทธศาสตร์การค้าการลงทุนของไทย

๑.๑ กฎกติกาใหม่ของโลกหลายด้านส่งผลให้ทุกประเทศต้องปรับตัว วิฤตเศรษฐกิจและการเงินของโลกที่ผ่านมา ได้ส่งผลให้เกิดการปรับเปลี่ยนกฎระเบียบในการบริหารจัดการเศรษฐกิจการค้าการลงทุน การเงิน สิ่งแวดล้อม และสังคม ซึ่งสามารถเป็นได้ทั้งโอกาสและสิ่งท้าทายสำหรับประเทศไทย อาทิ

❖ การเปิดเสรีในสาขาการค้า บริการ และการลงทุนในบางสาขาผ่านความร่วมมือแบบทวิภาคีหรือข้อตกลงในภูมิภาค ประเทศสมาชิกต้องให้ความสำคัญในการไม่เลือกปฏิบัติระหว่างประเทศผู้ลงทุน การปฏิบัติต่อผู้ลงทุนของประเทศสมาชิกเสมือนผู้ลงทุนของตน ความโปร่งใสของกฎเกณฑ์ การลงทุน และการระงับข้อพิพาทระหว่างกัน เกิดการสร้างบรรยากาศที่โปร่งใสและมีเสถียรภาพต่อการค้าระหว่างประเทศและการลงทุนระยะยาว

❖ มาตรการกีดกันทางการค้าในรูปแบบที่ไม่ใช่ภาษี ในขณะที่ประเทศ/ภูมิภาคต่างๆ มีความพยายามในการขยายความร่วมมือด้านการค้า โดยมีการจัดตั้งเขตการค้าเสรีระหว่างกันมากขึ้น หลายประเทศก็ได้มีการกำหนดมาตรการกีดกันทางการค้าในรูปแบบที่ไม่ใช่ภาษีขึ้น ส่วนหนึ่งเพื่อการปกป้องผู้ประกอบการภายในประเทศจากการแข่งขันที่อาจรุนแรงขึ้นจากการลดกำแพงภาษี และอีกส่วนเป็นการคุ้มครองผู้บริโภคภายในประเทศ สนับสนุนการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม สร้างความเป็นธรรมในการแข่งขัน ธรรมาภิบาล/ความรับผิดชอบต่อสังคม และการเคารพสิทธิมนุษยชน เช่น มาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช มาตรการสิ่งแวดล้อม มาตรการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุน และมาตรการแรงงานที่ไม่ใช่แรงงานเด็ก หรือการผลิตสินค้าหรือที่มาของวัตถุดิบจะต้องไม่เป็นการละเมิดสิทธิในการเข้าถึงทรัพยากรของบุคคลหรือชุมชน เป็นต้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเด็นด้านสังคมซึ่งประเทศพัฒนาแล้วพยายามเรียกร้องให้ประเทศกำลังพัฒนาปฏิบัติตาม มาตรการเหล่านี้จึงเป็นสิ่งท้าทายสำหรับภาครัฐและผู้ประกอบการแต่ละประเทศต้องปรับตัวยกระดับการผลิตให้ได้มาตรฐานสามารถแข่งขันได้ แต่ในขณะเดียวกันผู้ประกอบการที่สามารถปรับตัวได้เร็วก็จะสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่สินค้า อีกทั้งสร้างความแตกต่างจากคู่แข่ง หรือเป็นโอกาสในการสร้างตลาดใหม่ๆ ที่เป็นตลาดเฉพาะกลุ่ม (Niche Market) ด้วยเช่นกัน

❖ ประเทศพัฒนาแล้วมีมาตรการทางการค้าเพื่อแก้ไขภาวะโลกร้อนมากขึ้น ทั้งในรูปแบบที่เป็นมาตรการภาษีและที่ไม่ใช่มาตรการภาษี ที่ทวีความเข้มข้น และส่งผลให้การส่งออกสินค้าจากประเทศกำลังพัฒนาไปประเทศพัฒนาแล้วทำได้ยากขึ้น เช่น การเรียกเก็บภาษีคาร์บอนจากสินค้านำเข้าประเทศสหรัฐอเมริกา การกำหนดให้รายงานปริมาณคาร์บอนที่เกิดจากการผลิตสินค้า การเก็บค่าธรรมเนียมการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากภาคขนส่งและการบินของสหภาพยุโรป เป็นต้น

❖ กระแสการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา ประเทศต่างๆ จะมีการสร้าง/บังคับใช้กฎระเบียบด้านทรัพย์สินทางปัญญามากขึ้น โดยครอบคลุมเครื่องหมายการค้า เครื่องหมายบริการ สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ การออกแบบผลิตภัณฑ์ สิทธิบัตร และความลับทางการค้า ซึ่งเป็นแนวโน้มที่ต่อการขยายการค้าใน

เทคโนโลยี นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์ เป็นพื้นฐานสำคัญในการขับเคลื่อนให้มากขึ้น ควบคู่ไปกับการพัฒนาคนให้มีความรู้ มีศักยภาพ ทักษะและความชำนาญ

๑.๔ การเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศโลกจะส่งผลกระทบต่อผลผลิตทางการเกษตร และความมั่นคงทางอาหารและพลังงานโลกมีแนวโน้มจะเป็นปัญหาสำคัญ พิบัติทางธรรมชาติที่เกิดบ่อยครั้งส่งผลเสียหายต่อโครงสร้างพื้นฐาน เขตท้องที่เขียว เขตอุตสาหกรรมที่มีการลงทุนสูงบริเวณพื้นที่ชายฝั่ง ระบบการเพาะปลูกและปริมาณผลผลิตทางการเกษตรในหลายพื้นที่ของโลก โดยเฉพาะพืชอาหารได้รับผลกระทบอย่างรุนแรงจากความแปรปรวนของปริมาณน้ำฝน ภัยธรรมชาติที่รุนแรง และการระบาดของโรคและแมลงศัตรูพืช ทำให้ประเทศที่มีภาคเกษตรเป็นแหล่งรายได้สำคัญประสบปัญหาความยากจน การอพยพย้ายถิ่น การแย่งชิงทรัพยากรเพิ่มขึ้น และภาวะขาดแคลนอาหารมากขึ้น ในขณะที่ความต้องการใช้พลังงานของโลกที่จะเพิ่มขึ้นอย่างก้าวกระโดด ขณะที่พลังงานฟอสซิลมีจำกัด จึงเกิดการพัฒนาและส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทนจากพืชเพิ่มขึ้น เช่น มันสำปะหลัง อ้อย ปาล์มน้ำมัน เป็นต้น รวมทั้งข้อจำกัดด้านพื้นที่ ศักยภาพทางเทคโนโลยีที่มีอยู่ ปัญหาการครอบครองทรัพยากรพันธุกรรมและการผูกขาดทางการค้าเมล็ดพันธุ์พืช ก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อผลผลิตอาหารและความมั่นคงทางอาหารของหลายประเทศ ในขณะที่ความต้องการบริโภคสินค้าเกษตรและอาหารเพิ่มขึ้นจากการเพิ่มของประชากรโลก และการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะในทวีปเอเชียและแอฟริกา สำหรับประเทศไทยซึ่งเป็นแหล่งผลิตอาหารของโลก วิกฤตอาหารถือเป็นโอกาสในการพัฒนาสินค้าภาคเกษตรเพื่อการส่งออก โดยมีการพัฒนาความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านให้มากขึ้น

๑.๕ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งตอบสนองการดำรงชีวิตของประชาชนมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการนำเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารมาใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทั้งด้านการเงิน การผลิตและการควบคุมคลังสินค้า รวมถึงนาโนเทคโนโลยี เทคโนโลยีชีวภาพ และเทคโนโลยีเกี่ยวกับการทำงานของสมอง เป็นโอกาสในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม เช่น การส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ การพัฒนาพลังงานและวัสดุต่างๆ จากพืช การทดแทนแรงงานด้วยเครื่องจักร การพัฒนาสุขภาพและศักยภาพในการทำงานของผู้สูงอายุ เป็นต้น

อย่างไรก็ดี อุปสรรคและความท้าทายที่สำคัญของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนคือ ภาวะการแข่งขันที่อาจรุนแรงมากขึ้น ในขณะที่การเปิดเสรีการค้าของอาเซียนจะทำให้สินค้าส่งออกหลายรายการของไทยสามารถส่งออกไปยังอาเซียนได้เพิ่มขึ้น แต่สินค้าบางรายการต้องปรับตัวเพื่อรับมือกับการแข่งขันที่รุนแรงขึ้นด้วยเช่นกัน ซึ่งผู้ประกอบการไทยจำเป็นต้องเตรียมการรองรับ อาทิ การปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิต การนำเทคโนโลยีใหม่ๆ เข้ามาใช้ในการกระบวนการผลิต หรือการสร้างมูลค่าเพิ่มและความแตกต่างให้กับผลิตภัณฑ์ เป็นต้น นอกจากนี้ ภาวะการแข่งขันที่รุนแรงขึ้นยังเป็นปัจจัยกดดันให้ประเทศสมาชิกอาเซียนรวมทั้งประเทศไทยเองมีการออกมาตรการกีดกันทางการค้าในรูปแบบต่างๆ เพื่อใช้ปกป้องอุตสาหกรรมหรือผู้ประกอบการภายในประเทศ โดยเฉพาะมาตรการด้านสุขอนามัยพืชและสัตว์ ความปลอดภัยในอาหาร มาตรฐานสินค้า และมาตรฐานการให้บริการ เป็นต้น ทำให้ไม่สามารถใช้ประโยชน์จากอาเซียนสำหรับการขยายการค้าได้อย่างเต็มที่

สิ่งท้าทายอีกประการคือ การที่ประเทศสมาชิกอาเซียนยังมีความเหลื่อมล้ำเรื่องระยะเวลาการดำเนินการเพื่อปรับปรุงข้อกำหนดหรือข้อบังคับต่างๆ ที่เป็นกฎหมายภายในประเทศ ให้สอดคล้องกับพันธกรณีของแผนการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เนื่องจากเลขาธิการอาเซียนไม่ได้มีอำนาจที่จะบังคับให้แต่ละประเทศปฏิบัติตามข้อตกลงต่างๆ อย่างเคร่งครัดและจริงจัง ไม่มีการเฝ้าระวังหรือชะลอการดำเนินงานจากที่ได้ตกลงกันไว้ได้ ประกอบกับระดับการพัฒนาระหว่างสมาชิกเดิมและใหม่ยังมีความแตกต่างกันค่อนข้างมาก ทั้งนี้ อาเซียนจำเป็นต้องสร้างกลไกที่มีประสิทธิภาพ เพื่อติดตามและตรวจสอบการดำเนินงานตามพันธกรณี และการระงับข้อพิพาท (Dispute Settlement) ที่เข้มแข็ง แทนที่จะใช้วิธีการแบบ ASEAN Way แบบที่ผ่านมา ซึ่งนับเป็นจุดอ่อนสำคัญที่ทำให้อาเซียนขาดความน่าเชื่อถือในประชาคมโลก โดยอาศัยกฎเกณฑ์กติกาที่เป็นสากลและคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมในระดับภูมิภาคเป็นหลัก ซึ่งแต่ละประเทศอาจจะต้องยอมสละผลประโยชน์บางส่วนของตน เพื่อให้การรวมกลุ่มของอาเซียนเกิดขึ้นได้อย่างเป็นรูปธรรม นอกจากนี้ ยังต้องมีกลไกในการประสานนโยบายเศรษฐกิจระดับมหภาคร่วมกัน

๓. จุดอ่อน-จุดแข็งของประเทศไทยในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

๓.๑ จุดอ่อน

❖ การดำเนินการแก้ไขกฎหมาย/กฎระเบียบภายในประเทศ ให้สอดคล้องกับพันธกรณีในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ทำให้ไม่สามารถใช้ประโยชน์จาก AEC ได้อย่างเต็มที่ การดำเนินการตามพันธกรณีในบางกรณีไม่สามารถดำเนินการได้ทันตามกำหนด ได้แก่ มาตรการศุลกากร มาตรฐานสินค้า การคุ้มครองผู้บริโภค ทรัพย์สินทางปัญญา และคมนาคม โดยส่วนหนึ่งอาจมีสาเหตุจากปัญหาการประสานงานระหว่างหน่วยงานภายใน ที่ต้องเกี่ยวพันกับหลายหน่วยงาน และปัญหาในการดำเนินกระบวนการต่างๆ อาทิ การลงนามในสัตยาบันความตกลงขนส่งสินค้าผ่านแดนภายใต้ GMS ซึ่งประเทศไทยเป็นประเทศเดียวที่ยังไม่ได้ลงนาม ทำให้รถบรรทุกสินค้าไทยไม่สามารถขนส่งสินค้าเข้าไปยังดินแดนของกลุ่มอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง ได้แก่ จีนตอนใต้ เวียดนาม ลาว กัมพูชา และเมียนมาร์ ทำให้สูญเสียโอกาสในการใช้ประโยชน์จากการเปิดเสรีการค้าในอาเซียน ผู้ประกอบการด้านบริการโลจิสติกส์และขนส่งของไทย จึงต้องเร่งรัดหาพันธมิตรการค้ากับผู้ประกอบการขนส่งสินค้าประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวเป็นการเฉพาะหน้า

❖ การหาจุดสมดุลระหว่างนโยบายปกป้องผู้ผลิต/ผู้ประกอบการภายในประเทศ กับนโยบายเปิดเสรีค้าและเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งมาตรการรักษาเสถียรภาพระดับราคาสินค้าเกษตรเพื่อคุ้มครองเกษตรกรภายในประเทศ ยกตัวอย่างเช่น

– กรณีประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง การนำเข้าข้าวโพดที่ใช้เป็นวัตถุดิบอาหารสัตว์เข้ามาในราชอาณาจักรตามความตกลงภายใต้เขตการค้าเสรีอาเซียน พ.ศ. ๒๕๕๔ ตามมติคณะกรรมการนโยบายอาหาร

ของตนเอง โดยใช้มาตรการลดหย่อนทางภาษีหรือสิทธิพิเศษทางการเงิน และการออกกฎระเบียบเพื่อกระตุ้นมาตรฐานอุปสงค์ในประเทศ โดยกำหนดมาตรฐานที่เข้มงวดสำหรับประสิทธิภาพสินค้า ความปลอดภัยของสินค้าและบริการ และผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

๓.๒ จุดแข็ง

❖ ความเชื่อมโยงของระบบโครงข่ายการคมนาคมขนส่งและโลจิสติกส์ภายใต้กรอบความร่วมมืออนุภูมิภาคที่จะสนับสนุนการขยายการค้าการลงทุนในภูมิภาค เช่น

– กรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาค ลุ่มแม่น้ำโขง (Greater Mekong Subregion Economic Cooperation Program: GMS) ระหว่างประเทศสมาชิก ๖ ประเทศ ได้แก่ จีน (มณฑลยูนนานและกวางสี) ลาว พม่า ไทย กัมพูชา และเวียดนาม เพื่อหาทางร่วมมือกันในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่งและการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งได้มีการพัฒนาเส้นทางคมนาคมในอนุภูมิภาคตามแนวพื้นที่พัฒนาเศรษฐกิจแล้ว ๓ แนวหลัก คือ แนวพื้นที่เศรษฐกิจตะวันออก-ตะวันตก (East - West Economic Corridor) เชื่อมโยงพม่า-ไทย-ลาว-เวียดนาม แนวพื้นที่เศรษฐกิจเหนือ - ใต้ (North - South Economic Corridor) เชื่อมโยงไทย-พม่า-ลาว-จีน และแนวพื้นที่เศรษฐกิจตอนใต้ (Southern Economic Corridor) เชื่อมโยงไทย-กัมพูชา-เวียดนาม รวมถึงการอำนวยความสะดวกการค้าและการขนส่งข้ามพรมแดน ผ่านความตกลงว่าด้วยการขนส่งข้ามพรมแดนในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง (Cross-Border Transport Agreement: CBTA) รวมทั้งเส้นทางรถไฟความเร็วสูงจากจีนมายังไทย ลาว เวียดนาม และกัมพูชา ซึ่งอยู่ระหว่างการก่อสร้าง เป็นต้น ซึ่งเหล่านี้ เป็นเครื่องมือสำคัญที่ประเทศไทยจะสามารถใช้ประโยชน์และฉกฉวยโอกาสในการเป็นประตูการค้าสู่ประเทศต่างๆ ในภูมิภาคอาเซียน และเป็นโอกาสในการลงทุนตลอดเส้นทางระเบียงเศรษฐกิจต่างๆ ซึ่งในบางประเทศยังขาดสาธารณูปโภคพื้นฐานที่จำเป็นต่อการค้า อาทิ เช่น ปิมน้ำมัน ร้านอาหาร โรงแรม ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว และร้านค้าต่างๆ รวมทั้งโอกาสในการเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวในภูมิภาค

– ยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจอิรวดี - เจ้าพระยา - แม่น้ำโขง (Ayeyawady - Chao Phraya - Mekong Economic Cooperation Strategy: ACMECS) ซึ่งเป็นกรอบความร่วมมือที่ไทยผลักดันให้เกิดขึ้นเมื่อปี ๒๕๔๖ เพื่อช่วยลดช่องว่างทางเศรษฐกิจระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยไทยได้มีบทบาทสำคัญในการให้ความช่วยเหลือการพัฒนาโครงข่ายการคมนาคม อาทิ การพัฒนาเส้นทางตะนาวศรี-กอกะเร็ก ประมาณ ๒๙ กม. ในพม่า โครงการก่อสร้างเส้นทางรถไฟหนองคาย-ท่านาแล้ง ระยะทาง ๓.๕ กิโลเมตร วงเงิน ๑๙๗ ล้านบาท แล้วเสร็จเมื่อเดือน เมษายน ๒๕๕๑ และมีพิธีเปิดเดินรถไฟสายนี้ไปแล้วเมื่อวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๕๒ รวมทั้งการสร้างเส้นทางรถไฟต่อ ช่วงท่านาแล้ง-เวียงจันทน์ ใน สปป. ลาว และโครงการสร้างถนนสาย ๔๘ (เกาะกง-สแอมเปิล) และสาย ๖๗ (สง่า-อันลองเวง-เสียมราฐ) ในกัมพูชา เป็นต้น

❖ ความกระตือรือร้นของหน่วยงานท้องถิ่น โดยเฉพาะจังหวัดชายแดนในการเสนอ/ผลักดันการเปิดช่องทางการค้าใหม่ๆ หรือยกระดับด่านชายแดนต่างๆ ให้เป็นจุดผ่านแดนถาวร เช่น จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ได้เสนอการยกระดับจุดผ่อนปรนทางการค้าด่านสิงขร จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เป็นจุดผ่านแดนถาวร เนื่องจากเป็นช่องทางที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชายแดน และเป็นเส้นทางขนส่งสินค้าเส้นทางใหม่ของไทยไปยังสหภาพเมียนมาร์ โดยที่ประชุมคณะอนุกรรมการพิจารณาการเปิดจุดผ่านแดนมีมติเห็นชอบในหลักการแล้ว และปัจจุบันกระทรวงการต่างประเทศอยู่ระหว่างเร่งรัดประสานการจัดทำการสำรวจเขตแดนร่วมกันในกรณีเส้นเขตแดนที่ไม่ชัดเจน โดยนำเข้าหารือในการประชุมคณะกรรมการเขตแดนร่วมไทย - เมียนมาร์ (Joint Border Committee: JBC) ส่วนจังหวัดหนองคายได้เสนอการยกระดับจุดผ่อนปรนบ้านหม้อ อำเภอศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย เป็นจุดผ่านแดนถาวร อยู่ตรงข้ามกับด่านเก่าแล้ว เมืองศรีโคตตะบอง นครหลวงเวียงจันทน์ ซึ่งเป็น

ด้านประเพณีใกล้กับแหล่งค้าส่งสินค้าอุปโภคบริโภค โดยเฉพาะผักผลไม้ เนื้อสัตว์ และอาหารทะเล ที่ส่งไปจากประเทศไทย ห่างจากด่านบ้านหนองตา ๒ กิโลเมตร ซึ่งรัฐบาลลาวได้ก่อสร้างขึ้นใหม่ กำหนดเปิดทำการเดือนมกราคม ๒๕๕๔ ปัจจุบันอยู่ระหว่างเสนอกระทรวงมหาดไทยพิจารณายกระดับจุดผ่อนปรนดังกล่าว นอกจากนี้ จังหวัดนครพนมยังได้เสนอการยกระดับจุดผ่อนปรนการค้าบ้านโพธิ์ไทรตำบลไผ่ล้อม อำเภอบ้านแพง จังหวัดนครพนม เป็นจุดผ่านแดนถาวร อยู่ตรงข้ามบ้านท่าสะอาด เมืองปากกะดิง แขวงบอลิคำไซ สปป.ลาว ซึ่งแม้ว่าคณะอนุกรรมการพิจารณาการเปิดจุดผ่านแดนจะมีมติให้ชะลอไปก่อน เนื่องจากปริมาณการค้ายังมีไม่มาก แต่ก็ได้ให้จังหวัดพิจารณาเพิ่มเติมการขยายระยะเวลาและจำนวนวันเปิด-ปิดจุดผ่อนปรนเพื่อขยายโอกาสทางการค้าการลงทุนให้เพิ่มขึ้น

❖ ความเข้มแข็งของภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการของไทยหลายสาขาที่สามารถแข่งขันได้ทั้งในระดับโลกและระดับภูมิภาค โดยเฉพาะอย่างยิ่งอุตสาหกรรมเกษตรและอาหาร ซึ่งประเทศไทยเป็นผู้นำในการส่งออกสินค้าหลายประเภทในตลาดโลก อาทิ ข้าว ยางพารา น้ำตาล มันสำปะหลัง และสินค้าอาหารกระป๋อง/แปรรูป (เช่น อาหารทะเลกระป๋อง กุ้งแช่แข็ง/แปรรูป ไก่แปรรูป ผักผลไม้กระป๋อง/แปรรูป น้ำผลไม้ สิ่งปรุงรสอาหาร หรือซอสประเภทต่างๆอาหารพร้อมรับประทาน เป็นต้น) อุตสาหกรรมการผลิตอาหารของไทยส่วนใหญ่มีระบบการผลิตที่ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยได้มาตรฐานความปลอดภัยในระดับสากลทั้ง GMP และ HACCP ทำให้เป็นที่ยอมรับในคุณภาพ และยังมีผลิตผลทางการเกษตรที่สามารถใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตอาหารและการแปรรูปเป็นจำนวนมาก ในปัจจุบันไทยมีผลผลิตการเกษตรปริมาณประมาณ ๑๒๐,๐๐๐ ล้านตัน และมีโรงงานผลิตและแปรรูปอาหารจำนวนมากกว่า ๑๐๐,๐๐๐ โรงงาน ทำให้ไทยสามารถผลิตและส่งออกสินค้าอาหารได้เป็นอันดับที่ ๑๒ ของโลก ซึ่งการส่งออกสินค้าอาหารของไทยคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๒.๔ ของการส่งออกสินค้าอาหารทั้งโลก และเป็นผู้ส่งออกอาหารที่สำคัญอันดับที่ ๒ ของเอเชีย รองจากประเทศจีน

ในส่วนของอุตสาหกรรมยานยนต์ อิเล็กทรอนิกส์ และเครื่องใช้ไฟฟ้า ประเทศไทยก็เป็นฐานการผลิตที่สำคัญของภูมิภาค เนื่องจากโครงสร้างพื้นฐานของเศรษฐกิจไทย รวมทั้งความพร้อมด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและปัจจัยการผลิตต่างๆ ที่สำคัญ คือ คุณภาพแรงงานไทยที่เหนือกว่าประเทศเพื่อนบ้าน สำหรับอุตสาหกรรมสิ่งทอผู้ประกอบการไทยมีจุดเด่นในด้านอุตสาหกรรมสิ่งทอต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำที่อยู่ในระดับ high-end นอกจากนี้ ผู้ส่งออกไทยเองส่วนใหญ่ก็มีความสามารถในการปรับตัวได้อย่างรวดเร็ว มีการกระจายตลาดส่งออกในภูมิภาคต่างๆ ที่มีศักยภาพ และมีการพัฒนา/ปรับปรุงคุณภาพสินค้าให้สอดคล้องกับความต้องการในแต่ละตลาด ทำให้สามารถแข่งขันได้ทั้งในระดับภูมิภาคและระดับโลก รวมทั้งมีศักยภาพในการขยายธุรกิจสู่ภูมิภาคอาเซียน

สำหรับภาคบริการ ไทยก็มีศักยภาพสูงในการให้บริการในบางสาขา โดยเฉพาะสาขาการท่องเที่ยว (Hospitality) เนื่องจากจุดแข็งทางด้านทำเลที่ตั้ง ความหลากหลายของแหล่งท่องเที่ยวและวัฒนธรรม รวมทั้งบุคลากรไทยที่ให้บริการที่มีความเป็นมิตร สร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติได้เป็นอย่างดี รวมถึงสาขาการให้บริการทางการแพทย์และบริการด้านสุขภาพ ซึ่งมีจุดแข็งอยู่ที่มาตรฐานที่ได้รับการยอมรับในระดับสากล และความสามารถในการแข่งขันด้านราคาซึ่งไม่สูงจนเกินไปเมื่อเปรียบเทียบกับคู่แข่งในภูมิภาคอาเซียน เช่น สิงคโปร์ เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีบริการทางการแพทย์ที่หลากหลาย เช่น ด้าน Medical Care (บริการรักษาทางการแพทย์) Health Care (บริการดูแลสุขภาพทั่วไป) Aging Care (บริการดูแลผู้สูงอายุ) และ Beauty Care (บริการด้านความงาม) ซึ่งล้วนเป็นธุรกิจบริการที่ไทยน่าจะได้รับประโยชน์จากการเปิดเสรีภาคบริการในอาเซียน นอกจากนี้ ยังมีธุรกิจบริการสาขาก่อสร้างและที่ปรึกษาวิศวกรรม สิ่งแวดล้อม และการบริหารโครงการ ซึ่งประเทศไทยมีความชำนาญในสาขาเฉพาะต่างๆ เช่น อาทิ สะพาน และการวางระบบประปา เป็นต้น ที่สามารถแข่งขันได้ในระดับภูมิภาค โดยเฉพาะในตลาดประเทศเพื่อนบ้าน แม้ว่าปัจจุบันจะประสบภาวะการแข่งขันที่รุนแรงจากบริษัทขนาดใหญ่จากจีน เกาหลี และญี่ปุ่น

โอกาสและความท้าทายด้านการค้าการลงทุน
ในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

โอกาส	สิ่งท้าทาย/อุปสรรค
การค้า: - แม้ว่าตลาดลาวจะเป็นตลาดเล็ก หากดูจากจำนวนประชากรเพียง ๗ ล้านคน และมีรายได้เฉลี่ยต่อหัวค่อนข้างต่ำเพียง ๘๘๖ เหรียญสหรัฐฯ ต่อปี แต่ถือว่าเป็นตลาดการค้าที่มีเสถียรภาพและมีแนวโน้มเติบโตอย่างต่อเนื่อง เห็นได้จากในช่วงที่ประเทศต่างๆ ได้รับผลกระทบจากวิกฤตการณ์ทางการเงินในตลาดโลก สปป.ลาว ก็ยังคงรักษาระดับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเฉลี่ยร้อยละ ๗ และในปี ๒๕๕๔ ธนาคารโลกคาดการณ์ว่าเศรษฐกิจลาวจะขยายตัวร้อยละ ๘.๖ จากการลงทุนในทรัพยากรธรรมชาติที่ขยายตัว และรายได้จากจากส่งออกและทรัพยากรธรรมชาติ โดยรัฐบาลลาวยังมีนโยบายส่งเสริมการลงทุนเพื่อเร่งรัดการพัฒนาประเทศ เช่น เขตเศรษฐกิจพิเศษและเขตเศรษฐกิจเฉพาะการพัฒนานครเวียงจันทน์ให้เป็นศูนย์กลางการค้าการลงทุน โครงการเชื่อมโยงฮับลิ นโยบายส่งเสริมให้คนลาวในต่างประเทศกลับมาช่วยพัฒนาประเทศ และการเปิดตลาดหลักทรัพ์เมื่อเดือนม.ค. ๕๔ ทั้งนี้ รัฐบาลลาวได้ตั้งเป้าหมายแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ฉบับที่ ๗ (๒๕๕๔-๒๕๕๘) เพื่อให้ลาวหลุดพ้นจากสถานะประเทศยากจนภายในปี ๒๕๖๓ - ความสะดวกในการคมนาคมขนส่งสินค้าและการไปมาหาสู่ระหว่างกัน โดยมีช่องทางการค้าตลอดพรมแดนไทย-ลาว เป็นระยะทาง ๑,๐๑๘ กม. อยู่ในพื้นที่ ๑๑ จังหวัดของประเทศไทย คือ หนองคาย มุกดาหาร อุบลราชธานี นครพนม เลย น่าน พะเยา อุดรดิตถ์ เชียงราย พิชญ์โลก และอำนาจเจริญ โดยเชื่อมโยงด้วยสะพานมิตรภาพไทย-ลาว ๓ สะพาน สะพานมิตรภาพแห่งที่ ๑ เชื่อมหนองคาย-เวียงจันทน์ สะพานแห่งที่ ๒ เชื่อมมุกดาหาร-สะหวันนะเขต สะพานแห่งที่ ๓ เชื่อมนครพนม-แขวงคำม่วน และมีโครงการก่อสร้างสะพานมิตรภาพแห่งที่ ๔ เชียงราย-แขวงบ่อแก้ว เป็นส่วนต่อที่สำคัญของเส้นทางเศรษฐกิจตามแนวตะวันออก-ตะวันตก (East-West Economic Corridor :EWEC) และช่องทางการค้าชายแดนมีจำนวนทั้งหมดมากกว่า ๔๐ แห่ง เป็นจุดผ่านแดนถาวรประมาณ ๑๕ แห่ง จุดผ่านแดนชั่วคราว และจุดผ่อนปรนประมาณ ๓๐ แห่ง นอกจากนี้ ยังมีเส้นทางรถไฟระหว่าง จ.หนองคาย กับท่านาแล้ง นครหลวงเวียงจันทน์ ซึ่งเปิดโอกาสให้มีการติดต่อทำมาค้าขายระหว่างนักธุรกิจลาว-ไทยมากขึ้น - สินค้าไทยเป็นที่นิยมของผู้บริโภคชาวลาว เนื่องจากอิทธิพลจากสื่อโทรทัศน์ของไทยที่ชาวลาวสามารถรับชมได้ และความเชื่อมั่นในคุณภาพสินค้าไทย นอกจากนี้ ยังมีความใกล้เคียงกันทางภาษา และวัฒนธรรมทำให้การเจรจาธุรกิจมีความคล่องตัว	ระบบสาธารณูปโภค - การขนส่งสินค้าส่วนใหญ่ในสปป.ลาวจะใช้ทางรถยนต์ แต่ระบบการขนส่งสินค้าและสภาพเส้นทางการคมนาคมภายในประเทศยังไม่ดี การขนถ่ายสินค้าส่วนใหญ่ใช้แรงงานคน ทำให้ต้องใช้เวลานาน มีค่าใช้จ่ายสูง และสินค้าได้รับความเสียหาย/แตกหักง่าย ประกอบกับขาดแคลนรถขนส่งที่มีมาตรฐาน นอกจากนี้ การกำหนดน้ำหนักบรรทุกของรถบรรทุกสินค้าในแต่ละแขวงไม่เท่ากันทำให้ต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น - ระบบสาธารณูปโภคพื้นฐานยังไม่เพียงพอต่อการใช้ในประเทศ เช่น น้ำประปามีราคาสูง และการสื่อสารโทรคมนาคมต่างๆ ไม่ทั่วถึง ทำให้เป็นอุปสรรคด้านต้นทุนในการดำเนินธุรกิจ ข้อจำกัดด้านแรงงาน - ปัจจุบันอุตสาหกรรมที่เข้าไปลงทุนในลาวโดยเฉพาะสิ่งทอ การเกษตร หรือ อุตสาหกรรมที่ต้องใช้แรงงานจำนวนมาก ประสบปัญหาขาดแคลนแรงงาน โดยเฉพาะในช่วงฤดูเพาะปลูกและงานประเพณีต่างๆ ที่ชาวลาวยึดถือ ส่วนผู้หญิงลาวก็นิยมอยู่บ้านเลี้ยงลูก ยกตัวอย่างกรณีโครงการลงทุนปลูกยางพาราของกลุ่มธุรกิจจีน ซึ่งมีพื้นที่กว่า ๑๖๐,๐๐๐ ไร่ที่สามารถกรีดยางได้แล้ว แต่มีแรงงานกรี๊ดได้ไม่ถึงครึ่ง ในขณะที่นโยบายส่งเสริมการปลูกยางพาราของลาวในช่วง ๑๐ ปี ที่ได้อนุมัติให้เอกชนและต่างชาติกว่า ๒,๐๐๐ โครงการรวม ๒.๕ ล้านไร่ โดยจะสามารถกรีดยางได้ในปี ๒๕๕๘ และต้องการแรงงานประมาณ ๕๐๐,๐๐๐ คน ก็มีแนวโน้มจะขาดแคลน - แรงงานที่มีทักษะในการทำงานที่ได้มาตรฐานสำหรับบางอุตสาหกรรมยังมีจำนวนน้อย เมื่อเทียบกับความต้องการ และนักลงทุนที่เข้าไปลงทุนในลาว ส่วนใหญ่จำเป็นต้องมีช่วงเวลาฝึกอบรมให้แก่แรงงานก่อนเริ่มกิจการ นโยบายภาครัฐ - แม้ว่าปัจจุบัน รัฐบาลลาวอยู่ระหว่างการปรับปรุงกฎระเบียบต่างๆ ให้มีความเป็นสากลเพื่อรองรับการเข้าเป็นสมาชิก WTO อาทิ กฎหมายการลงทุน เมื่อปี ๒๕๕๒ และกฎหมายการควบคุมการนำเข้า-ส่งออกสินค้าในปี ๒๕๕๔ ซึ่งได้กำหนดระยะเวลาการพิจารณาชำระภาษีไว้ชัดเจน เช่น ๓๐ วันสำหรับสินค้าที่ต้องขออนุญาตนำเข้าแบบไม่อัตโนมัติ (สินค้ามีโควต้า) และ ๑๐ วันสำหรับสินค้าที่ต้องขออนุญาตนำเข้าแบบอัตโนมัติ (เพื่อเก็บสถิติ) เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ระบบการค้าระหว่างประเทศของลาวก็ยังไม่เป็นสากลเมื่อเทียบกับไทย และมีการเปลี่ยนแปลงนโยบาย/กฎระเบียบบ่อยครั้ง ทำให้ผู้ส่งออกมีความสับสนและไม่สามารถวางแผนระยะยาวได้ นอกจากนี้ ขั้นตอนการนำเข้า และการออกเอกสารของ สปป.ลาว มีความยุ่งยากซับซ้อนล่าช้า และต้องยื่นขออนุญาตจากหลายหน่วยงาน เช่น กรมไปรษณีย์ กระทรวงคมนาคม กระทรวงการเงิน การค้ากำแพงนครเวียงจันทน์ กรมภาษี กรมอากร เป็นต้น รวมทั้งต้องวางเงินค้ำประกันการนำเข้า-ส่งออก

โอกาส	สิ่งท้าทาย/อุปสรรค
เพราะระบบ Logistics ที่มีการเปลี่ยนแปลงการคมนาคมขนส่งที่ถ่ายเทได้สะดวกขึ้น ทำให้ผู้ประกอบการเริ่มมองลาว ทะลุไปยัง เวียดนาม และจีน เรียกได้ว่า ลาวตั้งอยู่ท่ามกลางประเทศเศรษฐกิจดาวรุ่งทางเหนือติดจีน (๑,๒๕๐ ล้านคน เฉพาะยูนนาน ๔๓ ล้านคน) ตะวันตกเป็นไทย (๖๕ ล้านคน) ด้านตะวันออกเป็นเวียดนาม (๘๓ ล้านคน) และทางตอนใต้เป็นกัมพูชา (๑๓ ล้านคน) เฉพาะตลาดตามรอยตะเข็บชายแดน มีประชาชนไม่ต่ำกว่า ๒๐๐ ล้านคน กล่าวได้ว่า สปป.ลาว อยู่ท่ามกลาง “ทะเลคน” รอบด้านเป็นประเทศที่ค่อนข้างมีเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ • ทางรถไฟความเร็วสูงลาว – จีน (Laos-China High Speed Railway) เพื่อรองรับทั้งขนส่งโดยสารและสินค้า วังด้วยกระแสไฟฟ้า โดยได้กำหนดความเร็ว ๒๐๐ กิโลเมตรต่อชั่วโมงในกรณีขนส่งโดยสาร และ ๑๒๐ กิโลเมตรต่อชั่วโมงสำหรับขนส่งสินค้า เส้นทางรถไฟจีน – อาเซียนมีความยาวทั้งหมด ๓,๖๔๐ กิโลเมตร จะมีผลประโยชน์อย่างมากต่ออาเซียน แต่ในเบื้องต้นจะสร้าง ๔๒๑ กิโลเมตร จากชายแดนจีน – สปป.ลาว ถึงนครหลวงเวียงจันทน์ก่อนเชื่อมต่อกับราชอาณาจักรไทย และต่อไปจะขยายจากนครหลวงเวียงจันทน์สู่ท่าแขก และเชื่อมต่อชายแดนลาว – เวียดนาม เส้นทางรถไฟสายนี้จะเป็นเส้นทางเชื่อมกับบรรดาประเทศอาเซียน โดยเฉพาะการแลกเปลี่ยนสินค้าทั้งในหมวดสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรม • นักลงทุนไทยยังคงได้เปรียบจีนในแง่ทัศนคติของคนลาวด้านความรับผิดชอบต่อสังคม และถือเป็นผู้ลงทุนรายใหญ่จากมูลค่าการลงทุนสะสมระหว่างปี ๒๕๔๓-๒๕๕๓ มูลค่าประมาณ ๒,๗๐๐ ล้านเหรียญสหรัฐ • กระทรวงพาณิชย์ไทย และกระทรวงอุตสาหกรรมและการค้าแห่งสปป.ลาว มีการประชุมหารือร่วมกันเป็นประจำทุกปี โดยมีการติดตามปัญหาอุปสรรคทางการค้าเพื่อหาแนวทางแก้ไขร่วมกันเป็นระยะๆ นอกจากนี้ ในส่วนของภาคเอกชนเองก็มีการรวมตัวกัน ตั้งเป็นสภาธุรกิจไทย-ลาว เพื่อเป็นศูนย์การรวบรวม/แลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างนักธุรกิจ ซึ่ง SME ไทยสามารถเข้าไปปรึกษาหารือกับนักธุรกิจรุ่นพี่ได้ และมีธนาคารพาณิชย์ไทยที่เปิดสาขาในลาว มีหลายธนาคาร เช่น ธนาคารกรุงเทพ ไทยพาณิชย์ กรุงไทย ทหารไทย และกรุงศรีอยุธยา ซึ่งสามารถให้คำแนะนำเกี่ยวกับการทำธุรกรรมทางการเงินระหว่างประเทศได้	<u>สิ่งที่ผู้ประกอบการไทยควรคำนึงในการทำธุรกิจกับสปป.ลาว</u> • ควรให้ความสำคัญต่อการแจ้งข้อมูลการเข้าพบหน่วยงานราชการลาว หรือการเจรจากับนักธุรกิจลาว ให้กับสถานทูตไทย อยู่ที่กรุงเวียงจันทน์ หรือ สถานกงสุลไทย ณ แขวงสะหวันนะเขต รวมทั้งสำนักงานส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ ณ เวียงจันทน์ ได้รับทราบเป็นระยะ ทั้งนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อการประสานงานการอำนวยความสะดวก หรือการได้รับข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัยประกอบการตัดสินใจในการทำธุรกิจต้องศึกษากฎระเบียบทางการทำธุรกิจที่เกี่ยวข้องอย่างละเอียดถี่ถ้วน และทำความเข้าใจให้ดี รวมทั้งสภาพสังคมและพฤติกรรมผู้บริโภค • ทำการตกลงทุกอย่างให้เป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อจะยืนยันในการรับผิดชอบหรือแบ่งผลประโยชน์ รวมถึงอาจใช้เป็นเอกสารประกอบที่สำคัญกรณีที่มีข้อพิพาท • ให้นึกถึงเสมอว่า การทำธุรกิจในทุกประเทศไม่ใช่เรื่องง่าย หรือเป็นไปตาม ที่เข้าใจ โดยเฉพาะคนไทยกับคนลาว ที่สามารถสื่อสารด้วยภาษาไทยได้ การเจรจากับคู่ค้าชาวลาวดูเหมือนง่ายมีความเข้าใจดีต่อกัน แต่ในทางปฏิบัติและในการดำเนินงานร่วมกันระยะยาวอาจมีเงื่อนไข หรือข้อจำกัดตามมา ขอให้มีความรอบคอบ และคำนึงถึงทางเลือกต่างๆ เตรียมพร้อมไว้กรณีที่มีการดำเนินธุรกิจไม่ไปตามแผนที่วางไว้
ภาคอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพด้านการค้าการลงทุน	
• อุตสาหกรรมการเกษตร ลาวมีพื้นที่เพาะปลูกประมาณร้อยละ ๒๐ พืชเกษตรที่สำคัญ ได้แก่ ข้าว ข้าวโพด มันสำปะหลัง ถั่วเขียว ถั่วเหลือง ถั่วลิสง ยาสูบ ชา กาแฟ และยางพารา นักลงทุนไทยหลายรายได้เข้าไปทำ Contract Farming เพื่อปลูกอ้อย ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ถั่วเหลือง/ถั่วเขียว มันสำปะหลัง ยุคาลิปดัส อาทิ บริษัทน้ำตาลมิตรผล (มิตรลาว) น้ำตาลขอนแก่น บริษัทไทยอ้อยางพารา บริษัทไทยเอเอ เป็นต้น นอกจากนี้ การเกษตรยังถือเป็นภาคเศรษฐกิจสำคัญของประเทศซึ่งรัฐบาลต้องการผลักดันเนื่องจากมีประชากรอยู่ในภาคเกษตรมากถึงร้อยละ ๘๐ ทำให้มีความต้องการพันธุ์พืช ปุ๋ย เครื่องมือ อุปกรณ์ เครื่องจักรการเกษตร สำหรับบริษัทไทยที่ได้เข้าไปลงทุนแล้ว ยกตัวอย่างเช่น บริษัทซีพีลาว บริษัทอุโบดำ เป็นต้น • พลังงาน สปป.ลาว มีสภาพภูมิประเทศเหมาะแก่การก่อสร้างเขื่อนผลิตกระแสไฟฟ้าจากแม่น้ำสายต่างๆ อาทิ แม่น้ำเหิน แม่น้ำบูน และแม่น้ำจิม ซึ่งรัฐบาลลาวมีแผนก่อสร้างเขื่อนผลิตกระแสไฟฟ้าจำนวนมากและต้องการผลักดันให้การผลิตกระแสไฟฟ้าก้าวขึ้นเป็นภาคการผลิตเพื่อส่งออกไฟฟ้าให้กับประเทศเพื่อนบ้าน อาทิ ไทย จีน และเวียดนาม โดยมีเป้าหมายหลักที่จะผลิตไฟฟ้าจากพลังงานน้ำ ๒๐,๐๐๐ เมกะวัตต์ต่อปี และสร้างรายได้จากการจำหน่ายกระแสไฟฟ้าเป็นมูลค่า ๑๔๐ ล้านเหรียญสหรัฐ อีกทั้งยังวางแผนจะก้าวขึ้นเป็นศูนย์กลางพลังงานไฟฟ้าสำคัญของอาเซียนในระยะต่อไป นักลงทุนไทยที่เข้าไปลงทุนก็มีหลายราย อาทิ โครงการเขื่อนน้ำจิมโดยโรงไฟฟ้าราชบุรี (มหาชน) จำกัด	

โอกาสและความท้าทายด้านการค้าการลงทุน ในเวียดนาม

โอกาส	สิ่งท้าทาย/อุปสรรค
การค้า : - ตลาดขนาดใหญ่รองรับสินค้าและบริการไทย จากจำนวนประชากร ๙๐.๕ ล้านคน (ณ เดือนกรกฎาคม ๒๕๕๔) แม้ว่ารายได้เฉลี่ยต่อหัวปัจจุบันจะค่อนข้างต่ำคืออยู่ที่ ๓,๑๐๐ เหรียญสหรัฐฯ ต่อปี (ไทย ๘,๖๔๐ เหรียญสหรัฐฯ) แต่เวียดนามมีอัตราการเจริญเติบโตเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องเฉลี่ยร้อยละ ๗ ในช่วง ๑๐ ปีที่ผ่านมา และในปี ๒๕๕๔ คาดว่าเศรษฐกิจจะขยายตัวร้อยละ ๖ และยังมีความสนใจจากเวียดนาม (ชาวเวียดนามโพ้นทะเล) ทำให้เกิดอำนาจซื้อแฝง ซึ่งในปี ๒๕๕๓ มีเงินโอนประมาณ ๘,๐๐๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ (๒๔๐,๐๐๐ ล้านบาท) - มีการขยายตัวทางเศรษฐกิจสูงในเมืองรองๆ นอกเหนือจากเมืองหลัก (ฮานอยโฮจิมินห์) ได้แก่ นครดานังทางภาคกลาง เป็นศูนย์กลางธุรกิจ การท่องเที่ยว และเป็นเมืองท่าสำคัญ นครโฮฟองทางเหนือ (๑๒๐ กม.จากฮานอย) เป็นเมืองท่าสำคัญในภาคเหนือและเป็นเขตอุตสาหกรรมหนัก โดยเฉพาะอุตสาหกรรมเคมี ต่อเรือ และวัสดุก่อสร้าง และนครเกิ่นเอ๋อ บริเวณสามเหลี่ยมปากแม่น้ำโขง (๑๕๕ กม. จากโฮจิมินห์) เป็นเมืองอุตสาหกรรมแปรรูปอาหารทะเลที่สำคัญ และเป็นแหล่งปลูกข้าวใหญ่ที่สุดของเวียดนามรวมทั้งเมืองดาลัด (ทางภาคใต้ตอนบนของเวียดนาม) ซึ่งเหมาะสำหรับการลงทุนในธุรกิจท่องเที่ยว สปา นักธุรกิจรายใหม่ๆ ที่ต้องการทำการค้ากับเวียดนามอาจลองศึกษาเมืองรอง เนื่องจากมีการแข่งขันไม่รุนแรงเท่ากับเมืองหลัก - ปัจจุบันสินค้าไทยได้รับความนิยมจากผู้บริโภคอยู่แล้ว เนื่องจากคุณภาพและราคาเหมาะสม แม้ว่าจะแพงกว่าสินค้าจีน นอกจากนี้ เวียดนามยังมีความขัดแย้งทางการเมืองกับจีน ซึ่งเป็นโอกาสสำหรับสินค้าไทย - ชาวเวียดนามนิยมใช้รถจักรยานยนต์เป็นพาหนะ โดยคาดว่าปัจจุบันมีรถจักรยานยนต์ในเวียดนามมากกว่า ๒๕ ล้านคัน และอาจจะถึง ๓๖ ล้านคันในปี ๒๐๒๐ ซึ่งเป็นโอกาสสำหรับนักธุรกิจไทยในด้านการค้าการลงทุนอะไหล่ อุปกรณ์ตกแต่ง และชิ้นส่วนรถจักรยานยนต์ และบริการซ่อมบำรุง - ตัวอย่างโอกาสในการส่งออก สินค้าเกี่ยวกับความงาม รสนิยมด้านความงามของชาวเวียดนามคล้ายกับคนไทย หากสินค้ามีคุณภาพสูง ก็พร้อมที่จะซื้อแม้ว่าราคาจะแพงก็ตาม ผู้ที่มีรายได้ต่ำถึงปานกลางนิยมที่จะใช้เครื่องสำอางจากจีน เนื่องจากมีราคาถูก ส่วนผู้มีรายได้สูง นิยมที่จะซื้อเครื่องสำอางที่มีคุณภาพสูงซึ่งมีราคาแพงกว่าจีน ซึ่งนำเข้ามาจาก ไทย เกาหลีใต้ ญี่ปุ่น หรือไต้หวัน การลงทุน/ฐานการผลิต : - แรงงานราคาถูกจำนวนมาก โดยมีประชากรวัยทำงานมากกว่า ๕๐ ล้านคนอยู่ในวัยทำงาน และมีค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำรวมสวัสดิการต่างๆ แล้ว อยู่ที่ประมาณ ๓,๕๐๐ บาท ต่อเดือน (ไทยประมาณ ๘,๐๐๐ บาท) ปัจจุบันนักลงทุนเข้าไปตั้งโรงงานผลิตสิ่งทอเครื่องนุ่งห่มจำนวนมาก ส่วนนักธุรกิจไทยราย	- การเปลี่ยนแปลงกฎระเบียบ/ออกมาตรการนำเข้าใหม่ โดยส่วนหนึ่งเพื่อชะลอสินค้าจากจีนที่ไม่ได้คุณภาพมาตรฐาน ซึ่งทะลักเข้าเวียดนามหลังจากการเปิดเสรีการค้า แต่ก็ยังเป็นอุปสรรคต่อการส่งออกของไทยด้วย อาทิ - เวียดนามได้เข้มงวดบังคับใช้กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการนำเข้าผักผลไม้ โดยเฉพาะ Circular no ๑๓ ว่าด้วยการควบคุมการนำเข้าผลิตภัณฑ์จากพืช บังคับใช้ตั้งแต่ ๑ ก.ค. ๕๔ มีสาระสำคัญ อาทิ สินค้าต้องผลิตในประเทศที่หน่วยงานของเวียดนามรับรองว่า ได้มาตรฐานความปลอดภัย ต้องบรรจุ/เก็บรักษาด้วยวิธีที่ถูกสุขอนามัย ติดฉลากระบุชื่อสินค้า/แหล่งผลิตเป็นภาษาเวียดนาม และประเทศผู้ส่งออกส่งข้อมูลระบบควบคุมความปลอดภัยอาหาร ยาฆ่าแมลง วัตถุกันเสีย การเก็บรักษา ฯลฯ ให้แก่หน่วยงานเวียดนาม โดยเวียดนามจะตรวจสอบสินค้าโดยอาจสุ่มตรวจสอบร้อยละ ๑๐,๓๐,๑๐๐ ตามระดับความเสี่ยง ทั้งนี้ ปัจจุบันกรมวิชาการเกษตรได้จัดส่งข้อมูลตามระเบียบฯ ให้เวียดนามแล้วเมื่อ ๓๐ มิ.ย. ๕๔ และเวียดนามขอเวลาพิจารณา ๑ เดือน โดยในระหว่างนี้ ได้ผ่อนผันให้นำเข้าสินค้าจากไทยได้ ๖ รายการ ได้แก่ ลำไยสด ลองกอง มะม่วง มังคุด เงาะ และลำไย ตั้งแต่ ๔ ก.ค. ๕๔ แต่ผู้ส่งออกจะต้องมีใบรับรองสารพิษตกค้าง ใบรับรอง GAP และจัดส่งเอกสารให้ด่านศุลกากรเวียดนามล่วงหน้า ๒๔ ชั่วโมงก่อนสินค้าไปถึงด่าน - ระเบียบนำเข้าใหม่สำหรับสินค้า FCG (Fast Consumer Goods) เช่น เครื่องสำอาง เหล้า โทรศัพท์เคลื่อนที่ มีผลบังคับใช้ในวันที่ ๑ มิ.ย. ๕๔ โดยอนุญาตให้นำเข้าโดยใช้ท่าเทียบเรือได้เพียง ๓ แห่ง คือ โฮฟอง ดานัง และนครโฮจิมินห์ อีกทั้งผู้นำเข้าต้องยื่นเอกสารที่แสดงว่าเป็นผู้นำเข้าที่ได้รับอนุญาตให้ดำเนินการจากผู้ผลิตสินค้า หรือสัญญาการเป็นตัวแทนกับผู้ผลิต ซึ่งรับรองโดยสถานทูตเวียดนามในประเทศผู้ส่งออก - มาตรการ Automatic Import Licensing สำหรับสินค้าหลายรายการ ต้องขออนุญาตในการนำเข้าสินค้าทุกครั้ง และต้องยื่นขอทางไปรษณีย์เท่านั้น ซึ่งทางเวียดนามจะออกเอกสารให้ภายใน ๗ วันทำการ และจะส่งให้ทางไปรษณีย์เช่นกัน รวมเวลาแล้วไม่น้อยกว่า ๑๑ วัน ซึ่งทำให้สินค้าต้องติดค้างที่ท่าเรือเป็นจำนวนมาก หากไม่สามารถออกเอกสารได้ทันภายใน ๑๔ วัน บริษัทเดินเรือจะออกใบปรับ ทำให้สินค้ามีต้นทุนการนำเข้าที่สูงขึ้น - ทั้งนี้ ผู้ส่งออกต้องติดตามและแก้ไขปัญหาควณการติดตาม และศึกษาข้อมูลกฎหมายที่เกี่ยวข้องอยู่เสมอ นอกจากนี้ แต่ละจังหวัดยังมีกฎเกณฑ์และกฎระเบียบด้านการค้าที่แตกต่างกัน เนื่องจากรัฐบาลกลางพยายาม ที่จะกระจายอำนาจการตัดสินใจทางเศรษฐกิจให้กับแต่ละจังหวัด ส่งผลให้แต่ละจังหวัดมีหลักปฏิบัติด้านการค้าที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะพิธีการทางศุลกากร อาทิ ระบบการคิดคำนวณอัตราอากรศุลกากรนำเข้า

โอกาส	สิ่งท้าทาย/อุปสรรค
• เวียดนามประสบปัญหาเงินเฟ้อรุนแรง เงินเฟ้อในช่วง ๖ เดือนแรกของปี ๒๕๕๔ อยู่ที่ ๒๐.๘% ทำให้รัฐบาลต้องใช้มาตรการขึ้นอัตราดอกเบี้ย ปัจจุบันดอกเบี้ยเงินฝากอยู่ที่ ๑๙% และเงินกู้ อยู่ที่ ๒๕% ทำให้หลายธุรกิจไม่สามารถดำเนินการได้ แต่กลับเป็นโอกาสในการลงทุนของนักธุรกิจต่างชาติซึ่งมีเงินลงทุนจากต่างประเทศทำให้มีต้นทุนเงินกู้ต่ำกว่า นอกจากนี้ ยังมีค่าเงินแข็งกว่า ในขณะที่ค่าเงินเวียดนามมีแนวโน้มอ่อนค่าอย่างต่อเนื่อง นักการเงินการธนาคารในปัจจุบันจึงแนะนำให้ให้นักธุรกิจไทยหาช่องทางซื้อกิจการ/โรงงานที่ประสบปัญหา	แนวโน้มขาดแคลนเพราะ เป็นที่ต้องการของตลาดที่มีการแข่งขันรุนแรงมากขึ้น ส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดเล็กและโรงงานในเขตนิคมอุตสาหกรรม/เขตส่งเสริมการส่งออก โดยเฉพาะในภาคการผลิตสินค้าอิเล็กทรอนิกส์ วิศวกรรมเครื่องกล และงานบริการ และปัจจุบันบริษัทต่างชาติเริ่มทบทวนการย้ายฐานการผลิตมายังเวียดนาม นอกจากนี้ ยังมีชาวจีนลักลอบเข้ามาทำงาน ซึ่งส่วนใหญ่ทำงานในโครงการที่จีนได้สัมปทาน แต่รัฐบาลเวียดนามได้พยายามแก้ไขโดยเพิ่มกฎหมายแรงงาน มีผลบังคับใช้ ๑ ส.ค. ๕๔ กำหนดให้ต่างชาติที่ได้สัมปทานต้องจ้างแรงงานเวียดนามอันดับแรก โดยประกาศในหนังสือพิมพ์ส่วนกลางและท้องถิ่น ๑ ฉบับ หรือโฆษณาโทรทัศน์ไม่น้อยกว่า ๓๐ วันก่อนว่าจ้าง • ขาดแคลนสาธารณูปโภค เช่น ขาดแคลนไฟฟ้าทำให้โรงงานต่างๆ ต้องมีการปันส่วนใช้ไฟฟ้า ปัจจุบันเวียดนามต้องนำเข้าไฟฟ้าจากจีนมากกว่า ๔,๕๐๐ ล้านกิโลวัตต์ต่อปี และค่าไฟฟ้ามีราคาสูงขึ้น ซึ่งเมื่อเดือนมี.ค. ๕๔ รัฐบาลได้ปรับขึ้นค่าไฟอีก ๑๕.๒๘% เป็น ๑,๒๒๐ ต้องต่ออีกโลวต์ • ระบบการเงินของเวียดนามยังมีข้อจำกัด เช่น การใช้เช็คยุ่งยาก เพราะไม่มีระบบ Clearing House ทำให้ปัจจุบันนักธุรกิจในเวียดนามจะใช้เงินสด ๘๐-๙๐% อัตราแลกเปลี่ยนทางการและตลาดมืดมีความแตกต่างกัน และรัฐบาลยังอนุญาตให้ผู้ส่งออกถือครองดอลลาร์ทำให้ธนาคารประสบปัญหาไม่มีเงินดอลลาร์สำหรับแลกเปลี่ยน เป็นต้น อย่างไรก็ตามการโอนรายได้จากการลงทุนกลับประเทศสามารถทำได้เต็มจำนวน ธนาคารไทยที่เปิดสาขาในเวียดนาม อาทิ ธนาคารกรุงเทพ (โฮจิมินห์ และฮานอย) และธนาคารวินาสยาม (ธนาคารร่วมทุนระหว่างธนาคารไทยพาณิชย์ บริษัทซีพี และธนาคารการเกษตรของเวียดนาม) อาจสามารถช่วยแนะนำการลงทุน และยังมีสมาคมนักธุรกิจไทยในเวียดนามสามารถเป็นพี่เลี้ยง • กฎหมายไม่ชัดเจน มีการเปลี่ยนแปลงบ่อย มีค่าใช้จ่ายนอกระบบ ยกตัวอย่างประสบการณ์ของนิคมอุตสาหกรรมอมตะ ซึ่งได้ไปลงทุนในเวียดนามได้ให้ข้อมูลว่า เวียดนามมีการเปลี่ยนแปลงการจัดเก็บภาษีจากนักลงทุนที่ได้รับการส่งเสริมจากร้อยละ ๑๐ เป็นระยะเวลา ๕๐ ปี ขึ้นมาเป็นร้อยละ ๒๕ แต่นักลงทุนก็ได้รวมตัวกันและต่อรองเหลือร้อยละ ๒๐ เป็นต้น นักลงทุนต่างชาติส่วนใหญ่ เช่น ญี่ปุ่น จะมีการรวมตัวกันเป็นกลุ่มๆ เป็น Community เพื่อทำกิจกรรมร่วมกันและแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกันอย่างใกล้ชิด ซึ่งนักธุรกิจไทยส่วนใหญ่ไม่ค่อยรวมตัวกันทำให้ขาดการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร

โอกาส	สิ่งท้าทาย/อุปสรรค
ทางด้านวัฒนธรรมระหว่างไทยกับเมียนมาร์ ทำให้สินค้าไทยเข้าถึงชาวเมียนมาร์ได้อย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะรสชาติ สีสัน รูปลักษณ์ รวมถึงคุณภาพ เป็นต้น สินค้าที่มีโอกาสในตลาดเมียนมาร์ ได้แก่ อุปกรณ์ไฟฟ้า ยารักษาโรค น้ำมัน (เพื่อการบริโภค) ยานยนต์ สิ่งทอ เครื่องดื่ม เครื่องสำอาง และผลิตภัณฑ์รักษาผิว เป็นต้น เนื่องจากเป็นสินค้าที่มีความจำเป็นต่อการสนองการเปลี่ยนแปลงด้านวิถีชีวิตของชาวเมียนมาร์ • ความได้เปรียบทางการขนส่งทางบก จากการที่ไทยมีแนวพรมแดนติดต่อกับเมียนมาร์ยาวที่สุด ๒,๔๐๐ กม. ทำให้ไทยสามารถค้าขายตามแนวชายแดนได้หลายช่องทาง มีความสะดวกและมีความได้เปรียบด้านต้นทุนในการกระจายสินค้าเข้าสู่เมืองต่างๆ ของเมียนมาร์ได้อย่างทั่วถึง เนื่องจากอยู่ใกล้กับเมืองเศรษฐกิจของเมียนมาร์มากกว่า เมื่อเปรียบ เทียบจากการขนส่งสินค้าจากประเทศอื่นๆ เช่น จีน และอินเดีย • การพัฒนาช่องทางการขนส่งและโลจิสติกส์ใหม่ๆ เพื่อสนับสนุนการค้าการลงทุน อาทิ การยกระดับจุดผ่อนปรนทางการค้าด้านสิ่งขจร จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เป็นจุดผ่านแดนถาวร ซึ่งปัจจุบันคณะกรรมการพิจารณาการเปิดจุดผ่านแดนได้มีมติเห็นชอบแล้ว และอยู่ระหว่างให้กระทรวงการต่างประเทศเร่งประสานการจัดทำการสำรวจเขตแดนร่วมกันในกรณีเส้นเขตแดนที่ไม่ชัดเจน โดยนำเข้าหารือในการประชุมคณะกรรมการการเขตแดนร่วมไทย-เมียนมาร์ (Joint Border Committee: JBC) นอกจากนี้ ยังมีการพัฒนาเส้นทางขนส่งทางถนนเพื่อเชื่อมต่อระหว่างกัน (New Trade Lane) โดยเฉพาะเส้นทางระเบียงเศรษฐกิจตะวันออก-ตะวันตก (East West Economic Corridor : EWEC) ซึ่งเชื่อมแม่สอด เมียวดี เมะละแหม่ง (เมะละไย) ไปยังย่างกุ้ง เส้นทางด่วน (High-Way) สายกาญจนบุรี-ทวาย และเส้นทางสายด่านสิ่งขจร จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ไปยังเมืองมะริด การขนส่งระหว่างท่าเรือระนองไปยังท่าเรือย่างกุ้ง รวมทั้งการเปิดเส้นทางบินระหว่างกาญจนบุรี-ทวาย หรือ ชะอำ/หัวหิน-ทวาย • กลไกสนับสนุนการสร้างเครือข่ายและการแก้ไขปัญหอุปสรรคทางการค้าการลงทุนทั้งระหว่างระหว่างภาครัฐและเอกชน โดยการดำเนินการจัดตั้งสภาธุรกิจไทย-เมียนมาร์ (ปัจจุบันได้จัดตั้งแล้ว) และการประชุมคณะกรรมการร่วมทางการค้า (Joint Trade Commission : JTC) <u>การลงทุน/ฐานการผลิต :</u> • ความสำคัญของเมียนมาร์ที่มีต่อไทยในฐานะเป็นแหล่งทรัพยากร แหล่งพลังงาน ตลาดแรงงาน ซึ่งทรัพยากรธรรมชาติที่เมียนมาร์มีอยู่อย่างสมบูรณ์ ได้แก่ ก๊าซธรรมชาติ น้ำมันดิบ ป่าไม้ และสินแร่ต่างๆ ซึ่งยังไม่ได้ถูกนำมาใช้มากนัก โดยทรัพยากรเหล่านี้มีความจำเป็นต่อประเทศไทยอย่างมากในการนำขับเคลื่อนเศรษฐกิจ • รัฐบาลเมียนมาร์ปัจจุบันพยายามเปิดประเทศมากขึ้น โดยมีนโยบายเปิดเสรีด้านการลงทุน มีการปรับปรุงระบบสาธารณูปโภคพื้นฐานต่างๆ เพื่อสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงกับประเทศอื่น ๆ สำหรับรองรับการค้าและการลงทุนที่จะเพิ่มมากขึ้นในอนาคต รวมทั้งเปิดรับความร่วมมือจากต่างประเทศ โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจขนาดใหญ่ ตั้งแต่ปลายปี ๒๕๕๒	• ปัญหาการปิดด่านชายแดนไทย-เมียนมาร์ ที่อำเภอแม่สอด จ.ตาก เนื่องจากปัญหาความไม่สงบภายในประเทศและแก้ไข ปัญหาชนกลุ่มน้อยตามแนวชายแดน ทำให้สินค้าไทยต้องเปลี่ยนเส้นทางขนส่งจากด่านแม่สอด ซึ่งเคยเป็นช่องทางการค้าหลักของไทยและเมียนมาร์ ไปยังเส้นทางอื่นๆ เช่น ด่านแม่สาย และด่านระนอง เป็นต้น <u>การลงทุน/ฐานการผลิต :</u> • การคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจของประเทศตะวันตก ทำให้ ผู้ลงทุนลงทุนผลิตสินค้าต้องตระหนักว่าสินค้าที่ตนเองผลิตอาจไม่สามารถส่งออกได้ทั่วโลก ทั้งนี้เนื่องจากการถูกคว่ำบาตร จึงไม่ควรเป็นการลงทุนที่ฉาบฉวย ควรเป็นการลงทุนระยะยาว • แม้ว่าต้นทุนค่าแรงของชาวเมียนมาร์จะต่ำคือประมาณ ๒,๐๐๐-๓,๐๐๐ จ๊าดต่อเดือน แต่การคำนวณต้นทุนการดำเนินธุรกิจที่แท้จริงอาจทำได้ยาก เนื่องจากหลายปัจจัย อาทิ การผูกขาดการขนส่งในบางพื้นที่ทำให้ต้นทุนด้านการขนส่งสินค้าที่ผลิตขึ้นมีต้นทุนสูง และต้นทุนแฝง เช่น ภาษีท้องถิ่นสูง นอกจากนี้ แม้ว่าในทางกฎหมาย ชาวต่างชาติสามารถลงทุนได้ทั้ง ๑๐๐% แต่ในทางปฏิบัติ ผู้ลงทุนควรมีการร่วมทุนกับชาวเมียนมาร์ หรือกับรัฐบาล • การขาดอุตสาหกรรมสนับสนุน ผู้ลงทุนจึงควรคำนึงว่า ตนเองเข้าไปลงทุนในอุตสาหกรรมประเภทไหน เนื่องจากว่าหากเข้าไปลงทุนแล้ว อาจประสบกับการขาดแคลนวัตถุดิบซึ่งต้องได้รับจากอุตสาหกรรมต้นน้ำ • ความตกลงระหว่างประเทศที่จะสนับสนุนการลงทุนระหว่างไทยและเมียนมาร์ ยังไม่สามารถบังคับใช้ อาทิ ความตกลงเรื่อง การส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุน ซึ่งลงนามตั้งแต่ ๑๔ มี.ค. ๕๑ แต่ยังไม่ได้บังคับใช้ ทั้งนี้ กระทรวงการต่างประเทศอยู่ระหว่างติดตาม และการแลกเปลี่ยนสัตยาบันอนุสัญญาภาษีซ้อนระหว่างประเทศไทยและสหภาพเมียนมาร์ ซึ่งไทยได้เจรจาและลงนามในอนุสัญญาภาษีซ้อนกับสหภาพเมียนมาร์ เมื่อวันที่ ๗ ก.พ. ๕๔ ที่เมืองย่างกุ้ง โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของไทยและรัฐมนตรีว่าการกระทรวง Finance and Revenue ของเมียนมาร์ แต่ยังไม่ผลบังคับใช้ เนื่องจากในช่วงดังกล่าวเมียนมาร์มีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาล จึงยังไม่มี การแลกเปลี่ยนสัตยาบันระหว่างกัน อนุสัญญาดังกล่าวจะส่งเสริมศักยภาพในการแข่งขันและลดภาระต้นทุนให้แก่สินค้าและบริการของไทยในตลาดเมียนมาร์ เนื่องจากจะได้รับการยกเว้นภาษีหัก ณ ที่จ่าย (Withholding Tax) ในอัตราร้อยละ ๓.๕ ของมูลค่าสินค้า/บริการ สำหรับการนำเข้าสินค้าทุกชนิดที่มีมูลค่าตั้งแต่ ๓๐๐ เหรียญสหรัฐฯ ซึ่งประเทศที่ได้รับยกเว้นแล้ว ได้แก่ อังกฤษ มาเลเซีย สิงคโปร์ เวียดนาม และเกาหลีใต้ และอินเดีย

โอกาส	สิ่งท้าทาย/อุปสรรค
เชื่อมโยงเส้นทางโลจิสติกส์ระหว่างมหาสมุทรแปซิฟิกกับทะเลอันดามัน และมหาสมุทรอินเดีย โดยไม่ต้องเดินทางอ้อมช่องแคบมะละกา สามารถประหยัดค่าใช้จ่ายและเวลา อีกทั้งเป็นการเชื่อมโยงเส้นทางเศรษฐกิจลุ่มแม่น้ำโขง-อินเดีย (Mekong- India Economic Corridor: MIEC สามารถเชื่อม เมืองเจนไน (อินเดีย) เมืองทวายของเมียนมาร์ ไปยังประเทศไทย –เมืองพนมเปญ ประเทศกัมพูชาและเมืองโฮจิมินห์ ประเทศเวียดนาม อีกทั้งเป็นประตูการค้าระหว่างประเทศในกลุ่ม GMS กับตลาดเอเชียใต้ แอฟริกา ตะวันออกกลาง และยุโรป สำหรับความคืบหน้าโครงการ บริษัทอาลีเยนไทย ดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด มหาชน ได้สัมปทานโครงการในรูปแบบการดำเนินการ BOT : Build Operate and Transfer ในระยะเวลาโครงการ ๖๐ ปี ประกอบด้วย ๓ โครงการย่อย (๑) เส้นทางคมนาคมระหว่างจังหวัดกาญจนบุรี และท่าเรือน้ำลึกทวาย ระยะทาง ๑๖๐ ก.ม. คาดว่าจะเสร็จในปี ๒๕๕๔ (๒) การพัฒนาท่าเรือน้ำลึกทวาย ตั้งที่ตำบล Nabule ห่างจากทวายตอนเหนือ ๓๔ ก.ม. รูปแบบโครงสร้างมี ๒ ท่าแต่ลำมี ๒ เทอร์มินอล รองรับสินค้าแตกต่างกัน เฟสแรกสร้าง ๑ ท่า และมีการสร้างต่อเรือขนาดใหญ่ คาดว่าจะแล้วเสร็จปี ๒๕๖๓ คาดว่าจะรองรับสินค้าได้ ๒๐๐ ล้านตัน หรือ ๑๔ ล้าน TEU ต่อปี (ท่าเรือแหลมฉบังได้ ๔๔ ล้านตัน/๕ ล้าน TEU ต่อปี) (๓) นิคมอุตสาหกรรม พื้นที่ราว ๒๕๐ ตร.กม. หรือ ๒ แสนไร่ ประกอบด้วย ๕ โซน (A: Port and Heavy Industry B: Oil and Gas Industry C: Up & Down Stream Industry D: Medium Industry E: Light Industry) จะก่อสร้างในเฟส ๒ หลังจากที่ทำท่าเรือน้ำลึกก่อสร้างเสร็จในระดับหนึ่ง การพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจชายแดนไทย-เมียนมาร์ กรมได้อนุมัติในหลักการแนวทางการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษแม่สอด ตามความเห็นชอบของคณะกรรมการพัฒนาธุรกิจการค้าชายแดนไทย-เมียนมาร์ และเห็นชอบการจัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษแม่สอด ทั้งนี้ คณะกรรมการพัฒนาธุรกิจการค้าชายแดนซึ่งมีรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์เป็นประธาน ได้เห็นชอบให้มีการก่อสร้างสะพานมิตรภาพไทย-เมียนมาร์ แห่งที่ ๒ ณ บ้านวังตะเคียน (ฝั่งไทย) และบ้านเยปู (ฝั่งเมียนมาร์) ระยะทาง ๒๒ กม. ข้ามแม่น้ำเมย และโครงการสร้างเขตเศรษฐกิจพิเศษระหว่าง ต.แม่ปะ และ ต.ท่าสายลวด อ.แม่สอด จ.ตาก พื้นที่ประมาณ ๕,๖๐๓ ไร่ ดัดริมแม่น้ำเมย โดยขอให้ยกเลิกป่าไม้ถาวรตามมติกรม. โดยมีรูปแบบการจัดตั้งเป็นองค์การมหาชนผสมกับนิคมอุตสาหกรรม ประกอบด้วยคลังสินค้าทัณฑ์บน ศูนย์บริการนำเข้า-ส่งออกแบบเบ็ดเสร็จ ศูนย์ขนถ่ายและกระจายสินค้า (ICD) นิคมอุตสาหกรรม เขตปลอดอากร และด่านศุลกากร เป็นต้น	

โอกาส	สิ่งท้าทาย/อุปสรรค
การลงทุน/ฐานการผลิต : • ศักยภาพการลงทุนจากทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ อาทิ สินแร่ ก๊าซธรรมชาติ น้ำมันดิบ อัญมณี ป่าไม้ และ ประมง ทั้งในทะเล และทะเลสาบ เขมรและแม่น้ำสายอื่น ๆ ทำให้เป็นแหล่งประมงน้ำจืดขนาดใหญ่อันดับสี่ของโลก และยังมี พื้นที่เกษตรกรรมสมบูรณ์ เหมาะสมกับการเพาะปลูก ข้าว และ พืชอินทรีย์ ซึ่งเป็นจุดแข็งของประเทศนี้ กัมพูชาเป็นประเทศที่มี ทรัพยากรธรรมชาติที่สมบูรณ์ อาทิ ป่าไม้ และสินแร่ต่างๆ ซึ่งยัง ไม่ได้ถูกนำมาใช้มากนัก • ค่าจ้างแรงงานอยู่ในระดับต่ำ และการได้รับสิทธิพิเศษด้านภาษี GSP และ MFN จากประเทศพัฒนาแล้วกว่า ๒๐ ประเทศ จึงเป็นโอกาสที่ดีสำหรับการลงทุนสำหรับการผลิตเพื่อการส่งออก นอกจากเพื่อการบริโภคภายในประเทศ นักลงทุนต่างชาติที่เข้าไปยึดหัวหาดในกัมพูชา ได้แก่ จีน ไต้หวัน เวียดนาม เกาหลีใต้ • โอกาสที่ผู้ประกอบการไทยที่จะไปเติมเต็มในสิ่งที่กัมพูชายังขาดแคลน โดยเฉพาะอย่างยิ่งโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจ เช่น สาธารณูปโภคที่ยังไม่ทั่วถึงและยังไม่พัฒนาอีกมาก • ความได้เปรียบทางภูมิศาสตร์ อาณาเขตที่ติดกัน และมีท่าเรือ น้ำลึกอยู่ใกล้เคียงกัน (ท่าเรือแหลมฉบัง - ท่าเรือสีหนุวิลล์) ทำให้เกิดการประหยัดต้นทุนในการขนส่งวัสดุอุปกรณ์จากประเทศไทย ไปกัมพูชา • กัมพูชามีการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษในพื้นที่ต่างๆ เป็นจำนวนมาก เพื่อดึงดูดการลงทุนจากต่างชาติ โดยให้สิทธิพิเศษ ด้านภาษี แรงงาน การเช่าที่ดิน และการอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับสาธารณูปโภคที่จำเป็น • ความมีเสถียรภาพในด้านนโยบายส่งเสริมการลงทุนของรัฐบาล กัมพูชา แม้ไทยและกัมพูชามีปัญหาความขัดแย้งทางการเมือง แต่มีความเป็นไปได้น้อยมากที่จะเกิดกรณีการยึดกิจการลงทุนของคนไทย เนื่องจากกว่าร้อยละ ๘๐ เป็นการลงทุนด้าน สาธารณูปโภค และโครงการขนาดใหญ่ ซึ่งจำเป็นต้องการ ขับเคลื่อนเศรษฐกิจในประเทศ หากมีการยึดยอมส่งผลต่อความ เชื่อมั่นของนักลงทุนต่างชาติทั้งหมด การลงทุนของชาวไทยใน กัมพูชาปัจจุบัน เช่น World Gas บริษัทซีเมนต์ไทย กิจการ โทรคมนาคม C.P. การร่วมทุนของโทรทัศน์ช่อง ๓ และช่อง ๕ เพื่อผลิตรายการทีวีในกัมพูชา สามารถเทลคอม เครือ โรงพยาบาลกรุงเทพ (Royal Rattanak Hospital (พนมเปญ) และ Royal Angkor International Hospital (เสียมราฐ)) กลุ่ม น้ำตาลมิตรผล (อุดรเมียนชัย) และโรงแรม (Sofitel Royal Angkor Hotel (เสียมราฐ), Phokeetra Resort & SPA (พนมเปญ)) เป็นต้น	

โอกาส	สิ่งท้าทาย/อุปสรรค
รายชื่อผู้นำเข้า/ผู้กระจายสินค้าในอินโดนีเซียก่อน ซึ่งผู้กระจายสินค้าดังกล่าวจะต้องสามารถเข้าถึงผู้ค้าปลีกรายใหญ่ ๆ ในอินโดนีเซียได้ อันได้แก่ Carrefour, Hero, Giant Hypermart และ Alfamart เป็นต้น - สำหรับสินค้าประเภทวัตถุดิบพื้นฐานสำหรับอุตสาหกรรมจะสามารถจำหน่ายแก่อุตสาหกรรมผู้ใช้โดยตรงหรือโดยผ่านตัวแทนท้องถิ่นก็ได้ ดังนั้นบริษัทไทยจึงควรตั้งสำนักงานผู้แทน (representative office) ในอินโดนีเซียเพื่อดูแลตลาด และการบริการหลังการขายก็มีความสำคัญ สำหรับลูกค้า - การจำหน่ายสินค้าให้แก่รัฐบาลหรือรัฐวิสาหกิจในอินโดนีเซีย บริษัทไทยควรมีสถานที่สำนักงานตัวแทนที่จะประสานกับทางราชการหรือรัฐวิสาหกิจ ซึ่งโดยส่วนใหญ่การซื้อสินค้าของรัฐบาล (government procurement) จะดำเนินการโดยผ่านการประมูล ซึ่งผู้ยื่นประมูลจะต้องเป็นบริษัทที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายของอินโดนีเซีย โดยต้องเป็นบริษัทท้องถิ่นหรือบริษัทต่างชาติที่ร่วมกับบริษัทท้องถิ่นเท่านั้น - การจำหน่ายสินค้าให้แก่รัฐบาลนั้น โดยส่วนใหญ่จะดำเนินการโดยบริษัทที่มีประสบการณ์ยาวนานกับทางรัฐบาล (long experienced partners) การร่วมประสานธุรกิจกับบริษัทท้องถิ่นที่สามารถเข้าถึงและมีประสบการณ์ยาวนานกับทางภาครัฐจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง	• ข้อจำกัดจากความแตกต่างด้านสังคมและวัฒนธรรม - ศาสนา : เนื่องจากอินโดนีเซียเป็นประเทศมุสลิมทำให้มีวัฒนธรรมมากมายที่แตกต่างจากประเทศไทย เช่น วันสำคัญทางศาสนา และพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับทางศาสนาต่างๆ ที่ชาวมุสลิมให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก เช่น เดือนรอมฎอน ที่ชาวมุสลิมถือศีลอด และวันตรุษคุลฟิตรี (วันขึ้นปีใหม่ของชาวมุสลิม) เป็นต้น นักธุรกิจควรที่จะหลีกเลี่ยงการเดินทางไปทำการค้าในช่วงเวลาดังกล่าวเนื่องจากชาวอินโดนีเซียจำนวนมากต้องประกอบพิธีกรรมทางศาสนา - ภาษา : ผู้ประกอบการควรระมัดระวังการใช้ภาษา เนื่องจากภาษาอังกฤษบางคำมีความหมายที่แตกต่างในภาษาอินโดนีเซีย เช่น BABY ในภาษาอินโดนีเซียจะอ่านออกเสียงว่า “ปาปี” ซึ่งมีความหมายแปลว่า “หนู” นอกจากนี้ อินโดนีเซียเป็นสังคมที่ให้ความสำคัญกับเพศชาย ดังนั้น การไปทำธุรกิจอาจต้องมีการปรับเปลี่ยนชื่อตราสินค้า เช่น บะหมี่กึ่งสำเร็จรูป MAMA เมื่อนำไปขายที่อินโดนีเซีย ก็ได้เปลี่ยนชื่อเป็น PAPA
ด้านการลงทุน :	ด้านการลงทุน :
• อินโดนีเซียเป็นประเทศที่ทรัพยากรธรรมชาติมีความอุดมสมบูรณ์ เช่น น้ำมัน ถ่านหิน และแร่ธาตุต่างๆ จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ดึงดูดนักลงทุนชาวต่างชาติไปดำเนินธุรกิจในอินโดนีเซียสำหรับผู้ประกอบการไทยที่เข้าไปดำเนินธุรกิจ และประสบความสำเร็จเป็นอย่างมาก ได้แก่ บริษัท บ้านปู จำกัด (มหาชน) ซึ่งได้ดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับถ่านหิน • การสนับสนุนการลงทุนจากต่างชาติโดยภาครัฐ เช่น การแก้ไขกฎหมายหลายฉบับให้เป็นสากลและชัดเจน โดยระบุประเภทกิจการที่มีเงื่อนไขการลงทุน (Investment Negative List) การเพิ่มสิทธิประโยชน์แก่นักลงทุน การขยายระยะเวลาการใช้สิทธิที่ดินนานขึ้น รวมทั้งมีการระบุกระบวนการในการแก้ปัญหาข้อพิพาทระหว่างภาครัฐกับเอกชน ซึ่งเคยเป็นปัญหาสำคัญในอดีต โดยหากไม่สามารถเจรจาประนีประนอมกันได้จะใช้อำนาจตุลาการจากต่างประเทศที่เป็นที่ยอมรับของคู่กรณีทั้งสองฝ่ายแทนการขึ้นศาลอินโดนีเซียเช่นในอดีต นอกจากนี้ ยังมีการอำนวยความสะดวกในการลงทุน เช่น การลดระยะเวลาในการอนุมัติจัดตั้งบริษัทและขอใบอนุญาตประกอบธุรกิจ การปรับระบบภาษีให้ง่ายขึ้น การเร่งรัดกระบวนการในการส่งออกและนำเข้าสินค้าที่ด่านศุลกากร เป็นต้น นับเป็นการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ แต่การแปลงแผนสู่การปฏิบัติ รวมทั้งการออกกฎหมายรองอื่นๆ เป็นประเด็นที่ต้องติดตามต่อไป • ข้อเสนอแนะในการเริ่มเข้าไปลงทุนในอินโดนีเซีย สำหรับผู้ประกอบการที่ยังไม่มั่นใจในการลงทุนต่างประเทศ อีกทางเลือกหนึ่งอาจเริ่มต้นก่อนได้คือ การสร้างพันธมิตรกับนักลงทุนท้องถิ่นในอินโดนีเซีย เช่น การรับซื้อวัตถุดิบหรือผลิตภัณฑ์แปรรูปขั้นต้น ไม่ว่าจะเป็นผลิตภัณฑ์จากภาคเกษตรหรือทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อนำมาแปรรูปขั้นสูงในไทย	• ขั้นตอนการดำเนินการของภาครัฐยังมีปัญหาทางด้านความโปร่งใส ระบบการให้สิทธิประโยชน์ต่างๆ ยังไม่ชัดเจน และมีปัญหาการ Corruption สูง โดยสถาบันจัดลำดับความโปร่งใสระหว่างประเทศ เคยจัดให้อินโดนีเซียได้คะแนนเพียง ๒.๘ ในคะแนนเต็ม ๑๐ • โครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ อินโดนีเซียเป็นประเทศที่ประกอบด้วยหมู่เกาะเป็นจำนวนมาก และระบบโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ ยังไม่ได้รับการพัฒนามากนัก ส่งผลให้เกิดปัญหาทั้งทางด้านค่าใช้จ่ายในด้าน Logistics และเสียเวลาในการขนส่งสินค้าต่างๆ ภายในประเทศ • กฎหมายของอินโดนีเซียให้การคุ้มครองแรงงานมาก เช่น การจ่ายเงินทดแทนกรณีถูกจ้างออกจากงานในอัตราที่สูง เมื่อเทียบกับประเทศอื่น เช่น กรณีถูกจ้างทำผิดและบริษัทไล่ออกก็ต้องจ่ายเงินชดเชยถึง ๑๔ เดือน ถ้าถูกจ้างนั้นทำงานกับบริษัทนานเกิน ๑๐ ปี เป็นต้น ดังนั้น แม้อัตราค่าจ้างแรงงานจะต่ำ แต่ควรคำนึงถึงรายจ่ายอื่นตามกฎหมายแรงงานกำหนดด้วย หน้าที่บางอย่างหากสามารถจ้างบริษัทภายนอกดำเนินการแทนได้ เช่น การรักษาความปลอดภัย จะทำให้การบริหารภายในง่ายขึ้น นอกจากนี้ การจ้างงานตามสัญญากฎหมายกำหนดให้กระทำได้ไม่เกิน ๓ ปี หลังจากนั้นต้องบรรจุเป็นพนักงานประจำ นอกจากนี้ การจ้างแรงงานต่างชาติมีเงื่อนไขมาก เช่น ต้องระบุตำแหน่งงานให้ตรงกับที่ BKPM กำหนด และอนาคตอาจต้องสอบภาษาอินโดนีเซียด้วย ซึ่งจะส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานมาก • การให้สิทธิประโยชน์ในการลงทุนของอินโดนีเซียยังค่อนข้างน้อย แม้จะมีการรวมกฎหมายลงทุนของนักลงทุนในประเทศและนักลงทุนต่างชาติเป็นฉบับเดียวกันแล้วก็ตาม เช่น ให้สิทธิประโยชน์เฉพาะการยกเว้นหรือลดหย่อนภาษีนำเข้าวัตถุดิบเท่านั้น ไม่มีการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล (Tax Holidays) เหมือนประเทศอื่น

โอกาสและความท้าทายด้านการค้าการลงทุน ในฟิลิปปินส์

โอกาส	สิ่งท้าทาย/อุปสรรค
ด้านการค้า : - ฟิลิปปินส์เป็นตลาดขนาดใหญ่ เนื่องจากมีประชากรสูงถึง ๙๓ ล้านคน มีเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและพื้นฐานทางเศรษฐกิจดีขึ้น โดยในปี ๒๕๕๓ อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของฟิลิปปินส์ (GDP Growth) อยู่ที่ ๗.๓ % ซึ่งสูงที่สุดนับตั้งแต่ปี ๒๕๑๙ ทั้งนี้ ปัจจัยสำคัญ ได้แก่ การฟื้นตัวของเศรษฐกิจโลกจากวิกฤตเศรษฐกิจเมื่อปี ๒๕๕๒ และการใช้จ่ายในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งประธานาธิบดี เมื่อมิถุนายน การเพิ่มขึ้นของเงินโอนจากแรงงานฟิลิปปินส์ในต่างประเทศ (OFWs) การขยายตัวของภาคการส่งออก การขยายตัวของการบริโภคภายในประเทศ (๕.๓%) การเพิ่มขึ้นของปริมาณการลงทุน (๒๕.๖%) และเศรษฐกิจมหภาคที่มีเสถียรภาพยิ่งขึ้น - ทรัพยากรบุคคลของฟิลิปปินส์นั้น สามารถสื่อสารภาษาอังกฤษได้ดี เรียนรู้ได้เร็ว และเป็นมิตรกับชาวต่างชาติจึงเป็นข้อได้เปรียบประการสำคัญในการทำการค้ากับชาวต่างชาติ - สินค้าไทยโดยเฉพาะสินค้าอุปโภคบริโภค เป็นที่ยอมรับของชาวฟิลิปปินส์ทั้งในด้านคุณภาพและราคา สินค้าที่นำเข้าจากไทยและจำหน่ายในทั้งใน/นอกห้างสรรพสินค้า หากมีฉลากภาษาไทยติดมาด้วย ทางผู้ขายจะไม่แกะออก ฉะนั้นผู้ผลิตสินค้าของไทยจึงควรติดข้อความหรือเครื่องหมายที่แสดงให้เห็นว่าสินค้านั้นๆผลิตในประเทศไทย ด้านการลงทุน : - ฟิลิปปินส์มีทรัพยากรธรรมชาติที่ยังมิได้ใช้ประโยชน์เต็มที่อยู่มาก เช่น ทองคำ ทองแดง โครเมียม นิกเกิล รวมถึงสัตว์น้ำ และพืชผลการเกษตรต่างๆ - ภาครัฐให้การสนับสนุนการลงทุน โดยเฉพาะในเขตนิคมอุตสาหกรรมหรือเขตเศรษฐกิจพิเศษ โดยการลงทุนในเขตดังกล่าวจะได้สิทธิประโยชน์ที่ค่อนข้างสูง เช่น นอกจากจะได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลเป็นเวลา ๔-๘ ปีแล้ว ยังมีสิทธิเลือกเสียภาษีในอัตราพิเศษร้อยละ ๕ ของรายได้รวมอีกด้วย - อุตสาหกรรมที่ไทยมีศักยภาพในฟิลิปปินส์ - การแปรรูปสินค้าเกษตร เนื่องจากมีพืชผลการเกษตรหลากหลายและสัตว์น้ำอุดมสมบูรณ์ แต่การผลิตภายในประเทศยังไม่มีประสิทธิภาพ ทำให้ฟิลิปปินส์ต้องพึ่งพาการนำเข้าสินค้าอาหารประเภทต่างๆ ขณะที่ไทยมีความชำนาญในอุตสาหกรรมนี้มานาน ตัวอย่างผู้ประกอบการไทยที่ประสบความสำเร็จในอุตสาหกรรมนี้ ได้แก่ บริษัท Alliance Tuna International Inc. ซึ่งเป็นการร่วมทุนระหว่างไทยกับฟิลิปปินส์ในการผลิตปลาทูน่ากระป๋องทางตอนใต้ของประเทศ เมื่อเดือนมกราคม ๒๕๔๗ และเครือเจริญโภคภัณฑ์ เป็นอีกบริษัทหนึ่งที่เข้าไปดำเนินการในฟิลิปปินส์แล้วตั้งแต่ต้นปี ๒๕๔๓ - เครื่องดื่มเพื่อสุขภาพ เช่น น้ำผัก น้ำผลไม้ รวมถึงนมพร้อมดื่ม กำลังได้รับความสนใจจากชาวฟิลิปปินส์เพิ่มขึ้นเป็นลำดับ บริษัท ดัชท์มิลล์ ของไทยได้เริ่มขยายธุรกิจนมเปรี้ยวในฟิลิปปินส์ เช่นเดียวกับยาคูลท์ของญี่ปุ่น และเนสท์เล่ของเนเธอร์แลนด์	ด้านการค้า : - กำลังซื้อของประชากร ประชากรส่วนใหญ่ (ร้อยละ ๔๐) มีฐานะยากจนมาก (below poverty line) ส่งผลให้มีกำลังซื้อต่ำ และเป็นตลาดระดับล่าง แต่ทั้งนี้ จากการสำรวจเศรษฐกิจในฟิลิปปินส์พบว่า สินค้าไทยค่อนข้างเป็นที่ยอมรับในตลาดฟิลิปปินส์ เนื่องจากเป็นสินค้าที่มีคุณภาพดี ดังนั้น การทำการค้ากับฟิลิปปินส์ควรใช้กลยุทธ์ตั้งราคาต่อหน่วยต่ำ ซึ่งสามารถทำได้หลายวิธี เช่น ลดขนาดบรรจุต่อหน่วย เพื่อให้ผู้บริโภคสามารถซื้อในปริมาณน้อยได้ - ระบบการคมนาคมที่ไม่สะดวกเนื่องจากสภาพภูมิศาสตร์ ฟิลิปปินส์เป็นประเทศที่ประกอบด้วยหมู่เกาะเป็นจำนวนมาก (ประมาณ ๗,๐๐๐ เกาะ) ดังนั้น การคมนาคมส่วนใหญ่จึงต้องอาศัยการขนส่งทางน้ำเป็นหลัก แต่ทั้งนี้ เส้นทางคมนาคม ท่าเรือ สนามบิน ถนน และระบบรถไฟ ของฟิลิปปินส์ก็ยังไม่ได้รับการพัฒนามากนัก ส่งผลให้เกิดปัญหาทั้งทางด้านค่าใช้จ่ายในการขนส่ง และด้านระยะเวลาที่ใช้ในการขนส่งสินค้าต่างๆ ภายในประเทศ - มาตรการกีดกันทางการค้า (NTB) : ฟิลิปปินส์ได้กำหนดมาตรการกีดกันทางการค้า ที่มีใช้ภายในจำนวนมาก อาทิ - การสงฆ์ข้าวหอมมะลิไทย ฟิลิปปินส์มีข้อผูกพันที่ทำไว้ภายใต้ WTO จะต้องเปิดให้นำเข้าข้าวเสรีตั้งแต่ ๑ มกราคม ๒๕๔๘ แต่ฟิลิปปินส์ไม่ปฏิบัติตาม และขอต่ออายุการควบคุมการนำเข้าอีก ๑๐ ปี โดยฟิลิปปินส์การจัดสรรโควตาให้เกษตรกรนำเข้า แต่ปริมาณน้อยมาก นอกจากนี้ ฟิลิปปินส์ต้องลดอัตราภาษีนำเข้าลงเหลือร้อยละ ๔๐ แต่ปัจจุบันยังคงเก็บ ร้อยละ ๕๐ - ภาษีนำเข้าน้ำตาล ฟิลิปปินส์ของขงรายการสินค้าน้ำตาลไว้ใน Sensitive List ภายใต้ AFTA ทำให้ภาษีนํ้าตาลสูง ทั้งนี้ ตั้งแต่ มกราคม ๒๕๔๔ อัตราภาษีลดลงเหลือร้อยละ ๓๘ แต่ฟิลิปปินส์เปลี่ยนคำจำกัดความสินค้าน้ำตาลทำให้น้ำตาลทำให้หมักเครื่องดื่มจากไทยถูกจัดอยู่ในประเภทสินค้าน้ำตาลและเสียภาษีนำเข้าสูงขึ้นจากร้อยละ ๓ เป็นร้อยละ ๓๘ - การห้ามนำเข้าผักและผลไม้จากไทย ฟิลิปปินส์ห้ามนำเข้าผักและผลไม้สดจากประเทศเขตร้อน เพื่อควบคุมกันป้องกันการแพร่ระบาดของโรคแมลงและโรคพืชที่ติดมากับผลไม้ ขณะนี้ อนุญาตให้นำเข้าเฉพาะมะขามหวาน และลองกอง เท่านั้น แม้ว่ามีการชี้แจงข้อมูลด้านมาตรฐานการส่งออกจากฝ่ายไทยแล้ว - มาตรการ NTB กับสินค้าไก่แปรรูปของไทย ฟิลิปปินส์ห้ามนำเข้าสัตว์ปีกและผลิตภัณฑ์จากไทยตั้งแต่ ๒๓ มกราคม ๒๕๔๗ เนื่องจากเกิดโรคไข้หวัดนกระบาดในไทย ต่อมา แม้ฟิลิปปินส์จะออกใบรับรองให้แก่บริษัทไทยจำนวน ๒๗ บริษัทไปแล้ว แต่ยังไม่มีการนำเข้าไก่ไทยเนื่องจากกระทรวงเกษตรฟิลิปปินส์ไม่ยอมออกใบอนุญาตนำเข้าไก่จากไทยให้แก่ผู้นำเข้า ประกอบกับราคาไก่

โอกาสและความท้าทายด้านการค้าการลงทุน ในมาเลเซีย

โอกาส	สิ่งท้าทาย/อุปสรรค
ด้านการค้า : • การเปิดตลาดสินค้าภายใต้ความตกลงเขตการค้าเสรีอาเซียน หรือ อาฟต้า (AFTA) ซึ่งได้กำหนดให้ประเทศสมาชิก ๖ ประเทศ คือ บรูไน อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์และไทย ลดภาษีศุลกากรลงจนเหลือร้อยละ ๐ ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๕๓ ที่ผ่านมา ส่งผลให้ในขณะนี้มาเลเซียมีจำนวนสินค้าที่มีภาษีร้อยละ ๐ รวบรวมได้ ๙๘.๔ ของรายการสินค้าทั้งหมด • มาเลเซียถือเป็นตลาดส่งออกที่ใหญ่ที่สุดของไทยในภูมิภาคอาเซียน มาเลเซียถือเป็นประเทศเพื่อนบ้านที่มีความสัมพันธ์ทางการค้ากับไทยในระดับสูง เพราะนอกจากจะเป็นประเทศที่มีมูลค่าการค้าชายแดนระหว่างกันสูงที่สุดแล้ว ยังเป็นตลาดส่งออกที่ใหญ่ที่สุดของไทยในภูมิภาคอาเซียนอีกด้วยสินค้าหลักของไทยในการส่งออกไปยังมาเลเซีย คือ ยางพารา เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ รถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ น้ำมันสำเร็จรูป และแผงวงจรไฟฟ้า โดยไทยเป็นแหล่งนำเข้าสำคัญอันดับที่ ๕ ของมาเลเซีย โดยรองจาก ญี่ปุ่น จีน สิงคโปร์ และสหรัฐอเมริกา • สินค้าที่มีศักยภาพ ได้แก่ อาหาร และสินค้าแปรรูป เนื่องจากตามแผนพัฒนาประเทศของมาเลเซีย ฉบับที่ ๖ (พ.ศ.๒๕๓๔-๖๘) คาดว่าจะเพิ่มประชากรในประเทศจากปัจจุบัน ๖๘ ล้านคน เป็น ๗๐ ล้านคน ในปี ๒๕๖๘ ซึ่งในช่วงเวลานั้นคงมีความจำเป็นต้องนำเข้าสินค้าประเภทอาหาร เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค และสินค้าอื่นๆที่มีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิตมากยิ่งขึ้น ส่วนผักและผลไม้ ซึ่ง มาเลเซียผลิตไม่ได้หรือผลิตได้น้อย เช่น ทุเรียน มะม่วง ลิ้นจี่ และลำไย ฯลฯ นั้น ไทยควรส่งเข้ามาเพราะได้เปรียบด้านราคาเนื่องจากการขนส่งซึ่ง ใกล้และสะดวกรวดเร็วกว่า นอกจากนี้ ควรให้ความสำคัญกับสินค้าฮาลาล เพื่อส่งออกไปจำหน่ายยังมาเลเซียด้วย เนื่องจากประเทศมาเลเซียเป็นตลาดฮาลาลขนาดใหญ่ โดยไทยมีศักยภาพด้านวัตถุดิบและมีอุตสาหกรรมการผลิตอาหารที่แข็งแกร่งซึ่งได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางในตลาดโลกในด้านคุณภาพมาตรฐาน นอกจากนี้ ประเทศไทยยังมีนโยบายในการพัฒนาพื้นที่ ๕ จังหวัด ชายแดนใต้ให้เป็นศูนย์กลางการผลิตและส่งออกสินค้าฮาลาล ทั้งสินค้าอาหารฮาลาลและสินค้าอื่นๆ ที่มีใช้อาหาร ดังนั้น จึงมีการเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศไทยและมาเลเซียในทุกระดับทั้งระหว่างของภาครัฐบาลต่อรัฐบาล และภาคเอกชนต่อภาคเอกชน ส่งผลให้การค้าสินค้าฮาลาลของไทยในมาเลเซียมีแนวโน้มที่ดี ด้านการลงทุน : • โครงสร้างพื้นฐานที่เอื้อต่อการลงทุน โดยมาเลเซียถือได้ว่าเป็นประเทศหนึ่งที่มีระบบสาธารณูปโภคที่ดีที่สุดในทุกๆ ช่องทาง อาทิ	ประเด็นด้านการค้า : • การขนส่งสินค้า มาเลเซียไม่อนุญาตให้รถบรรทุกสินค้าของไทย(รถ ๑๐ ล้อ) เข้าไปส่งสินค้าในมาเลเซีย โดยอ้างว่ารถไม่เป็นไปตามมาตรฐานสากล ทำให้ผู้ส่งออกของไทยต้องขนถ่ายสินค้าขึ้นรถมาเลเซียที่บริเวณชายแดนทำให้เกิดความล่าช้าและมีผลเสียต่อสินค้าเกษตรประเภทผักผลไม้ นอกจากนี้ มาเลเซียได้กำหนดเงื่อนไขให้รถยนต์ที่ผ่านเข้า-ออก มาเลเซียจะต้องจดทะเบียนและทำการประกันภัยในมาเลเซีย โดยเฉพาะรถขนส่งสินค้าจะต้องใช้คนขับของมาเลเซียจึงจะได้รับการอำนวยความสะดวก • สินค้าฮาลาล ถึงแม้ว่าประเทศไทยและประเทศมาเลเซียจะมีความสัมพันธ์อันดี และมีการสร้างความร่วมมือในด้านอาหารฮาลาล แต่ผู้ประกอบการไทยก็ยังคงประสบปัญหาในการส่งออกอาหารฮาลาลไปยังประเทศมาเลเซีย เนื่องจากประเทศมาเลเซีย ยังไม่ยอมรับเครื่องหมายฮาลาลของไทย ดังนั้น ผู้ส่งออกจึงต้องขอการรับรองเครื่องหมายฮาลาลจากหน่วยงานของมาเลเซีย คือ Department Of Islam Development Malaysia (JAKIM) อีกครั้งหนึ่ง • ผักและผลไม้ การนำเข้าผลไม้สดจากต่างประเทศของ ประเทศมาเลเซีย นั้น ต้องมีใบอนุญาตนำเข้าและเมื่อผลไม้มาถึงมาเลเซียแล้ว เจ้าหน้าที่กระทรวงสาธารณสุขของ มาเลเซียจะดำเนินการตรวจสอบสารเคมีตกค้างตามพระราชบัญญัติ Food Act อย่างเข้มงวด โดยเฉพาะผลไม้สดที่มีปริมาณสารตกค้างทั้งที่ผิวเปลือกและของเนื้อไม้ ฉะนั้นผู้ส่งออกควรระมัดระวังเรื่องสารเคมีตกค้างที่มากเกินไปจนทำให้เกิดอันตรายต่อผู้บริโภค เพราะหากมีการตรวจพบ จะไม่ให้นำเข้าสู่ตลาดมาเลเซียอีกเลยนอกจากนี้ รัฐบาล มาเลเซียยังคงเก็บภาษีการขายและภาษีนำเข้าผลไม้ไทยอยู่ ทำให้ต้นทุนของสินค้าสูงขึ้น มีผลต่อราคา ทำให้ผลไม้ไทยมีราคาสูงกว่าผลไม้ท้องถิ่น • สังคมและวัฒนธรรม : เนื่องจากมาเลเซียเป็นประเทศมุสลิม ดังนั้น วัฒนธรรม ประเพณี ธรรมเนียมปฏิบัติบางอย่างจึงแตกต่างจากสังคมไทย เช่น ระยะเวลาทำงาน ในบางเมือง เช่น โกตาบารู จะมีวันหยุดประจำสัปดาห์ในวันศุกร์และวันอาทิตย์ ดังนั้น การเดินทางไปติดต่อธุรกิจ จึงจำเป็นต้องศึกษาเรื่องดังกล่าวก่อนด้วย ด้านการลงทุน : • การเอื้อประโยชน์ให้กับคนท้องถิ่นเชื้อสายมาเลย์อย่างชัดเจน มาเลเซียได้ตั้งเป้าหมายในการเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว (Developed Country) ให้ได้ภายในปี ๒๕๖๓ โดยนำเสนอวิสัยทัศน์ที่เรียกว่า Vision ๒๐๒๐ โดยตั้งเป้าหมายให้เศรษฐกิจมาเลเซียมีอัตราการขยายตัวให้ได้ร้อยละ ๗ ต่อปี

โอกาส	สิ่งท้าทาย/อุปสรรค
- พื้นที่พัฒนาอิสกันดาร์ (Iskandar Development Region: IDR) – พัฒนาให้เป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจและเมืองท่าพาณิชย์ - การพัฒนารัฐซาบาห์ (Sabah Development Corridor: SDC) – พัฒนาให้เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวและการค้าและศูนย์เทคโนโลยี นอกจากนี้เมือง ๔ แห่งที่สำคัญต่อการติดต่อราชการและชาวต่างชาตินิยมไปทำการค้าการลงทุน คือ - เมืองปุตราจายา (Putrajaya): ศูนย์ราชการของมาเลเซีย - เมืองไซเบอร์จายา (Cyberjaya): ศูนย์กลางของอุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศ - กรุงกัวลาลัมเปอร์: เมืองหลวงและศูนย์กลางเศรษฐกิจ - เขตปกครองตนเองลาบวน: เมืองท่าปลอดภาษีและศูนย์กลางตลาดตราสารการเงิน	
ธุรกิจที่มีศักยภาพ • ภัตตาคารและร้านอาหารไทย เป็นอีกธุรกิจหนึ่งที่ตลาดยังเปิดกว้างสำหรับนักลงทุนไทย เนื่องจากชาวมาเลเซียกว่า ๒๐ ล้านคนคุ้นเคยและชื่นชอบอาหารไทย รวมถึงร้านอาหารไทยก็ยังมีไม่มาก อย่างไรก็ตาม ในอนาคตรัฐบาลมาเลเซียมีนโยบายให้ร้านอาหารที่ชาวต่างชาติเป็นเจ้าของกิจการต้องร่วมทุนกับชาวมาเลเซีย รวมถึงต้องมีเงินทุนขั้นต่ำ ๒.๖ แสนดอลลาร์สหรัฐฯ แม้มีนโยบายใหม่ยังไม่เห็นผลบังคับใช้ แต่ผู้ประกอบการที่ต้องการลงทุนในธุรกิจนี้จำเป็นต้องติดตามอย่างใกล้ชิด • การก่อสร้าง แผนพัฒนาเศรษฐกิจของมาเลเซียฉบับที่ ๙ (พ.ศ. ๒๕๕๔-๒๕๕๓) มีโครงการสร้างสาธารณูปโภคมากมาย เพื่อรองรับการขยายตัวของเศรษฐกิจในอนาคต จึงเป็นโอกาสให้ผู้รับเหมา ก่อสร้างของไทยที่จะขยายการลงทุนในมาเลเซียไม่ว่าจะเป็น การประมูลโครงการโดยตรง หรือการรับ ช่วงต่อ (Sub-Contract) • อุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ มาเลเซียถือเป็นประเทศผู้ส่งออกอัญมณีและเครื่องประดับรายใหญ่ในเอเชีย รัฐบาลมาเลเซียได้ตั้งเป้าหมายให้มาเลเซียเป็น “Net Exporter of Jewelry Products” ด้วยการสนับสนุนส่งเสริมอุตสาหกรรมนี้โดยให้สิทธิพิเศษแก่ผู้ลงทุนในประเทศที่ผลิตเพื่อส่งออก หรือผู้ลงทุนจากต่างประเทศเข้ามาร่วมลงทุน • แฟชั่น (เครื่องแต่งกาย) มาเลเซียถือเป็นประเทศคู่ค้าและคู่แข่งทางด้านการส่งออกสินค้าประเภทเสื้อผ้าสำเร็จรูปที่สำคัญของไทย รองจาก เวียดนาม กัมพูชา ลาว และอินโดนีเซีย ผู้ประกอบการมาเลเซียได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลโดยกำหนดให้สินค้าต้นน้ำและกลางน้ำของอุตสาหกรรมสิ่งทอ ๑๐ รายการเป็นสินค้าที่อยู่ในรายการส่งเสริมการลงทุน แต่ทั้งนี้การแม้ว่ารัฐบาลมาเลเซียจะส่งเสริมการผลิตวัตถุดิบ แต่ก็ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการ หรือบางส่วนที่ผลิตได้ยังมีคุณภาพไม่เพียงพอที่จะใช้ผลิตสินค้าปลายน้ำเพื่อการส่งออก ทำให้ต้องนำเข้าวัตถุดิบเพื่อผลิตเสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่มในขั้นตอนสุดท้าย ซึ่งไทยนับเป็นแหล่งนำเข้าที่สำคัญ เนื่องจากมีข้อได้เปรียบหลายประการ อาทิ ด้านข้อตกลงเขตการค้าเสรีอาเซียนที่กำหนดให้ปรับลดภาษีนำเข้าสินค้าประเทศสมาชิกเหลือร้อยละ ๐ จะมีผลบังคับในช่วง ๑ มกราคม ๒๕๕๓ นอกจากนี้การมีพรมแดนติดต่อกันทำให้มีความสะดวก รวดเร็วในการส่งมอบสินค้า และต้นทุนการขนส่งสินค้าต่ำกว่าประเทศอื่น ประการสำคัญคือคุณภาพสินค้าของไทยอยู่ในระดับ มาตรฐานเป็นที่ยอมรับของตลาดโลก โอกาสในการส่งวัตถุดิบหรือพัฒนาความร่วมมือในสินค้าขั้นปลายน้ำต่างๆร่วมกันยังมีโอกาสอีกมาก	

โอกาส	สิ่งท้าทาย/อุปสรรค
• สินค้าที่มีศักยภาพในตลาดสิงคโปร์ ได้แก่ - ข้าว ยังถือว่าเป็นสินค้าเกษตรที่สิงคโปร์นำเข้าจากไทยมาเป็นอันดับ ๑ โดยมีสัดส่วนในตลาดข้าวถึงร้อยละ ๖๐ ของการนำเข้าข้าวทั่วโลก ด้วยลักษณะของคุณภาพ ความหอม ความนุ่มและรสชาติ อันเป็นที่ยอมรับของผู้บริโภคในสิงคโปร์ ดังนั้น ผู้ประกอบการจึงต้องรักษาคุณภาพมาตรฐานเพื่อครองส่วนแบ่งตลาดในสิงคโปร์ต่อไป - สินค้าเกษตรอินทรีย์ แม้ว่าสิงคโปร์จะนำเข้าผักจากประเทศไทยในปริมาณน้อย โดยมีมูลค่าเพียง ๒๑.๘ ล้านบาทสหรัฐ แต่เนื่องจากชาวสิงคโปร์มีความกังวลเกี่ยวกับสุขอนามัย เช่น สารตกค้าง ในอนาคตหากมีการส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกพืชไร้สารพิษและส่งออกจนสามารถสร้างภาพลักษณ์ของไทยต่อชาวสิงคโปร์ ย่อมทำให้มีการเพิ่มปริมาณการนำเข้าได้มากขึ้น - สินค้าด้านศิลปะหรือเกี่ยวข้องกับการออกแบบ/ความสวยงาม โดยเฉพาะเสื้อผ้าแฟชั่น และเฟอร์นิเจอร์ เนื่องจากเป็นสินค้าดังกล่าวคนไทยมีความสามารถไม่แพ้ประเทศอื่นๆ และสามารถใช้วัตถุดิบคุณภาพภายในประเทศที่มีต้นทุนต่ำ - สินค้าเกษตรแปรรูป สินค้าอาหารและผลไม้ไทยไปสิงคโปร์ มักมีข้อกำหนดด้านสุขอนามัย ทำให้ส่งผลต่อปริมาณการส่งออก แต่ผู้ประกอบการส่งออกอาจเพิ่มโอกาสการส่งออกโดยการแปรรูปผลไม้ต่างๆ โดยเฉพาะการแปรรูปเป็นน้ำผลไม้ ซึ่งแม้ว่าตลาดน้ำผลไม้จะแข่งขันสูงมากในสิงคโปร์ แต่เนื่องจากประเทศไทยมีประเภท/ชนิดของผลไม้ที่แตกต่างจากประเทศอื่นๆ ย่อมส่งผลดีต่อการแข่งขันในฐานะสินค้าชนิดใหม่ๆ ทั้งนี้ ผู้ประกอบการต้องมีความสามารถในการวิจัยตลาดการบริโภคน้ำผลไม้เพื่อทำให้ทราบถึงแนวโน้มความนิยมของชาวสิงคโปร์ด้วย ด้านการลงทุน : • การเมืองในประเทศมีเสถียรภาพสูง มีนโยบายสร้างชาติที่จริงจังชัดเจน และเข้มงวดโดยเน้นการพัฒนาประเทศให้เป็นปึกแผ่น พร้อมกับการพัฒนาเศรษฐกิจให้ก้าวหน้า ทำให้ลักษณะนิสัยและพฤติกรรมของชาวสิงคโปร์มีความรับผิดชอบสูง ตรงต่อเวลา ขยัน มีระเบียบ และมุ่งมั่น • สิงคโปร์เป็นศูนย์รวมของนักธุรกิจทั่วโลก โดยเฉพาะการจัดตั้ง Regional Head Office ของบริษัทข้ามชาติจากประเทศต่าง ๆ ทำให้มีโอกาสสร้างเครือข่ายกับต่างชาติได้ • แม้ว่าโอกาสการเข้าไปลงทุนในประเทศสิงคโปร์ของนักลงทุนไทยยังคงค่อนข้างจำกัด ทั้งนี้ อาจด้วยสาเหตุมาจากข้อจำกัดในด้านทรัพยากรธรรมชาติ ความสามารถด้านการจัดการ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม นักลงทุนไทยสามารถที่จะร่วมทุนดำเนินงานในกิจการต่างๆ โดยเฉพาะการร่วมทุนด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อส่งออก (Re-export) โดยเฉพาะสินค้าที่นำเข้าจากไทย เนื่องจากผู้ลงทุนสามารถทราบถึงคุณลักษณะของซัพพลายเออร์ชาวไทยได้โดยตรง ทำให้สามารถแสวงหาซัพพลายเออร์ที่มีคุณภาพ ราคาถูก ต้นทุนการขนส่งต่ำ สินค้ามีความปลอดภัย	

บทที่ ๕

นโยบายของประเทศไทยในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

๑. ร่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๙)

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้มีการกำหนดยุทธศาสตร์การสร้างเสริมความเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาคเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมของไทย ในร่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๙) ซึ่งปัจจุบันอยู่ระหว่างการระดมความคิดเห็นจากภาคีพัฒนาในทุกภาคส่วนก่อนนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบ และใช้เป็นแนวทางการพัฒนาประเทศต่อไป สรุปสาระสำคัญของยุทธศาสตร์ดังกล่าว ดังนี้

๑.๑ วัตถุประสงค์

๑.๑.๑ เพื่อเพิ่มศักยภาพในการใช้ประโยชน์จากความได้เปรียบด้านที่ตั้งของประเทศในเชิงยุทธศาสตร์ ซึ่งเป็นจุดเชื่อมโยงที่สำคัญในภูมิภาคอาเซียนและเอเชียแปซิฟิก

๑.๑.๒ เพื่อเสริมสร้างประโยชน์ของไทยในด้านการค้า การลงทุน การเงินและโอกาสด้านการตลาดระหว่างประเทศ ในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน รวมทั้งเชื่อมโยงด้านการค้าการลงทุนกับมหาอำนาจทางเศรษฐกิจใหม่ในเอเชียและกลุ่มเศรษฐกิจใหม่ในเอเชียแปซิฟิก

๑.๑.๓ เพื่อผลักดันบทบาทของไทยให้เป็นส่วนสำคัญของความร่วมมือในการพัฒนาภายใต้กรอบต่างๆ ได้แก่ อนุภูมิภาค อาเซียน อาเซียนและพันธมิตร รวมทั้งเอเชียแปซิฟิก

๑.๒ เป้าหมาย

๑.๒.๑ ระบบห่วงโซ่อุปทานในอนุภูมิภาคมีความเชื่อมโยงระหว่างกันเพื่อรองรับการพัฒนาทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง

๑.๒.๒ ประเทศไทยมีบทบาทที่สำคัญในด้านการค้าและการลงทุนในภูมิภาค บนพื้นฐานของผลประโยชน์และความมั่นคงร่วมกัน

๑.๒.๓ เพิ่มสัดส่วนการใช้สิทธิประโยชน์จากความตกลงการค้าเสรีต่อมูลค่าส่งออกรวมเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ ๕๐ ในปี ๒๕๕๙ ภายใต้ความตกลงทางการค้าเสรีในทุกกรอบที่เจรจาแล้วเสร็จ และเพิ่มโอกาสและทางเลือกบนพื้นฐานของประโยชน์และข้อจำกัดของประเทศในการเข้าถึงตลาดใหม่ที่เป็นกรอบการค้าเสรีที่จะมีบทบาทมากขึ้นในอนาคต

๑.๒.๔ ลดต้นทุนการประกอบธุรกิจภายในประเทศและระหว่างประเทศภายในภูมิภาคให้เข้าสู่มาตรฐานสากล

๑.๒.๕ เพิ่มมูลค่าการค้าชายแดนและการลงทุนโดยตรงของไทยในกลุ่มประเทศเพื่อนบ้านให้ขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๕ และร้อยละ ๑๐ ต่อปี ตามลำดับ

๑.๓ ตัวชี้วัด

๑.๓.๑ ดัชนีความสามารถในการอำนวยความสะดวกทางการค้า (Enabling Trade Index) รวมทั้งดัชนีย่อยความสามารถในการบริหารจัดการ ณ พรมแดนของประเทศไทย และดัชนีย่อยความสามารถด้านโครงสร้างพื้นฐานของประเทศ

๑.๓.๒ อันดับความยาก-ง่ายในการประกอบธุรกิจ ใน ๕ ด้านที่มีลำดับสำคัญ ได้แก่ การเริ่มต้นธุรกิจ การได้รับสินเชื่อ การค้าระหว่างประเทศ การดำเนินการให้เป็นไปตามข้อตกลง และการขออนุญาตก่อสร้าง

๑.๔.๕ การสร้างความเป็นหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจในภูมิภาคด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การเคลื่อนย้ายแรงงาน และการส่งเสริมแรงงานไทยในต่างประเทศ ในลักษณะเกื้อกูลกัน ผ่านกิจกรรมเชื่อมโยงห่วงโซ่การผลิตและการเคลื่อนย้ายแรงงานระหว่างกันอย่างเสรีและมีประสิทธิภาพ โดยเร่งพัฒนาการยอมรับมาตรฐานฝีมือระหว่างประเทศ คຸ້ມครองສິດິและผลประโยชน์ของคนไทยและแรงงานไทยในต่างประเทศ และส่งเสริมผู้ประกอบการไทยในการขยายการลงทุนไปสู่ต่างประเทศ โดยเฉพาะประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนแรงงานและวัตถุดิบในประเทศ และใช้ประโยชน์จากสิทธิพิเศษทางภาษี (GSP) ของประเทศเพื่อนบ้านในการผลิตเพื่อส่งออก โดยส่งเสริมการสร้างเครือข่ายธุรกิจ การให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดตั้งธุรกิจ และการเข้าสู่ตลาดต่างประเทศ การสนับสนุนด้านสินเชื่อ และการจัดตั้งหอการค้าและสภาธุรกิจเอกชนไทยในต่างประเทศ ตลอดจนช่องทางประสานงานระหว่างภาครัฐและเอกชน

๑.๔.๖ การมีส่วนร่วมอย่างสำคัญในการป้องกันภัยจากการก่อการร้ายและอาชญากรรม ยาเสพติด ภัยพิบัติ และการแพร่ระบาดของโรคภัย ที่ส่งผลกระทบต่อสถานะทางเศรษฐกิจในระยะยาว จากผลกระทบในด้านความมั่นคงแห่งชีวิต เศรษฐกิจ ความเป็นอยู่ เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนในภูมิภาค

๑.๔.๗ การเสริมสร้างความร่วมมือที่ีระหว่างประเทศในการสนับสนุนการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างมีจริยธรรมและไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

๑.๔.๘ การเร่งรัดการใช้ประโยชน์จากข้อตกลงการค้าเสรีที่มีผลบังคับใช้แล้ว โดยสร้างองค์ความรู้ให้กับภาคธุรกิจ โดยเฉพาะผู้ได้รับผลกระทบทั้งเชิงบวกและลบเพื่อให้สามารถพัฒนาศักยภาพและโอกาสของตนเองในการใช้ประโยชน์จากการเปิดการค้าเสรี โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ภาคธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมได้รับการสนับสนุน เยียวยาและดูแลจากรัฐในกรณีที่ไม่สามารถปรับตัวได้ทัน

๑.๔.๙ การปรับปรุงและเสริมสร้างความเข้มแข็งของภาคการพัฒนภายในประเทศตั้งแต่ระดับชุมชนท้องถิ่น ให้พร้อมต่อการเชื่อมโยงทิศทางการพัฒนาที่เปลี่ยนแปลงในบริบทโลก เอเชียแปซิฟิก อาเซียนและอนุภูมิภาค

๒. นโยบายของรัฐบาลปัจจุบัน

ในถ้อยแถลงนโยบายของรัฐบาลปัจจุบัน ภายใต้การนำของนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร เมื่อวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๔ ได้กล่าวถึงนโยบายการต่างประเทศและเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ซึ่งมีส่วนหนึ่งที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการเชื่อมโยงเศรษฐกิจการค้าการลงทุนระหว่างประเทศไทยกับภูมิภาคอาเซียน ได้แก่

๒.๑ เร่งส่งเสริมและพัฒนาความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน โดยส่งเสริมความร่วมมือทั้งภาครัฐ เอกชน ประชาชน และสื่อมวลชน เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจอันดีและความใกล้ชิดระหว่างกัน อันจะนำไปสู่การขยายความร่วมมือทางเศรษฐกิจ การค้า การลงทุน การส่งเสริมการท่องเที่ยว การขยายการคมนาคมขนส่ง และความร่วมมือด้านอื่น ๆ ภายใต้กรอบความร่วมมืออนุภูมิภาคเพื่อส่งเสริมความเป็นเพื่อนบ้านที่ดีต่อกัน

๒.๒ สร้างความสามัคคีและส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศอาเซียน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการจัดตั้งประชาคมอาเซียนและส่งเสริมความร่วมมือกับประเทศอื่น ๆ ในเอเชียภายใต้กรอบความร่วมมือด้านต่าง ๆ และเตรียมความพร้อมของทุกภาคส่วนในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม และความมั่นคง

๑) พัฒนาระบบและฐานข้อมูลการค้าการลงทุน เพื่อส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากการเปิดเสรีการค้าสินค้า บริการ และการลงทุน โดยการปรับปรุงข้อมูลให้มีความทันสมัย เชื่อมโยงข้อมูลจากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และกระจายข่าวสารข้อมูลสู่ภาคเอกชน

๒) สร้างความสัมพันธ์ระหว่างภาครัฐไทยและอาเซียนอย่างแน่นแฟ้น โดยจัดการพบปะระหว่างเจ้าหน้าที่ภาครัฐของอาเซียนอย่างสม่ำเสมอ การจัดคณะผู้บริหารระดับสูงของไทยเยือนอาเซียน และเชิญคณะผู้บริหารระดับสูงภาครัฐของอาเซียนเยือนไทย รวมทั้ง สนับสนุนโครงการให้ความช่วยเหลือประเทศเพื่อนบ้านในกรอบต่างๆ เช่น การพัฒนาบุคลากรด้านการค้าและการสร้างช่องทางการตลาดให้แก่ลาว เมียนมาร์และกัมพูชา ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายพันธมิตรทั้งระหว่างภาครัฐกิจไทยและอาเซียน

๓) ส่งเสริมสินค้าและบริการที่ตรงกับความต้องการของตลาดอาเซียน โดยสำนักงานส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศในภูมิภาคอาเซียน ๔ สำนักงานใน ๘ ประเทศ จะให้ความช่วยเหลือภาคเอกชนไทยในการจับคู่พันธมิตรธุรกิจทั้งในด้านการค้าสินค้า/บริการ การลงทุน และการแลกเปลี่ยนวัตถุดิบ/สินค้า ชิ้นกลาง และการสร้างเครือข่ายกับห้างค้าปลีกรายใหญ่ ผ่านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการขายสินค้าไทยอย่างต่อเนื่อง

๔) ยกระดับภาพลักษณ์ของสินค้าและบริการไทยและส่งเสริมการสร้างตราสินค้า โดยส่งเสริมผู้ประกอบการไทยในการสร้างตราสินค้าในอาเซียนและประชาสัมพันธ์ภาพลักษณ์สินค้า/ธุรกิจบริการไทยผ่านกิจกรรมการตลาด/สื่อต่างๆ

๕) ส่งเสริมสินค้าและธุรกิจบริการที่ตรงกับความต้องการของตลาดอาเซียน โดยการเข้าร่วมงานแสดงสินค้าในอาเซียน การจัดคณะผู้แทนการค้าในกลุ่มสินค้าเป้าหมายเยือนประเทศในกลุ่มอาเซียน การเชิญคณะผู้แทนการค้าอาเซียนมาไทย และจัดงานแสดงสินค้าไทย Thailand Exhibition/Outlets โดยมุ่งเน้นสินค้าที่มีศักยภาพ

๖) ส่งเสริมการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน และการรวมกลุ่มของผู้ประกอบการไทยโดยเฉพาะผู้ประกอบการ SMES เช่น การจัดตั้ง SMEs Club การจัดฝึกอบรมให้ความรู้ผู้ประกอบการไทยในการขยายการค้าและการลงทุนในตลาดอาเซียน

๗) เจรจาภายใต้กรอบ AEC เพื่อขยายการค้าการลงทุนในภูมิภาคอาเซียน

๘) พัฒนาระบบโลจิสติกส์และอำนวยความสะดวกทางการค้า เพื่อให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการค้า (Trading Nation) และศูนย์กระจายสินค้าของภูมิภาค (Hub of Distribution Center) โดยการจัดทำคู่มือประกอบธุรกิจโลจิสติกส์ในอาเซียน (ลาว เวียดนาม และมาเลเซีย) โครงการลดต้นทุนโลจิสติกส์ของผู้ประกอบการไทยเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันรองรับการรวมเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และการจัดคณะผู้ประกอบการโลจิสติกส์เดินทางไปสร้างเครือข่ายกับผู้ประกอบการในอาเซียน เป็นต้น

๓.๕ บทบาทหน้าที่ของหน่วยงานรับผิดชอบหลัก

๑) กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ เป็นหน่วยงานหลักในการประสานงานและติดตามการดำเนินงานของไทยเพื่อไปสู่การเป็น AEC ให้มุ่งหน้าไปในทิศทางเดียวกัน โดยได้จัดตั้งสำนักงานขับเคลื่อนและบูรณาการสู่ประชาคมอาเซียนขึ้นภายในกรมฯ (ตามที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติมอบหมายให้กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศเป็น AEC National Coordinating Agency มีหน้าที่ขับเคลื่อนการบูรณาการของการดำเนินงานภายในประเทศเพื่อมุ่งสู่ AEC ติดตามการดำเนินงานตาม AEC Blueprint ของหน่วยงานในประเทศ และสื่อสารกับทุกภาคส่วนในประเทศเพื่อเตรียมตัวสู่การเป็น AEC)

เกษตรกร รวมทั้งนำระบบรับรองถิ่นกำเนิดสินค้าด้วยตนเอง (Self-Certification) มาใช้เพื่อขยายการส่งออก ระหว่างประเทศ

๓.๓) เจรจาแก้ไขปัญหาค้าปลีก-ค้าส่ง และการอำนวยความสะดวกทางการค้า เช่น เจรจาเชิงรุกเพื่อแก้ไขปัญหาค้าปลีก-ค้าส่งในเวทีต่างๆ และ สนับสนุนการใช้ประโยชน์เส้นทางคมนาคม และโลจิสติกส์ภายใต้กรอบ AEC, GMS, ACMECS, IMT-GT

๓.๔) พัฒนาระบบข้อมูลและหน่วยงานสนับสนุนการค้าชายแดนโดยพัฒนากระทรวง พาณิชย์ให้เป็น Intelligence unit ในด้านข้อมูลการค้าการลงทุนในกลุ่มอาเซียน

๓.๕) จัดทำแผนแม่บทยุทธศาสตร์การค้าชายแดนและการค้าภูมิภาคของไทยเพื่อเกิด การบูรณาการร่วมกันระหว่างภาคส่วนต่างๆ ในการดำเนินนโยบายในการพัฒนาการค้าชายแดนและการค้า ภูมิภาคของไทย ที่เชื่อมโยงไปทิศทางเดียวกันและต่อเนื่อง

๔) ระบบการค้าปลีก-ค้าส่ง ไทยต้องแสดงบทบาทผู้นำในอาเซียนในการกำหนดยุทธศาสตร์ การค้าปลีก-ค้าส่ง เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้ธุรกิจการค้าปลีก-ค้าส่งของอาเซียน สามารถแข่งขันกับธุรกิจที่มา จากประเทศที่สาม โดยเฉพาะอย่างยิ่งห้างค้าปลีกขนาดใหญ่ ด้วยการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านการบริหาร จัดการและการตลาดให้กับร้านค้าปลีก และร้านค้าปลีกย่อย เช่น การลดต้นทุนสินค้าคงคลัง และส่งเสริมการ สร้างเครือข่ายธุรกิจ

๕) ทรัพยากรสินทางปัญญา ควรวางตำแหน่งไทยในอาเซียนว่า สินค้าเศรษฐกิจสร้างสรรค์ กลุ่มใดที่ไทยมีศักยภาพและเป็นผู้นำในอาเซียน (อาทิ สิ่งพิมพ์ software บันเทิง เป็นต้น) และมุ่งขยายตลาดใน อาเซียน โดยใช้ทรัพยากรสินทางปัญญาเป็นเครื่องมือในการทำการตลาด (Marketing Tool) เป็นสำคัญ โดยการ หนุนเสริมสร้างความรู้ด้านทรัพยากรสินทางปัญญา และส่งเสริมทรัพยากรสินทางปัญญาเพื่อการค้าและการ ลงทุน ผ่านกิจกรรมต่างๆ อาทิ การจัดหน่วยบริการทรัพยากรสินทางปัญญาและเศรษฐกิจสร้างสรรค์เคลื่อนที่ สนับสนุนทุนยื่นคำขอจดทะเบียนทรัพยากรสินทางปัญญา การจัดจุดนัดพบและบริการรับคำขอเงินเคลื่อนที่พร้อม ให้คำแนะนำการเขียนแผนธุรกิจ เป็นต้น การจัดระบบยกระดับสินค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ให้มีมาตรฐานเป็นที่ ยอมรับในระดับสากล และส่งเสริมการขยายตลาดสินค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ตลอดจนอำนวยความสะดวกแก่ ผู้ประกอบการเจ้าของทรัพยากรสินทางปัญญาให้ได้รับความคุ้มครองและได้ประโยชน์จาก AEC

๔. กลยุทธ์การพัฒนาและส่งเสริมการส่งออก และยุทธศาสตร์การค้าสำหรับภูมิภาค อาเซียนของกรมส่งเสริมการส่งออก

๔.๑ กลยุทธ์การพัฒนาและส่งเสริมการส่งออก

วิสัยทัศน์ของกรมส่งเสริมการส่งออก คือ การเป็นผู้นำในการขับเคลื่อนการพัฒนาการค้าระหว่าง ประเทศของไทยอย่างยั่งยืน โดยมีพันธกิจหลัก ๔ ด้าน ได้แก่

- ๑) ขยายตลาดสินค้าและบริการของไทย
- ๒) พัฒนาและสร้างมูลค่าเพิ่มของสินค้าและธุรกิจบริการส่งออก
- ๓) ให้บริการข้อมูลการค้า
- ๔) เพิ่มศักยภาพการแข่งขันของผู้ส่งออกไทยในตลาดโลก

๓.๓) ให้ความสำคัญกับสินค้า/บริการใหม่ๆที่มีศักยภาพรวมทั้งสินค้านวัตกรรมจากการทำ Research & Development (R & D) และการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่

๓.๔) ส่งเสริมและพัฒนาสินค้า/บริการ และกระบวนการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เช่น โครงการสร้างมูลค่าเพิ่มให้เกษตรกร (SR Mark) โครงการส่งเสริมสินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (ส่งเสริมการขึ้นทะเบียนคาร์บอนฟุตพริ้นท์)

๓.๕) ส่งเสริมการแสวงหาแหล่งวัตถุดิบและพลังงาน (Sourcing) เพื่อลดต้นทุนและพัฒนาคุณภาพสินค้าไทย เช่น โครงการสรรหาสำรวจแหล่งผลิตสินค้าของผู้ประกอบการรายใหม่

ในด้านให้บริการข้อมูลการค้า

๔) เสริมสร้างสมรรถนะด้านบุคลากรและระบบข้อมูลการค้าระหว่างประเทศ

๔.๑) พัฒนาบุคลากรและระบบการบริหารจัดการองค์กรให้ทันสมัย คล่องตัว และมีประสิทธิภาพ พร้อมรับความเปลี่ยนแปลงตามภาวะเศรษฐกิจและการค้าของโลก เช่น โครงการพัฒนาด้านความรู้ ความสามารถ ทักษะ และสมรรถนะที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน

๔.๒) พัฒนารฐานข้อมูล (Data Base) การจัดหาข้อมูลทางการค้า การบริหารจัดการระบบการจัดเก็บข้อมูลด้านเศรษฐกิจและการค้าระหว่างประเทศ และการเผยแพร่ข้อมูลการค้าแก่ผู้ประกอบการในรูปแบบต่างๆ

ในด้านเพิ่มศักยภาพการแข่งขันของผู้ส่งออกไทยในตลาดโลก

๕) พัฒนาขีดความสามารถของผู้ประกอบการไทย โดยเฉพาะ SMEs ในเวทีการค้าระหว่างประเทศ ได้แก่

๕.๑) พัฒนาความสามารถในการปรับตัวและการแข่งขันของผู้ประกอบการ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง SMEs ในด้านการค้าระหว่างประเทศ เช่น โครงการส่งเสริมผู้ประกอบการ SMEs สู่อสากล โครงการฝึกอบรมผู้ส่งออกอัจฉริยะ (Smart Exporter) โครงการฝึกอบรมผู้ประกอบการธุรกิจส่งออก รวมถึง โครงการพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการรายใหม่ และการอบรมผ่านระบบ E-learning เป็นต้น

๕.๒) ส่งเสริมผู้ประกอบการไทยที่มีศักยภาพในการขยายฐานการผลิต เพื่อลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มโอกาสในการเข้าสู่ตลาดต่างประเทศที่เป็นเป้าหมาย

๖) ส่งเสริมการพัฒนา ระบบโลจิสติกส์เพื่อลดต้นทุนทางการค้าให้ผู้ประกอบการไทย และผลักดันการพัฒนาปัจจัยพื้นฐานที่สนับสนุนการค้า เช่น ระบบโลจิสติกส์ การค้า ระบบการเงิน และการประกันภัย เช่น โครงการลดต้นทุนโลจิสติกส์ให้กับผู้ส่งออก และการเพิ่มขีดความสามารถในการให้บริการของผู้ประกอบการโลจิสติกส์ ไทย โครงการ Logistics Clinic เพื่อให้คำแนะนำแก่ผู้ส่งออก/ผู้ประกอบการด้านโลจิสติกส์ โครงการจัดหาข้อมูลเส้นทางขนส่งสินค้า เป็นต้น

๔.๒ ยุทธศาสตร์การค้าสำหรับภูมิภาคอาเซียนของกรมส่งเสริมการส่งออก

ยุทธศาสตร์การพัฒนาการค้าสำหรับภูมิภาคอาเซียนของกรมฯ ในปีงบประมาณ ๒๕๕๓ - ๒๕๕๔ แบ่งเป็น ๗ ยุทธศาสตร์หลัก ได้แก่

๑) พัฒนาระบบและฐานข้อมูลการค้าการลงทุน เพื่อส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากการเปิดเสรีการค้าสินค้า บริการและการลงทุน โดยปรับปรุงข้อมูลให้มีความทันสมัย เชื่อมโยงข้อมูลจากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และกระจายข้อมูลข่าวสารสู่ภาคเอกชนผ่านหัวข้อ AEC ในเว็บไซต์ของกรมฯ

๒) สร้างความสัมพันธ์ระหว่างภาครัฐของไทยและอาเซียนอย่างแน่น โดยจัดให้มีการพบปะระหว่างเจ้าหน้าที่ภาครัฐของอาเซียนอย่างสม่ำเสมอ การจัดคณะผู้บริหารระดับสูงของไทยเยือนอาเซียน และเชิญคณะผู้บริหารระดับสูงภาครัฐของอาเซียนเยือนไทย รวมทั้งสนับสนุนโครงการให้ความช่วยเหลือประเทศเพื่อน

บทที่ ๖

การดำเนินงานเพื่อพัฒนาและส่งเสริมการส่งออกในภูมิภาคอาเซียน

๑. ผลการดำเนินงานในปีงบประมาณ ๒๕๕๓ - ๒๕๕๔

การดำเนินงานเพื่อพัฒนาและส่งเสริมการส่งออกในภูมิภาคอาเซียนในปี ๒๕๕๓ มีจำนวนรวมทั้งสิ้น ๖๕ โครงการ และในปี ๒๕๕๔ มีจำนวน ๖๒ โครงการ โดยโครงการส่วนใหญ่มุ่งเน้นการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ส่งเสริมสินค้าและบริการที่ตรงกับความต้องการของตลาด โดยเฉพาะการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการส่งออกสินค้าไทยในอาเซียน อาทิ การจัดงานแสดงสินค้าไทย (Thailand Trade Exhibition หรือ Thailand Outlet) การเข้าร่วมงานแสดงสินค้าในต่างประเทศ การจัดกิจกรรมส่งเสริมการขายร่วมกับห้างสรรพสินค้า/ซูเปอร์มาเก็ต และการจัดคณะผู้แทนการค้าสินค้าไทยเยือนต่างประเทศ หรือจัดคณะผู้แทนการค้าจากต่างประเทศมาเจรจาการค้าในประเทศไทย เป็นต้น

สินค้าที่ได้รับการส่งเสริม ได้แก่ สินค้าอุปโภคบริโภคทั่วไป โดยเฉพาะในตลาดประเทศเพื่อนบ้าน สินค้าอาหาร/ผลไม้ไทย สินค้าแฟชั่น (สิ่งทอ เครื่องนุ่งห่ม เครื่องประดับ) เครื่องสำอางไทย เครื่องจักรกล/เครื่องจักรกลการเกษตรและส่วนประกอบ ชิ้นส่วนยานยนต์ สินค้าไลฟ์สไตล์ (ของใช้ในบ้าน ของตกแต่งบ้าน เฟอร์นิเจอร์) เครื่องใช้ไฟฟ้า/และอิเล็กทรอนิกส์ เครื่องปรับอากาศ/เครื่องทำความเย็น

ในส่วนของการส่งเสริมการขยายธุรกิจบริการไทย ในปี ๒๕๕๓ จะมุ่งเน้นกิจกรรมคณะผู้แทนการค้าธุรกิจบริการเยือนต่างประเทศเป็นหลัก โดยธุรกิจที่ได้รับการส่งเสริม ได้แก่ ร้านอาหารไทย อยู่ซ่อมรถยนต์ ซอฟต์แวร์ อสังหาริมทรัพย์ และการศึกษานานาชาติ ส่วนในปี ๒๕๕๔ มุ่งเน้นธุรกิจสปา ซอฟต์แวร์ ธุรกิจบันเทิง การศึกษา ธุรกิจที่ปรึกษาวิศวกรรม และธุรกิจโฆษณา

การดำเนินงานที่สำคัญอื่นๆ ได้แก่

❖ การดำเนินงานตามยุทธศาสตร์พัฒนาระบบและฐานข้อมูลการค้าการลงทุน เพื่อส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากการเปิดเสรีการค้าสินค้า บริการและการลงทุน ซึ่งในปี ๒๕๕๔ ได้มีการจัดทำคู่มือการค้าการลงทุนสำหรับประเทศต่างๆ ในภูมิภาคอาเซียนรวม ๘ ประเทศ (ลาว กัมพูชา เมียนมาร์ เวียดนาม อินโดนีเซีย มาเลเซีย สิงคโปร์ ฟิลิปปินส์) เพื่อเผยแพร่ให้แก่ผู้ประกอบการไทย และจัดทำเว็บไซต์ข้อมูลตลาดอาเซียน

❖ กรมฯ ได้มีการแต่งตั้งคณะทำงานส่งเสริมการค้าสู่ตลาด AEC เมื่อวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๕๔ โดยมีรองอธิบดีกรมส่งเสริมการส่งออก (นางมาลี โชคล้ำเลิศ) เป็นประธาน นักวิชาการพาณิชย์เชี่ยวชาญ (นายสมเด็จ สุสมบูรณ์) เป็นรองประธาน มีคณะทำงานประกอบด้วยผู้แทนสำนักต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และมีสำนักพัฒนาการตลาดระหว่างประเทศและสำนักยุทธศาสตร์การค้าระหว่างประเทศเป็นเลขานุการคณะทำงาน อำนาจหน้าที่หลักๆ ของคณะทำงานประกอบด้วย

๑) วิเคราะห์ และนำเสนอยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ และแผนปฏิบัติการทั้งเชิงรับ และเชิงรุกในตลาดอาเซียน เพื่อเตรียมความพร้อมกับการเข้าสู่ AEC

๒) ประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ข้อมูล แผนงาน และกิจกรรมในตลาดอาเซียนแก่สื่อมวลชน หน่วยงานภาคราชการที่เกี่ยวข้องและภาคเอกชน

๓) ติดตามและประเมินผลการดำเนินมาตรการส่งเสริมการค้าและการลงทุนไปตลาดอาเซียน ทั้งของกรมฯ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาปรับปรุงประสิทธิภาพและการบูรณาการให้ดีขึ้น

ผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาและส่งเสริมการส่งออกในภูมิภาคอาเซียนระหว่างปี ๒๕๕๓ - ๒๕๕๔

ยุทธศาสตร์	ปี ๒๕๕๓	ปี ๒๕๕๔
ยุทธศาสตร์ที่ ๑ : พัฒนาระบบและฐานข้อมูลการค้าการลงทุน เพื่อส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากการเปิดเสรีการค้า การค้าและการลงทุน	❖ ปรับปรุงข้อมูลเผยแพร่ในเว็บไซต์ของกรมฯ	❖ มีการพัฒนาระบบฐานข้อมูลในเว็บไซต์ของกรมฯ โดยกำหนดหัวข้อ AEC และปรับปรุงข้อมูลที่เผยแพร่ให้มีความทันสมัย ❖ จัดทำคู่มือการค้าการลงทุนในแต่ละประเทศในภูมิภาคอาเซียน
ยุทธศาสตร์ที่ ๒ : สร้างความสัมพันธ์พหุภาคีระหว่างภาครัฐของไทยและอาเซียนอย่างแน่นแฟ้น	การจัดคณะผู้บริหารระดับสูงของไทยเยือนอาเซียนจำนวน ๔ คณะ ได้แก่ ❖ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์เยือนกรุงเวียงจันทน์ ❖ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์เยือนกรุงเทพมหานคร ❖ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์เยือนกรุงเวียงจันทน์ ❖ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์เยือนเมียนมาร์จำนวน ๒ ครั้ง ❖ ผู้ช่วยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์เยือนกรุงกัวลาลัมเปอร์ ❖ ผู้บริหารระดับสูงกรมฯ เยือนเวียดนาม ❖ ผู้บริหารระดับสูงกรมฯ เยือนอินโดนีเซีย ❖ ต้อนรับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์เมียนมาร์และคณะเยือนไทย การให้ความช่วยเหลือประเทศเพื่อนบ้าน ❖ การสร้างช่องทางทางการตลาด โดยสนับสนุนพื้นที่ในงานแสดงสินค้านานาชาติในประเทศไทยให้แก่ประเทศเพื่อนบ้าน (ลาว เมียนมาร์ กัมพูชา) ๗ งาน ประเทศละ ๖ คูหา เช่น งาน BIG & BIH ๒ ครั้ง งาน THAIFEX งาน Bangkok Gems ๒ ครั้ง งาน BIFF & BIL งาน TIFF/ida เป็นต้น ❖ การพัฒนาบุคลากรทางการค้าให้แก่ประเทศเพื่อนบ้าน ๒ โครงการ ได้แก่ เมียนมาร์ และลาว	การจัดคณะผู้บริหารระดับสูงของไทยเยือนอาเซียนจำนวน ๖ คณะ ได้แก่ ❖ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์เยือนกรุงเทพมหานคร กัมพูชา ❖ รองอธิบดี (นางอัญชลี พรหมนารถ) เยือนอินโดนีเซียและสิงคโปร์ ❖ ผู้บริหารกรมฯ เยือนแขวงสะหวันนะเขต สปป.ลาว ❖ ผู้บริหารกรมฯ เยือนนครโฮจิมินห์ เวียดนาม ❖ รองอธิบดี (นางมาลี โชคล้ำเลิศ) เยือนสิงคโปร์ ❖ อธิบดีกรมส่งเสริมการค้าส่งออก เยือนสิงคโปร์ การให้ความช่วยเหลือประเทศเพื่อนบ้าน ❖ การสร้างช่องทางทางการตลาด โดยสนับสนุนพื้นที่ในงานแสดงสินค้านานาชาติในประเทศไทยให้แก่ประเทศเพื่อนบ้าน (ลาว เมียนมาร์ กัมพูชา) ๗ งาน ประเทศละ ๖ คูหา เช่น งาน BIG & BIH ๒ ครั้ง งาน THAIFEX งาน Bangkok Gems ๒ ครั้ง งาน BIFF & BIL งาน TIFF/ida เป็นต้น ❖ การพัฒนาบุคลากรทางการค้าให้แก่ประเทศเพื่อนบ้าน ๓ โครงการ - การส่งเสริมธุรกิจแฟรนไชส์ในไทยในประเทศเมียนมาร์ ณ เมืองย่างกุ้งและมัณฑะเลย์ มีบุคลากรเมียนมาร์เข้าร่วม ๓๐๐ ราย - สัมมนา “สร้างโอกาสทางการค้าด้วยระบบแฟรนไชส์” ณ เวียงจันทน์ มีบุคลากรลาวเข้าร่วม ๑๐๐ ราย - สัมมนา “International Trade Challenges to Globalization” ณ กรุงเทพฯ มีบุคลากรลาวเข้าร่วม ๑๔ ราย

ยุทธศาสตร์	ปี ๒๕๕๓	ปี ๒๕๕๔
ยุทธศาสตร์ที่ ๔: ส่งเสริมสินค้าและธุรกิจบริการที่ตรงกับความต้องการของตลาดอาเซียน	การขยายธุรกิจบริการไทยสู่ตลาดอาเซียน ๗ โครงการ ❖ คณะผู้แทนผู้ประกอบการอสังหาริมทรัพย์ไทยเยือนตลาดกัมพูชา ❖ คณะผู้แทนผู้ประกอบการธุรกิจการศึกษาไทยไปเจรจาการค้าในอาเซียนและตะวันออกกลาง ❖ คณะผู้แทนผู้ประกอบการธุรกิจซอฟต์แวร์ไทยไปเจรจาการค้าในอาเซียนและตะวันออกกลาง ❖ คณะผู้แทนผู้ประกอบการอยู่ซ่อมรถยนต์ไทยไปเจรจาความร่วมมือให้บริการในตลาดเมียนมาร์ ❖ คณะผู้แทนผู้ประกอบการอสังหาริมทรัพย์ไทยเยือนตลาดกัมพูชา ❖ คณะผู้แทนการค้าอยู่ซ่อมรถยนต์จากกัมพูชาเยือนไทย ❖ คณะผู้แทนการค้าร้านอาหารจากกัมพูชาเยือนไทย การส่งเสริมการส่งออกสินค้าไทย ❖ การเข้าร่วมงานแสดงสินค้าในอาเซียน ๖ โครงการ - Manufacturing Indonesia ณ กรุงจาการ์ตา - Vietnam Saigon Fabric & Garment Accessories Expo - Vietnam International Construction & Building Exhibition (VICB) - งานแสดงสินค้าเครื่องจักรกล MTA เวียดนาม - งานแสดงสินค้าอาหาร MIFB มาเลเซีย - COSMOBEAUTE มาเลเซีย - Franchising Vietnam	การขยายธุรกิจบริการไทยสู่ตลาดอาเซียน ๘ โครงการ ❖ โครงการคณะผู้แทนการค้าธุรกิจซอฟต์แวร์เวียดนามอาเซียน อินโดนีเซีย มีผู้เข้าร่วมงาน ๗ บริษัท ฟิลิปปินส์ ๑๕ บริษัท เวียดนาม (โฮจิมินห์และฮานอย) ๑๕ บริษัท ❖ โครงการประชุมสัมพันธอุตสาหกรรมกับประเทศไทยในสปป.ลาว ❖ โครงการ Thailand Education in Myanmar มีสถาบันการศึกษาเข้าร่วม ๑๓ สถาบัน ❖ โครงการคณะผู้แทนการค้าธุรกิจที่ปรึกษาทางวิศวกรรมจากเวียดนาม อินโดนีเซีย เมียนมาร์ และศรีลังการวม ๒๓ ราย เดินทางเยือนไทย และพบนักธุรกิจไทย ๗๐ ราย ❖ โครงการสัมมนาธุรกิจโฆษณาในงาน ADFEST มีผู้เข้าร่วมสัมมนา กว่า ๑,๐๐๐ ราย ❖ โครงการขยายสู่ทางการค้าธุรกิจสปาไทย ❖ โครงการขยายสู่ทางการค้าธุรกิจสปาไทยสู่ช่องทางธุรกิจโรงแรม และคลับเข้าสู่ในตลาดอาเซียน + ๓ มีผู้เข้าร่วมงาน ๘ บริษัท (HOFEX ณ เมืองฮองกง) ❖ โครงการขยายสู่ทางการค้าธุรกิจสปาไทยสู่ตลาดสิงคโปร์ เป้าหมายผู้เข้าร่วมงาน ๒๕ บริษัท การส่งเสริมการส่งออกสินค้าไทย ❖ การเข้าร่วมงานแสดงสินค้าในอาเซียน ๗ โครงการ - MTC Global Wood Mart มาเลเซีย มีผู้ประกอบการไทยเข้าร่วมร่วม ๑๘ บริษัท - Manufacturing Indonesia มีผู้ประกอบการไทยเข้าร่วม ๑๒ บริษัท - Cambodia Import-Export and OPOP มีผู้ประกอบการไทยเข้าร่วม ๓๓ บริษัท - Vietnam Saigon Fabric & Garment Accessories Expo มีผู้ประกอบการไทยเข้าร่วม ๖ บริษัท

ยุทธศาสตร์	ปี ๒๕๕๓	ปี ๒๕๕๔
	❖ การจัดคณะผู้แทนการค้าไปเจรจาการค้าในต่างประเทศ ๗ โครงการ - คณะผู้แทนการค้าสินค้าอาหารไปตลาดอาเซียน - คณะผู้แทนการค้าสิ่งทอไทยไปเจรจาการค้าในเมียนมาร์ - คณะผู้แทนการค้าเครื่องสำอางไทยไปเจรจาการค้าในกัมพูชา - คณะผู้แทนการค้าเครื่องจักรกลการเกษตรไทยไปเจรจาการค้าในสปป.ลาว - คณะผู้แทนการค้าชิ้นส่วนยานยนต์ไทยไปเจรจาการค้าในสปป.ลาว - คณะผู้แทนการค้าเครื่องสำอางไทยไปเจรจาการค้าในอินโดนีเซีย - คณะผู้แทนการค้าโลหะไฟฟ้าไทยไปเจรจาการค้าในอาเซียน ❖ การนำคณะผู้แทนการค้าจากอาเซียนมาเยือนไทยเพื่อเจรจาการค้ากับผู้ผลิตผู้ส่งออกไทย ๘ โครงการ - คณะผู้แทนการค้าสินค้าอาหารจากสิงคโปร์เยือนไทย - คณะผู้แทนการค้าเครื่องมือแพทย์จากสิงคโปร์เยือนไทย - คณะผู้แทนการค้าสินค้า Lighting จากสิงคโปร์เยือนไทย - คณะผู้แทนการค้าสินค้าของขงตั้งบ้านจากสิงคโปร์เยือนไทย - คณะผู้แทนการค้าสินค้าข้าวจากสิงคโปร์เยือนไทย - คณะผู้แทนการค้าวัสดุก่อสร้างจากสิงคโปร์เยือนไทย - คณะผู้แทนการค้าสินค้าของขงตั้งบ้านจากมาเลเซียเยือนไทย - คณะผู้แทนการค้าสุขภาพจากกัมพูชาเยือนไทย ❖ การจัดคณะผู้แทนการค้าจากอาเซียนเยือนงานแสดงสินค้าในประเทศไทย ๑๒ งาน	❖ การจัดคณะผู้แทนการค้าไปเจรจาการค้าในต่างประเทศ ๖ โครงการ - คณะผู้แทนการค้าไทยรวม ๑๑ รายไปเจรจาการค้าในอินโดนีเซียและสิงคโปร์ - คณะผู้แทนการค้าสินค้าเครื่องจักรกลการเกษตรรวม ๑๕ บริษัท ไปเจรจาการค้าในเวียดนามและกัมพูชา - คณะผู้แทนการค้าสินค้าแฟชั่นไปรวม ไปเจรจาการค้าในสิงคโปร์ เวียดนามและเมียนมาร์ - คณะผู้แทนการค้าสินค้าเครื่องใช้ไฟฟ้า อิเล็กทรอนิกส์ เครื่องปรับอากาศ และเครื่องทำความเย็นไปเจรจาการค้าในฟิลิปปินส์และอินโดนีเซีย - คณะผู้แทนการค้าสินค้าชิ้นส่วนยานยนต์และผลิตภัณฑ์ยางเดินทางไปเจรจาการค้าในเวียดนามและอินโดนีเซีย - คณะผู้แทนการค้าสินค้าของขงตั้งบ้านเดินทางไปเจรจาการค้าที่อินโดนีเซีย ❖ การนำคณะผู้แทนการค้าจากอาเซียนมาเยือนไทยเพื่อเจรจาการค้ากับผู้ผลิตผู้ส่งออกไทย ๕ คณะ - คณะผู้นำเข้าผลไม้สด/แปรรูป และคณะผู้นำเข้าสินค้าทั่วไปจากสิงคโปร์เยือนไทย - คณะผู้นำเข้าผลไม้สด/แปรรูปจากเวียดนามเยือนไทย - คณะผู้นำเข้าพริก หอมแดง และผลไม้จากอินโดนีเซียมาเจรจาการค้า ณ จ.ศรีสะเกษ และ จ.เชียงใหม่ ❖ การจัดคณะผู้แทนการค้าจากอาเซียนเยือนงานแสดงสินค้าในประเทศไทย ๑๒ งาน

๒. แผนการดำเนินงานในปีงบประมาณ ๒๕๕๕

ในปีงบประมาณ ๒๕๕๕ กรมส่งเสริมการค้าออกมีนโยบายมุ่งเน้นการขยายการค้าในภูมิภาคอาเซียนมากยิ่งขึ้น โดยมีแผนงานพัฒนาและส่งเสริมการค้าในภูมิภาคอาเซียน ๖๔ โครงการ รวมเป็นเงินทั้งสิ้นประมาณ ๒๔๘ ล้านบาท (ทั้งเงินงบประมาณและนอกงบประมาณ) และได้รับการจัดสรรงบประมาณสำหรับการดำเนินงานในภูมิภาคอาเซียนมากกว่าร้อยละ ๕๐ ของงบประมาณทั้งหมดของกรมฯ โครงการส่วนใหญ่ในภูมิภาคอาเซียนจะอยู่ในกิจกรรมส่งเสริมการค้า โดยเฉพาะการจัดงานแสดงสินค้าไทยในต่างประเทศ (Thailand Trade Exhibition) ซึ่งใช้งบประมาณประมาณร้อยละ ๕๐ ของงบประมาณทั้งหมด รองลงมาเป็นการเข้าร่วมงานแสดงสินค้าในต่างประเทศ การจัดคณะผู้แทนการค้าไทยไปเจรจาการค้าในต่างประเทศ และการจัดกิจกรรมส่งเสริมการค้าร่วมกับห้างสรรพสินค้า/ ผู้นำเข้าในต่างประเทศ

งบประมาณที่จัดสรรแบ่งตามประเภทกิจกรรม

ลำดับ	ประเภทกิจกรรม	จำนวนโครงการ	งบประมาณ (ล้านบาท)	สัดส่วน (%) ต่องบประมาณรวม
1.	จัดงานแสดงสินค้าในต่างประเทศ (Thailand Trade Exhibition)	12	142.62	50
2.	เข้าร่วมงานแสดงสินค้าในต่างประเทศ	7	21.34	8.6
3.	พัฒนาศักยภาพธุรกิจบริการ	3	17.62	7.1
4.	จัดคณะผู้แทนการค้าเพื่อเจรจาการค้า (Out-going Mission)	7	14.28	5.6
5.	จัดคณะผู้บริหารระดับสูงเพื่อสร้างความสัมพันธ์ทางการค้า (Out-going Goodwill Mission)	1	11.11	4.5
6.	ส่งเสริมการค้าร่วมกับห้างสรรพสินค้า/ผู้นำเข้าในต่างประเทศ	4	7.73	3.1
7.	โครงการอื่นๆ - สร้างความสัมพันธ์และส่งเสริมการค้ากับประเทศเพื่อนบ้านตามปฏิญญาพุกาม (ACMECS) - เงินอุดหนุนศูนย์อาเซียน	2	6.74	2.7
8.	ส่งเสริม/พัฒนาผู้ประกอบการธุรกิจส่งออก SMEs รายใหม่	1	5.95	2.4
9.	พัฒนาโลจิสติกส์เพื่อการส่งออก	1	5.5	2.2
10.	ส่งเสริมการไปดำเนินธุรกิจในต่างประเทศ	1	3.64	1.5
11.	สร้าง/พัฒนาผู้ประกอบการ (สัมมนา)	11	3.67	1.5
12.	จัดคณะผู้แทนการค้าเพื่อเจรจาการค้า (In-coming Mission)	4	3.38	1.4
13.	สร้าง/พัฒนาความสัมพันธ์องค์กรเครือข่าย/พันธมิตร/ให้คำปรึกษา (บำรุง Website SMEs)	1	0.3	0.1
รวม		64	248	100

การพัฒนาการในการดำเนินงานที่สำคัญ ได้แก่ สำนักงานส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ ได้มีการเสนอเพิ่มเติมโครงการ/กิจกรรมในตลาดอาเซียน โดยเฉพาะในเมืองเศรษฐกิจใหม่ๆ นอกเหนือจากเมืองหลวงหรือเมืองเศรษฐกิจหลักที่เคยจัดกิจกรรมอยู่เดิม อาทิ โครงการ Thailand Trade Exhibition ณ เมืองสุราบายา

บทที่ ๗

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

๑. บทสรุปและข้อสังเกตจากผลการศึกษา

๑.๑ การดำเนินการตามแผนจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนภายในปี ๒๕๕๘ (AEC Blueprint) ซึ่งมีเป้าหมาย ๔ ส่วนหลัก ได้แก่ การเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียว การสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของอาเซียน การพัฒนาเศรษฐกิจอย่างเสมอภาค และการบูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจโลกนั้น เป็นปัจจัยสำคัญที่จะสร้างโอกาสการค้าการลงทุนของไทยในอาเซียน โดยจะเห็นได้ว่า การดำเนินงานตาม AEC Blueprint มีความคืบหน้าค่อนข้างชัดเจนใน ๒ ส่วนหลัก ได้แก่ เป้าหมายที่จะทำให้อาเซียนเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกัน โดยเฉพาะการลดภาษีสินค้าระหว่างประเทศสมาชิกเป็นร้อยละ ๐ และเป้าหมายการบูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจโลก ซึ่งอาเซียนได้มีการจัดทำข้อตกลงเขตการค้าเสรีกับประเทศ/ภูมิภาคต่างๆ อาทิ จีน ญี่ปุ่น เกาหลี ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ อินเดีย อาเซียน+๓ อาเซียน+๖ และล่าสุดคือ อาเซียน-GCC เป็นต้น อย่างไรก็ตาม อาเซียนยังคงประสบปัญหาอุปสรรคจากความแตกต่างระหว่างกฎหมายในประเทศกับพันธกรณีในภูมิภาค ทำให้การให้สัตยาบันและการปฏิบัติตามความตกลงต่างๆ ของประเทศสมาชิกบางประเทศมีความล่าช้า โดยเฉพาะมาตรการศุลกากร การปรับปรุงกฎระเบียบแหล่งกำเนิดสินค้าเพื่อให้แต่ละประเทศสามารถรับรองแหล่งกำเนิดได้ด้วยตนเอง (Self Certification) การใช้พิกัดอัตราศุลกากรและเอกสาร/มาตรฐานการตรวจปล่อยที่สอดคล้องกัน การพัฒนามาตรฐานสินค้าร่วมกัน การละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา และการคุ้มครองผู้บริโภค เป็นต้น

๑.๒ แนวโน้มเศรษฐกิจ การค้า และการลงทุนในอาเซียน มีแนวโน้มขยายตัวอย่างต่อเนื่อง แสดงถึงศักยภาพของตลาดอาเซียนในการรองรับสินค้าและบริการและการลงทุน โดยเฉพาะประเทศลาว เมียนมาร์ กัมพูชา เวียดนาม และอินโดนีเซีย ในขณะที่เศรษฐกิจของประเทศคู่ค้าหลักของไทยมีแนวโน้มชะลอตัวอย่างชัดเจน อาทิ สหรัฐอเมริกา และสหภาพยุโรป เนื่องจากวิกฤตการณ์ทางการเงิน ทำให้ประเทศไทยจำเป็นต้องทบทวนยุทธศาสตร์การค้าระหว่างประเทศเพื่อให้สอดคล้องกับทิศทางเศรษฐกิจโลก ซึ่งภูมิภาคเอเชียจะกลายเป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจแห่งใหม่ของโลก ในช่วง ๑๐ ปีที่ผ่านมา การค้าระหว่างไทยและอาเซียนได้ขยายตัวเพิ่มขึ้นเป็น ๓ เท่า โดยในปี ๒๕๕๓ มีมูลค่า ๗๔,๖๐๐ ล้านดอลลาร์ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๒๐ ของการค้าระหว่างประเทศทั้งหมดของไทย มีอัตราขยายตัวร้อยละ ๓๐.๖ ไทยเป็นฝ่ายได้ดุลการค้าถึง ๑๒,๘๐๐ ล้านบาท ทั้งนี้ การค้าระหว่างไทยกับอาเซียนยังมีโอกาสที่จะขยายตัวได้อีกมากในอนาคต โดยเฉพาะการค้าชายแดนซึ่งปัจจุบันคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๓๓ ของการค้ารวมระหว่างไทยและอาเซียน การส่งเสริมการใช้สิทธิประโยชน์ในการส่งออกสินค้าไทยไปยังอาเซียนภายใต้กรอบการค้าเสรี AFTA ซึ่งปัจจุบันมีการใช้สิทธิประโยชน์ยังมีสัดส่วนเพียงร้อยละ ๕๖ ของรายการสินค้าที่ได้รับสิทธิภายใต้ AFTA โดยการให้ความรู้แก่ผู้ประกอบการอย่างต่อเนื่อง และการเร่งรัดเจรจาแก้ไขปัญหาอุปสรรคกับประเทศคู่ค้า เช่น ประเทศมาเลเซียซึ่งมีการจำกัดการขนส่งสินค้าผ่านแดนไปยังสิงคโปร์ไม่เกิน ๓๐,๐๐๐ ตัน เป็นต้น

การลงทุนในอาเซียนก็มีแนวโน้มขยายตัวอย่างต่อเนื่องเช่นกัน โดยเฉพาะในประเทศลาว กัมพูชา พม่า เวียดนาม ฟิลิปปินส์ ซึ่งยังต้องการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เพื่รองรับการขยายตัวของประชากรและการเติบโตทางเศรษฐกิจ และภาครัฐยังมียุทธศาสตร์สนับสนุนการลงทุนจากต่างประเทศ โดยมีการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ การพัฒนาโลจิสติกส์ และการปรับปรุงการให้บริการแก่นักลงทุน และระเบียบการค้าการลงทุนที่เป็นสากลมากขึ้น อย่างไรก็ตาม ผู้ประกอบการไทยที่ไปลงทุนในภูมิภาคอาเซียนยังคงมีจำกัดเฉพาะบริษัทขนาดใหญ่ เช่น เครือเจริญโภคภัณฑ์ เครือซีเมนต์ไทย บริษัท ปตท. จำกัด หรือธนาคารพาณิชย์ ในขณะที่โอกาสการลงทุนยังมี

เศรษฐกิจอาเซียนจะเป็นประโยชน์ต่อประเทศไทยหรือไม่นั้น ส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับความพร้อมของประเทศไทยเอง ในการดำเนินการแก้ไขกฎหมาย/กฎระเบียบภายในประเทศ ให้สอดคล้องกับพันธกรณีในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ซึ่งหากล่าช้าก็จะทำให้ไทยสูญเสียโอกาสจากการเปิดเสรี เช่น ความตกลงขนส่งสินค้าผ่านแดน ซึ่งประเทศไทยยังไม่ได้ลงนามในสัตยาบัน ในขณะที่ประเทศสมาชิกอาเซียนอื่นๆ ได้ลงนามแล้ว เป็นต้น การหาสมดุล ในการกำหนดนโยบายปกป้องผู้ผลิต/ผู้ประกอบการภายในประเทศไทย กับนโยบายเปิดเสรีการค้าและเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยเฉพาะมาตรการรักษาเสถียรภาพราคาสินค้าเกษตร ก็เป็นอีกกรณีที่ต้องหาความชัดเจนในระดับนโยบาย มิฉะนั้นแล้วอาจสูญเสียโอกาสจากการใช้ประเทศเพื่อนบ้าน เช่น กัมพูชา ลาว และพม่า ในการเป็นฐานการผลิตสินค้าเกษตรเพื่อแปรรูปและส่งออกไปยังต่างประเทศ หรือแม้แต่การรักษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ เนื่องจากประเทศเพื่อนบ้านต้องการลดการขาดดุลการค้ากับประเทศไทย ซึ่งปัจจุบันมีการขาดดุลค่อนข้างมาก

๑.๕ นโยบายของประเทศไทยในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปัจจุบัน ถือว่ามีการให้ความสำคัญกับอาเซียนค่อนข้างมาก เห็นได้จากร่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - พ.ศ. ๒๕๕๘) ที่มีการกำหนดเป้าหมาย/ตัวชี้วัดไว้อย่างชัดเจนทั้งเชิงรุกและรับ อาทิ การใช้สิทธิประโยชน์จากความตกลงการค้าเสรี การเพิ่มมูลค่าการค้าชายแดนและการลงทุนทางตรงของไทยในกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน และการลดต้นทุนการประกอบธุรกิจในประเทศและระหว่างประเทศ เป็นต้น ตลอดจนนโยบายของรัฐบาลปัจจุบัน ที่มุ่งเน้นการสร้างความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน การส่งเสริมความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอาเซียน และการใช้ประโยชน์จากโครงข่ายคมนาคมขนส่งในภูมิภาค ซึ่งควรนำมาใช้เป็นแนวทางในการกำหนดยุทธศาสตร์ของกระทรวงพาณิชย์และกรมส่งเสริมการค้าเพื่อให้ออกมาได้อย่างสอดคล้องกัน

สำหรับยุทธศาสตร์ของกระทรวงพาณิชย์ ส่วนใหญ่นำหนักในด้านการส่งเสริมการค้าซึ่งเป็นบทบาทหน้าที่ของกรมส่งเสริมการค้า ในขณะที่ยังขาดการบูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานด้านการติดตามการดำเนินงานตามพันธกรณีและเจรจาแก้ไขปัญหาอุปสรรคทางการค้า รวมทั้งบทบาทของกรมการค้าต่างประเทศในการอำนวยความสะดวกทางการค้า และการส่งเสริมการใช้สิทธิประโยชน์ภายใต้ความตกลงการค้าเสรีอาเซียน ก็มีผลสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จของการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน นอกจากนี้ ยังขาดยุทธศาสตร์ที่จะรองรับการแข่งขันที่เพิ่มมากขึ้น ซึ่งจำเป็นต้องคำนึงถึงบทบาทหน้าที่ของกรมต่างๆ ภายใต้กลุ่มภารกิจในประเทศด้วย ได้แก่ กรมการค้าภายใน กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กรมทรัพย์สินทางปัญญา โดยเฉพาะการเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการไทย เช่น การยกระดับมาตรฐานการดำเนินธุรกิจไทย และการส่งเสริมการพัฒนาทรัพย์สินทางปัญญา นอกจากนี้ การกำหนดยุทธศาสตร์การค้าไทยต่อภูมิภาคอาเซียน ยังต้องรักษาสมดุลกับนโยบายรักษาเสถียรภาพสินค้าเกษตรภายในประเทศ รวมทั้งนโยบายปกป้องผู้ประกอบการไทยในบางสาขาจากการเข้ามาประกอบธุรกิจของบริษัทต่างดาว เป็นต้น

๑.๖ การดำเนินงานเพื่อพัฒนาและส่งเสริมการค้าส่งออกของกรมฯ ในช่วงปี ๒๕๕๓ - ๒๕๕๔ และแผนการดำเนินงานในปี ๒๕๕๕ ส่วนใหญ่มุ่งเน้นการขยายการค้าส่งออกสินค้าไทยไปยังตลาดอาเซียน โดยเฉพาะการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการค้าส่งออกสินค้าไทยในอาเซียน อาทิ การจัดงานแสดงสินค้าไทย (Thailand Trade Exhibition หรือ Thailand Outlet) การเข้าร่วมงานแสดงสินค้าในต่างประเทศ การจัดกิจกรรมส่งเสริมการค้าขายร่วมกับห้างสรรพสินค้า/ซูเปอร์มาเก็ต และการจัดคณะผู้แทนการค้าสินค้าไทยเยือนต่างประเทศ หรือจัดคณะผู้แทนการค้าจากต่างประเทศมาเจรจาการค้าในประเทศไทย เป็นต้น แม้ว่ากรมฯ จะมีการกำหนดตัวชี้วัดผลการปฏิบัติราชการตามคำรับรองการปฏิบัติราชการของกรมส่งเสริมการค้าส่งออก คือ การค้าระหว่างไทยและอาเซียน ขยายตัวร้อยละ ๑๖ ต่อในปี ๒๕๕๔ แต่ไม่มีแผนงาน/โครงการที่จะส่งเสริมในด้านการนำเข้าสินค้าจากอาเซียน

๒) โครงการส่งเสริมการค้าในธุรกิจไทยในอาเซียน เนื่องจากหากการค้าในภูมิภาคอาเซียน เป็นไปอย่างเสรีโดยแท้จริง เมื่อประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนบรรลุผลในปี ๒๕๕๘ ก็จะทำให้เกิดการเคลื่อนย้ายทุน และทรัพยากรไปสู่ประเทศที่มีความได้เปรียบทางการแข่งขันสูงสุด (comparative advantage) การค้าระหว่าง ไทยและอาเซียนจะเริ่มมีบทบาทต่อเศรษฐกิจไทยลดลง และต้องมองภาพรวมที่เป็นการค้าระหว่างอาเซียนกับ ตลาดโลกเพิ่มขึ้น จึงจะทำให้ประเทศไทยสามารถแข่งขันได้ในตลาดโลกอย่างยั่งยืน อย่างไรก็ตาม การลงทุนของ ไทยในต่างประเทศ อาจทำให้ตัวเลขการค้าระหว่างประเทศในอนาคตไม่สามารถเพิ่มขึ้นได้มาก แต่จะส่งผลดีต่อ ความแข็งแกร่งของภาคธุรกิจไทยในภาพรวม

๓) โครงการส่งเสริมการนำเข้าวัตถุดิบหรือสินค้าจากอาเซียน เพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถ ในการแข่งขันของไทยในตลาดโลก และตลาดที่อาเซียนมีข้อตกลงเขตการค้าเสรี

๔) โครงการส่งเสริมการสร้างเครือข่าย/การรวมกลุ่ม ระหว่างผู้ประกอบการไทยและอาเซียน โดยเฉพาะสาขาที่อาเซียนมีแผนการพัฒนาความร่วมมือระหว่างกัน เช่น ยานยนต์ ผลิตภัณฑ์ไม้ ผลิตภัณฑ์ยาง สิ่งทอ เทคโนโลยีสารสนเทศ สุขภาพ อิเล็กทรอนิกส์ การบิน ผลิตภัณฑ์เกษตร ประมง โลจิสติกส์

๕) โครงการเพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์สินค้า/ธุรกิจบริการไทย และการส่งเสริมตราสินค้าไทย

๖) โครงการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันให้แก่ผู้ประกอบการไทย โดยเฉพาะ ผู้ประกอบการ SMEs เช่น การจัดฝึกอบรม/สัมมนาเกี่ยวกับโอกาสการค้าการลงทุนในภูมิภาคอาเซียน และองค์ ความรู้ด้านโลจิสติกส์และการขนส่งในอาเซียน

(ร่าง) ยุทธศาสตร์การค้าการลงทุนสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

การกำหนดเป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์

“ผู้ส่งออกของไทยสามารถใช้ประโยชน์สูงสุดจากการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยสามารถขยายตลาดการค้า สินค้าและธุรกิจบริการสู่ภูมิภาคอาเซียน และประเทศที่อาเซียนมีความตกลงเขตการค้าเสรี รวมทั้งสามารถใช้ศักยภาพของ อาเซียนในฐานะที่เป็นพันธมิตรทางธุรกิจ ทั้งด้านแหล่งลงทุน หรือแหล่งปัจจัยการผลิตต่างๆ อาทิ วัตถุดิบขั้นต้น/ขั้นกลาง ทรัพยากรธรรมชาติ แรงงาน สินค้าทุนและเทคโนโลยี เป็นต้น เพื่อสร้างเครือข่ายการผลิตร่วมของอาเซียนที่มีประสิทธิภาพ และแข่งขันได้ในตลาดโลก และในขณะเดียวกันผู้ส่งออกไทยก็สามารถปรับตัวและรองรับการแข่งขันภายในประเทศที่ เพิ่มขึ้นจากการเปิดเสรีการค้าสินค้า ธุรกิจบริการ และการลงทุน”

เป้าหมาย/ตัวชี้วัด

- ❖ การขยายมูลค่าการค้ารวมระหว่างไทยและอาเซียนอย่างน้อยร้อยละ ๑๕ ต่อปี
- ❖ การขยายสัดส่วนการค้าไทยกับอาเซียนจากร้อยละ ๒๐ ในปัจจุบัน เป็นร้อยละ ๓๐ ของยอดรวมการค้ากับ ต่างประเทศในปี ๒๕๕๘ (๒๐๑๕)
- ❖ การขยายมูลค่าการลงทุนทางตรงหรือการค้าในธุรกิจไทยสู่ภูมิภาคอาเซียนในอัตราร้อยละ ๑๐ ต่อปี

สินค้า/บริการเป้าหมาย

- ❖ สินค้าเป้าหมาย ได้แก่ อาหาร แพชั่น (สิ่งทอ/เครื่องนุ่งห่ม เครื่องประดับ) วัสดุก่อสร้าง สินค้าสุขภาพ และความงาม สินค้าไลฟ์สไตล์ (เฟอร์นิเจอร์ ของใช้ในบ้าน ของตกแต่งบ้าน) เครื่องจักรกล อะไหล่ยานยนต์
- ❖ ธุรกิจบริการเป้าหมาย ได้แก่ ธุรกิจซอฟต์แวร์ ธุรกิจการศึกษา ธุรกิจบริการด้านสุขภาพและความงาม ร้านอาหารไทย ธุรกิจออกแบบก่อสร้าง ธุรกิจแฟรนไชส์ ธุรกิจการท่องเที่ยว

กลยุทธ์เชิงรับ

๗) เตรียมความพร้อมผู้ส่งออกไทยในการรองรับการแข่งขันในประเทศและในภูมิภาคอาเซียน โดยมุ่งเน้น

๗.๑) การส่งเสริมการนำเข้าวัตถุดิบ สินค้าชั้นกลาง หรือสินค้าทุน จากอาเซียนที่จะเป็นประโยชน์ต่อไทย ในการสร้างมูลค่าเพิ่มโดยใช้ประเทศไทยเป็นฐานการผลิต หรือการลดต้นทุน/เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตให้แก่ภาคการผลิต เพื่อการส่งออกของไทย อันจะเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของไทยในตลาดโลก โดยเฉพาะมุ่งเน้น อุตสาหกรรมที่ประเทศไทยมีศักยภาพ เช่น ภาคการผลิตสินค้าอาหารและเกษตรแปรรูป หรืออุตสาหกรรมที่มีมูลค่าเพิ่มสูง หรือการจ้างงานแรงงานฝีมือภายในประเทศ

๗.๒) การสนับสนุนผู้ส่งออกไทยในการพัฒนาระบบโลจิสติกส์ให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น/ มีต้นทุนลดลง โดยมุ่งเน้นการใช้ประโยชน์จากเชื่อมโยงเส้นทางขนส่งระหว่างประเทศต่างๆ ในภูมิภาคอาเซียน และประเทศที่อาเซียนมีข้อตกลงเขตการค้าเสรี เช่น จีน อินเดีย ญี่ปุ่น เกาหลี ออสเตรเลีย และนิวซีแลนด์ การสร้างความร่วมมือกับหน่วยงาน พันธมิตรต่างๆ อาทิ บริษัทไปรษณีย์ไทย ธนาคารพาณิชย์ และองค์กรภาคเอกชน ตลอดจนผลักดันหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการอำนวยความสะดวกในการขนส่งสินค้าและแก้ไขปัญหาอุปสรรค

๗.๓) การส่งเสริมผู้ส่งออกไทยในการสร้างความแตกต่างให้แก่สินค้าที่จะส่งออกไปภูมิภาคอาเซียนและประเทศที่อาเซียนมีข้อตกลงเขตการค้าเสรี เช่น การสร้างตราสินค้าของตนเอง การพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์เพื่อให้สอดคล้องกับแนวโน้มความต้องการตลาด/มีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้น เป็นต้น

๗.๔) การสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่ผู้ส่งออกที่มีฐานการตลาดภายในประเทศไทย เกี่ยวกับผลกระทบต่อภาคอุตสาหกรรม และแนวทางการปรับตัวสำหรับการแข่งขันภายในประเทศ โดยบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กรมการค้าต่างประเทศ กรมการค้าภายใน กรมพัฒนาธุรกิจการค้า เป็นต้น

๗.๕) การส่งเสริมการรวมกลุ่มของผู้ส่งออกของไทย เช่น การจัดตั้งสภาธุรกิจ การจัดตั้งชมรมผู้ประกอบการ SMEs หรือ SMEs Club เป็นต้น เพื่อเป็นช่องทางในการแลกเปลี่ยนข้อมูลการตลาด การถ่ายทอดประสบการณ์ และเป็นกลไกในการผลักดันการแก้ไขปัญหาอุปสรรคทางการค้ากับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นระบบ

๓. ข้อเสนอแนะเชิงการบริหารจัดการ

๓.๑ ควรมีการเตรียมความพร้อมองค์กร (กรมส่งเสริมการส่งออก) สู่เป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) โดยมุ่งเน้น

- ❖ การพัฒนาบุคลากรภายใน ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ AEC โดยเฉพาะอย่างยิ่งโอกาสและข้อจำกัด/ปัญหาอุปสรรคทางการค้าจากการเปิดเสรีการค้าในแต่ละกลุ่มสินค้า รวมทั้งการเปิดเสรีการค้าบริการแต่ละสาขาธุรกิจ ไม่เฉพาะแต่เจ้าหน้าที่ที่ดูแลด้านตลาดอาเซียน แต่รวมถึงเจ้าหน้าที่ของสำนักอื่นๆ ที่เป็นสำนักสำคัญด้านยุทธศาสตร์ของกรมฯ นอกจากนี้ ควรมีการพัฒนาทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษ ซึ่งจะเป็นภาษากลางในการสื่อสารของอาเซียน รวมทั้งภาษาอื่นๆ เป็นภาษาที่สาม

- ❖ การพัฒนากลไกการดำเนินงาน/โครงการต่างๆ ในอาเซียนที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

- ๑) สร้างความเข้มแข็งให้แก่สำนักงานส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศในภูมิภาคอาเซียน โดยเฉพาะด้านบุคลากร เนื่องจากความสำเร็จของการพัฒนาและส่งเสริมการค้าการลงทุนในอาเซียน จำเป็นต้องอาศัยศักยภาพและความแข็งแกร่งของหน่วยงานไทยในท้องถิ่นที่จะช่วยเหลือให้ข้อมูล ประสานงาน และจัดกิจกรรมต่างๆ ซึ่งสำนักงานส่งเสริมการค้าของไทยในภูมิภาคอาเซียนมีภารกิจและขอบเขตความรับผิดชอบที่กว้างมาก ในขณะที่มีข้อจำกัดด้านจำนวนบุคลากรที่ประจำอยู่ที่สำนักงาน รวมทั้งการคัดเลือกบุคคลที่มีวิสัยทัศน์ มีความกระตือรือร้น และมีความรู้ความสามารถไปประจำสำนักงาน เพื่อที่จะขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การค้าการลงทุนในภูมิภาคอาเซียนให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด

ตารางเปรียบเทียบข้อมูลพื้นฐานของประเทศไทยและประเทศสมาชิกใหม่อาเซียน (๒๐๑๐)

ข้อมูล	ไทย	กัมพูชา	สปป.ลาว	สหภาพพม่า	เวียดนาม
เนื้อที่ (กม. ^๒) ^๑	๕๑๓,๐๐๐	๑๘๑,๐๓๕	๒๓๗,๐๐๐	๖๗๗,๐๐๐	๓๓๒,๐๐๐
ประชากร (ล้านคน) ^๑	๖๓.๙	๑๔.๓	๖.๔	๔๘.๑ (๒๐๐๙)	๘๘.๓
อัตราการเพิ่มประชากร (%) ^๒	๐.๖	๑.๗	๑.๗	๑.๑	๑.๑
GDP (current prices) (US\$bn) ^๑	๓๑๘.๙	๑๑.๖	๖.๓	๔๓.๐	๑๐๓.๖
อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ (%) ^๑	๗.๘	๖.๐	๗.๗	๕.๓	๖.๘
รายได้เฉลี่ยต่อหัว (\$) ^๑	๔,๙๙๒	๘๑๔	๙๘๔	๗๐๒	๑,๑๗๔
โครงสร้างทางเศรษฐกิจ (%) ^๒		(๒๐๐๙)			
- ภาคเกษตร	๑๐.๔	๓๓.๔	๒๙.๘	๔๓.๒	๒๐.๖
- ภาคอุตสาหกรรม	๔๕.๖	๒๑.๔	๓๑.๗	๒๐.๐	๔๑.๑
- ภาคบริการ	๔๔.๐	๔๕.๒	๓๘.๕	๓๖.๘	๓๘.๓
จำนวนแรงงาน (ล้านคน) ^๒	๓๘.๗	๘.๘	๓.๗	๓๑.๗	๔๖.๒
โครงสร้างแรงงาน (%) ^๒	(๒๐๐๘)	(๒๐๐๙)		(๒๐๐๑)	(๒๐๐๙)
- ภาคเกษตร	๔๒.๔	๕๗.๖	๗๕.๑	๗๐.๐	๕๓.๙
- ภาคอุตสาหกรรม	๑๙.๗	๑๕.๙	NA	๗.๐	๒๐.๓
- ภาคบริการ	๓๗.๙	๒๖.๕	NA	๒๓.๐	๒๕.๘
อัตราการว่างงาน (%) ^๒	๑.๒	๓.๕ (๒๐๐๗)	๒.๕ (๒๐๐๙)	๕.๗	๒.๙
ประชากรที่อยู่ต่ำกว่าเส้นความยากจน (%) ^๒	๙.๖ (๒๐๐๖)	๓๑ (๒๐๐๗)	๒๖.๐	๓๒.๗ (๒๐๐๗)	๑๐.๖
อัตราเงินเฟ้อ (%) ^๑	๓.๓	๔.๐	๕.๔	๗.๓	๙.๒
สกุลเงิน ^๒	บาท	เรียล	กีบ	จ๊าต	ดอง
อัตราแลกเปลี่ยน (๑\$ ^๒)	๓๑.๗	๔.๑๔๕	๘,๓๒๐.๓	๙๖๖	๑๙,๑๔๘.๙
อัตราแลกเปลี่ยน (๑ บาท = x)	๐.๐๓	๑๓๐.๘	๒๖๒.๕	๓๐.๕	๖๐๔.๑
อัตราแลกเปลี่ยน (๑ x = บาท)	-	๐.๐๐๘	๐.๐๐๔	๐.๐๓	๐.๐๐๒

หมายเหตุ ๑. ข้อมูลจาก dfat.gov.au Department of foreign affairs and trade ของออสเตรเลีย

๒. ข้อมูลจาก CIA The World Fact Book

ตารางเปรียบเทียบข้อมูลพื้นฐานของประเทศไทยและประเทศสมาชิกใหม่อาเซียน (๒๐๑๐)

ข้อมูล	ไทย ^๒	กัมพูชา	สปป.ลาว	สหภาพพม่า	เวียดนาม
มูลค่าการค้า (US\$ ^๓)	๓๗๗,๗๑๘.๑	๑๐,๖๕๒.๐	๓,๔๔๔.๐	๑๒,๓๓๓.๐	๑๕๖,๓๓๐.๐
มูลค่าการค้ากับไทย (US\$ ^๓) (ลำดับคู่ค้าของไทยในอาเซียน)	-	๒,๕๕๖.๘ (๒๗, ๘)	๒,๘๘๕.๔ (๒๖, ๗)	๔,๘๘๖.๘ (๑๙, ๖)	๗,๒๔๒.๒ (๑๖, ๕)
มูลค่าการค้าชายแดนกับไทย (บาท) ^๒ (ร้อยละของมูลค่าการค้าชายแดนทั้งหมดของไทย)	-	๕๕,๔๑๑.๐ (๗.๑)	๘๗,๑๙๑.๐ (๑๑.๒)	๑๓๗,๘๖๙.๐ (๑๗.๗)	๕,๖๕๒.๒ (การค้าผ่านแดน)
มูลค่าการส่งออก (US\$ ^๓)	๑๙๕,๓๑๑.๖	๔,๖๘๗.๐	๑,๙๕๐.๐	๗,๘๕๑.๐	๗๒,๐๓๐.๐
มูลค่าการส่งออกไปไทย (US\$ ^๓)	-	๒๑๔.๗	๗๔๙.๔	๒,๘๑๓.๙	๑,๓๙๖.๗
มูลค่าการส่งออกตามแนวชายแดนกับไทย (บาท) ^๒	-	๔,๒๙๘.๐	๒๓,๐๗๔.๐	๘๗,๐๑๕.๐	๑๑๒.๒ (การค้าผ่านแดน)
มูลค่าการนำเข้า (US\$ ^๓)	๑๘๒,๔๐๖.๕	๖,๐๐๕.๐	๑,๕๐๔.๐	๔,๕๓๒.๐	๘๔,๓๐๐.๐
มูลค่าการนำเข้าจากไทย (US\$ ^๓)	-	๒,๓๔๒.๑	๒,๑๓๕.๙	๒,๐๗๓.๐	๕,๘๔๕.๕
มูลค่าการนำเข้าจากไทยตามแนวชายแดนจากไทย (บาท) ^๒	-	๕๑๑,๑๑๓.๐	๖๔,๑๑๗.๐	๕๐,๘๕๔.๐	๕,๕๔๐.๑ (การค้าผ่านแดน)
สินค้าออก ^๓	เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์ และส่วนประกอบ รถยนต์ อุปกรณ์ และส่วนประกอบ อัญมณีและเครื่องประดับแผงวงจรไฟฟ้า ยางพารา	เครื่องนุ่งห่ม ไม้ ยางพารา ข้าว ปลา ยาสูบ รองเท้า	ผลิตภัณฑ์ไม้ กาแฟ กระแสไฟฟ้า ดิบบุก ทองแดง ทองคำ	ก๊าซธรรมชาติ ผลิตภัณฑ์ไม้ ถั่ว ต่างๆ สินค้าประมง ข้าว เครื่องนุ่งห่ม หยกและอัญมณี	เครื่องนุ่งห่ม รองเท้า ผลิตภัณฑ์ประมง น้ำมันดิบ ผลิตภัณฑ์อิเล็กทรอนิกส์ ผลิตภัณฑ์ไม้ ข้าว เครื่องจักร
ประเทศคู่ที่ส่งออกไป (ร้อยละของมูลค่าส่งออกทั้งหมด)	จีน (๑๑.๐) ญี่ปุ่น (๑๐.๕) USA (๑๐.๓) ฮังการี (๖.๗) มาเลเซีย (๕.๔)	สหรัฐอเมริกา (๔๕.๓) สิงคโปร์ (๙.๕) เยอรมนี (๗.๕) UK (๗.๑) แคนาดา (๖.๓) เวียดนาม (๔.๒) (๒๐๐๙)	ไทย (๒๙.๒) จีน (๑๕.๐) เวียดนาม (๑๕.๐) UK (๔.๓) (๒๐๐๙)	ไทย (๔๖.๖) อินเดีย (๑๓.๐) จีน (๙.๐) ญี่ปุ่น (๕.๗) (๒๐๐๙)	USA (๒๐.๐) ญี่ปุ่น (๑๐.๗) จีน (๙.๘) เกาหลีใต้ (๔.๓) (๒๐๑๐)
สินค้าที่ส่งออกไปไทย	-	เรือ และสิ่งก่อสร้างลอยน้ำ พืช และผลิตภัณฑ์จากพืช เหล็ก เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์ สินแร่ โลหะอื่นๆ เศรษฐกิจและผลิตภัณฑ์ ผัก ผลไม้และของปรุงแต่งที่ทำจากผัก ผลไม้	สินแร่โลหะอื่นๆ เศรษฐกิจและผลิตภัณฑ์ เชื้อเพลิงอื่นๆ ไม้ พืช และผลิตภัณฑ์จากพืช เครื่องจักรกล และส่วนประกอบ	ก๊าซธรรมชาติ ไม้ พืช ไม้แปรรูป และผลิตภัณฑ์ เนื้อสัตว์สำหรับ การบริโภค ผัก ผลไม้และของปรุงแต่งที่ทำจากผัก ผลไม้ สินแร่โลหะอื่นๆ เศรษฐกิจและผลิตภัณฑ์	เครื่องจักรไฟฟ้า และส่วนประกอบ เครื่องใช้ไฟฟ้าภายในบ้าน ตู้เย็น และเสายืด เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ เครื่องมือ เครื่องใช้ทางวิทยาศาสตร์การแพทย์

ข้อมูล	ไทย ^๒	กัมพูชา	สปป.ลาว	สหภาพพม่า	เวียดนาม
สินค้าที่ส่งออกตามแนวชายแดนไปไทย	-	ผัก และของปรุงแต่งจากผัก เหล็ก อลูมิเนียมและผลิตภัณฑ์ ทองแดง และผลิตภัณฑ์ เสื้อผ้าสำเร็จรูป	ทองแดง และผลิตภัณฑ์ เครื่องจักรที่ใช้ในอุตสาหกรรม และ ส่วนประกอบ ไม่แปรรูป เสื้อผ้า สำเร็จรูป ัญพิพ	ก๊าซธรรมชาติ สัตว์น้ำ ผลิตภัณฑ์ ไม้อื่นๆ โค กระบือ สุกร แพะ แกะ สินแร่โลหะอื่นๆ และผลิตภัณฑ์	เครื่องส่งสัญญาณภาพ เสียง และ ส่วนประกอบ เครื่องคอมพิวเตอร์ และอุปกรณ์ กระดาษ แก้ว และ ผลิตภัณฑ์อื่นๆ ลวด และสาย เคเบิลที่หุ้มฉนวน ผลิตภัณฑ์สิ่งทอ อื่นๆ (สินค้าผ่านแดน)
สินค้าเข้า	น้ำมันดิบ เครื่องจักรกลและ ส่วนประกอบ เคมีภัณฑ์ เครื่องจักรไฟฟ้าและส่วนประกอบ เหล็ก เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์	ผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม บุหรี่ ทองคำ วัสดุก่อสร้าง เครื่องจักรกล ยานพาหนะ เกษภัณฑ์	เครื่องจักรกลและส่วนประกอบ ยานพาหนะ น้ำมันเชื้อเพลิง สินค้าอุปโภค บริโภค	ผ้าฝ้าย ผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม ปุ๋ย เม็ดพลาสติก เครื่องจักร อุปกรณ์ การขนส่ง ปูนซีเมนต์ วัสดุก่อสร้าง น้ำมันดิบ ผลิตภัณฑ์อาหาร น้ำมัน ที่ใช้บริโภค	เครื่องจักร อุปกรณ์และ ส่วนประกอบ ผลิตภัณฑ์ ปิโตรเลียม ผลิตภัณฑ์เหล็ก วัสดุก่อสร้าง ผลิตภัณฑ์สำหรับอุตสาหกรรม เครื่องปรุงแต่ง และรองเท้า ผลิตภัณฑ์อิเล็กทรอนิกส์ ผลิตภัณฑ์ พลาสติก ยานพาหนะ
ประเทศที่นำเข้าเข้ามา (ร้อยละของมูลค่านำเข้าทั้งหมด) ^๑	ญี่ปุ่น (๒๐.๘) จีน (๑๓.๓) มาเลเซีย (๕.๙) USA (๕.๙) UAE (๔.๗)	ไทย (๒๔.๘) เวียดนาม (๑๙.๗) จีน (๑๔.๑) สิงคโปร์ (๑๑.๓)ฮ่องกง (๗.๔) ไต้หวัน (๕.๑) เกาหลีใต้ (๔.๑) (๒๐๐๙)	ไทย (๖๖.๒) จีน (๑๑.๕) เวียดนาม (๕.๓) (๒๐๐๙)	จีน (๓๓.๑) ไทย (๒๖.๓) สิงคโปร์ (๑๕.๒) (๒๐๐๙)	จีน (๒๓.๘) เกาหลีใต้ (๑๑.๖) ญี่ปุ่น (๑๐.๘) ไต้หวัน (๘.๔) ไทย (๖.๗) สิงคโปร์ (๔.๙) (๒๐๑๐)
สินค้าที่นำเข้าจากไทย	-	น้ำมันสำเร็จรูป น้ำตาลทราย ปูนซีเมนต์ เครื่องดื่ม เครื่องสำอาง สบู่ และผลิตภัณฑ์รักษาผิว	น้ำมันสำเร็จรูป รถยนต์ อุปกรณ์ และส่วนประกอบ เหล็ก เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์ เคมีภัณฑ์	น้ำมันสำเร็จรูป เครื่องดื่ม ปูนซีเมนต์ เหล็ก เหล็กกล้าและ ผลิตภัณฑ์ เคมีภัณฑ์	น้ำมันสำเร็จรูป เม็ดพลาสติก เหล็ก เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์ เคมีภัณฑ์ รถยนต์ อุปกรณ์และ ส่วนประกอบ
สินค้าที่นำเข้าตามแนวชายแดนจากไทย	-	น้ำตาลทราย เครื่องยนต์สันดาป ภายในแบบลูกสูบ ยางรถยนต์ ผ้า ผืนและด้าย เครื่องดื่มที่ไม่มีแอลกอฮอล์	น้ำมันดีเซล รถยนต์ อุปกรณ์ และ ส่วนประกอบ เครื่องจักรที่ใช้ในการก่อสร้าง และส่วนประกอบ น้ำมันเบนซิน เหล็ก และเหล็กกล้า ผ้าผืนและด้าย	น้ำมันดีเซล รถยนต์ อุปกรณ์ และ ส่วนประกอบ เครื่องดื่ม น้ำมัน เบนซิน ผ้าผืน และด้าย	เครื่องดื่มที่ไม่มีแอลกอฮอล์ ผลิตภัณฑ์เหล็ก และเหล็กกล้า ผลไม้สด แช่เย็น แช่แข็ง และแห้ง เต้าอไม่โครเวฟ และ เครื่องใช้ไฟฟ้าที่ให้ความร้อน ตู้เย็น ตู้แช่แข็ง และส่วนประกอบ (สินค้าผ่านแดน)

หมายเหตุ ๑. ข้อมูลจาก CIA The World Fact Book

๒. ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ โดยความร่วมมือจากกรมศุลกากร

กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ
กรกฎาคม ๒๕๕๔

ตารางเปรียบเทียบข้อมูลพื้นฐานของประเทศไทยและประเทศสมาชิกอาเซียน (๒๐๑๐)

ข้อมูล	ไทย	บรูไน	อินโดนีเซีย	มาเลเซีย	ฟิลิปปินส์	สิงคโปร์
เนื้อที่ (กม. ^๒) ^๑	๕๑๓,๐๐๐	๖,๐๐๐	๑,๙๐๕,๐๐๐	๓๓๐,๐๐๐	๓๐๐,๐๐๐	๑,๐๐๐
ประชากร (ล้านคน) ^๑	๖๓.๙	๐.๔	๒๓๔.๔	๒๔.๓	๙๔.๐	๕.๒
อัตราการเพิ่มประชากร (%) ^๒	๐.๖	๑.๗	๑.๑	๑.๖	๑.๙	๐.๘
GDP (current prices) (US\$bn) ^๑	๓๑๘.๙	๑๓.๐	๗๖๖.๗	๒๓๘.๐	๑๘๘.๗	๒๒๒.๗
อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ (%) ^๑	๗.๘	๔.๑	๖.๑	๗.๒	๗.๓	๑๔.๕
รายได้เฉลี่ยต่อหัว (\$) ^๑	๔,๙๙๒	๓๑,๒๓๙	๓,๐๑๕	๘,๔๒๓	๒,๐๗๗	๔๓,๑๑๗
โครงสร้างทางเศรษฐกิจ (%) ^๒		(๒๐๐๘)				
- ภาคเกษตร	๑๐.๔	๐.๗	๑๖.๕	๙.๑	๑๓.๙	๐.๐
- ภาคอุตสาหกรรม	๔๕.๖	๗๔.๑	๔๖.๔	๔๑.๖	๓๑.๓	๒๗.๒
- ภาคบริการ	๔๔.๐	๒๕.๓	๓๗.๑	๔๙.๓	๕๔.๘	๗๒.๘
จำนวนแรงงาน (ล้านคน) ^๒	๓๘.๗	๐.๒ (๒๐๐๘)	๑๑๖.๕	๑๒.๒	๓๘.๙	๓.๑
โครงสร้างแรงงาน (%) ^๒		(๒๐๐๘)		(๒๐๐๕)		
- ภาคเกษตร	๔๒.๔	๔.๒	๓๘.๓	๑๓	๓๓.๐	๐.๑
- ภาคอุตสาหกรรม	๑๙.๗	๖๒.๘	๑๒.๘	๓๖	๑๕.๐	๓๐.๒
- ภาคบริการ	๓๗.๙	๓๓.๐	๔๘.๙	๕๑	๕๒.๐	๖๙.๗
อัตราการว่างงาน (%) ^๒	๑.๒	๓.๗ (๒๐๐๘)	๗.๑	๓.๕	๗.๓	๒.๑
ประชากรที่อยู่ต่ำกว่าเส้นความยากจน (%) ^๒	๙.๖ (๒๐๐๖)	NA	๑๓.๓	๓.๖ (๒๐๐๗)	๓๒.๙ (๒๐๐๖)	NA
อัตราเงินเฟ้อ (%) ^๑		๐.๕	๕.๑	๑.๗	๓.๘	๒.๘
สกุลเงิน ^๒	บาท	ดอลลาร์บรูไน	รูเปีย	ริงกิต	เปโซ	ดอลลาร์สิงคโปร์
อัตราแลกเปลี่ยน (๑\$ ^๒)	๓๑.๗	๑.๔	๙,๑๖๙.๕	๓.๐๔	๔๕.๑	๑.๔
อัตราแลกเปลี่ยน (๑ บาท = x)	๐.๐๓	๐.๐๔	๒๘๙.๓	๐.๑	๑.๔	๐.๐๔
อัตราแลกเปลี่ยน (๑ x = บาท)	-	๒๒.๖	.๐๐๓	๑๐.๔	๐.๗	๒๒.๖

หมายเหตุ ๑. ข้อมูลจาก dfat.gov.au Department of foreign affairs and trade ของออสเตรเลีย

๒. ข้อมูลจาก CIA The World Fact Book

ตารางเปรียบเทียบข้อมูลพื้นฐานของประเทศไทยและประเทศสมาชิกอาเซียน (๒๐๑๐)

ข้อมูล	ไทย ^๑	บรูไน	อินโดนีเซีย	มาเลเซีย	ฟิลิปปินส์	สิงคโปร์
มูลค่าการค้า (US\$ ^๑)	๓๓๗,๗๑๘.๑	๑๓,๒๘๐.๐ (๒๐๐๘)	๒๕๗,๔๐๐.๐	๓๘๘,๖๐๐.๐	๑๑๐,๖๒๐.๐	๖๖๑,๖๐๐.๐
มูลค่าการค้ากับไทย (US\$ ^๑) (ลำดับคู่ค้าของไทยในอาเซียน)	-	๒๒๗.๒ (๗๒, ๙)	๑๓,๐๒๒.๔ (๘, ๓)	๒๒,๒๗๕.๖ (๔, ๑)	๗,๒๖๑.๕ (๑๕, ๔)	๑๕,๓๐๓.๗ (๕, ๒)
มูลค่าการค้าขายแดนกับไทย (บาท) ^๒ (ร้อยละของมูลค่าการค้าขายแดนทั้งหมดของไทย)	-	-	-	๔๙๗,๕๙๐.๐ (๖๔.๐)	-	๗๐,๓๒๙.๔ (มูลค่าการค้าผ่านแดน)
มูลค่าการส่งออก (US\$ ^๑)	๑๙๕,๓๑๑.๖	๑๐,๖๗๐.๐ (๒๐๐๘)	๑๔๖,๓๐๐.๐	๒๑๐,๓๐๐.๐	๕๐,๗๒๐.๐	๓๕๑,๒๐๐.๐
มูลค่าการส่งออกไปไทย (US\$ ^๑)	-	๙๘.๕	๕,๖๗๕.๘	๑๐,๗๐๘.๙	๒,๓๗๕.๔	๖,๒๙๔.๒
มูลค่าการส่งออกตามแนวชายแดนกับไทย (บาท) ^๒	-	-	-	๑๑๗,๑๘๖.๒	-	๓๙,๕๗๐.๗ (มูลค่าการค้าผ่านแดน)
มูลค่าการนำเข้า (US\$ ^๑)	๑๘๒,๔๐๖.๕	๒,๖๑๐.๐ (๒๐๐๘)	๑๑๑,๑๐๐.๐	๑๗๔,๓๐๐.๐	๕๙,๙๐๐.๐	๓๑๐,๔๐๐.๐
มูลค่าการนำเข้าจากไทย (US\$ ^๑)	-	๑๒๘.๗	๗,๓๔๖.๖	๑๐,๕๖๖.๗	๔,๘๘๖.๑	๙,๐๐๙.๕
มูลค่าการนำเข้าตามแนวชายแดนจากไทย (บาท) ^๒	-	-	-	๓๒๐,๔๐๓.๘	-	๓๐,๗๕๘.๔ (มูลค่าการค้าผ่านแดน)
สินค้าออก ^๑	เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์ และส่วนประกอบ รถยนต์ อุปกรณ์ และส่วนประกอบ อัญมณีและเครื่องประดับ แผงวงจรไฟฟ้า ยางพารา	น้ำมันดิบ ก๊าซธรรมชาติ เสื้อผ้าสำเร็จรูป	น้ำมัน และก๊าซธรรมชาติ เครื่องใช้ไฟฟ้า ไม้อัด สิ่งทอ ยางพารา	เครื่องใช้ไฟฟ้า น้ำมัน และก๊าซธรรมชาติ ไม้และผลิตภัณฑ์ น้ำมันปาล์ม ยางพารา สิ่งทอ เคมีภัณฑ์	ผลิตภัณฑ์อิเล็กทรอนิกส์ อุปกรณ์การขนส่ง เสื้อผ้าสำเร็จรูป ผลิตภัณฑ์ทองแดง ผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม น้ำมันมะพร้าว ผลไม้	เครื่องจักร และอุปกรณ์ สินค้าอุปโภค บริโภค เกษัตริภัณฑ์ เคมีภัณฑ์ แร่ เชื้อเพลิง
ประเทศที่ส่งออกไป (ร้อยละของมูลค่าส่งออกทั้งหมด) ^๑	จีน (๑๑.๐) ญี่ปุ่น (๑๐.๕) USA (๑๐.๓)ฮ่องกง (๖.๗) มาเลเซีย (๕.๔)	ญี่ปุ่น (๓๘.๐) อินโดนีเซีย (๒๖.๐) เกาหลีใต้ (๑๔.๒) ออสเตรเลีย (๗.๒) (๒๐๐๘)	ญี่ปุ่น (๑๗.๓) สิงคโปร์ (๑๑.๓) USA (๑๐.๘) จีน (๗.๖) เกาหลีใต้ (๕.๕) อินเดีย (๔.๔) ไต้หวัน (๔.๑) มาเลเซีย (๔.๑) (๒๐๐๘)	สิงคโปร์ (๑๓.๔) จีน (๑๒.๖) ญี่ปุ่น (๑๐.๔) USA (๙.๕) ไทย (๕.๓) ฮ่องกง (๕.๑)	USA (๑๗.๖) ญี่ปุ่น (๑๖.๒) เนเธอร์แลนด์ (๙.๘) ฮ่องกง (๘.๖) จีน (๗.๗) เยอรมนี (๖.๕) สิงคโปร์ (๖.๒) เกาหลีใต้ (๔.๘) (๒๐๐๘)	ฮ่องกง (๑๑.๖) มาเลเซีย (๑๑.๕) USA (๑๑.๒) อินโดนีเซีย (๙.๗) จีน (๙.๗) ญี่ปุ่น (๘.๖) (๒๐๐๘)
สินค้าที่ส่งออกไปไทย ^๒	-	น้ำมันดิบ เคมีภัณฑ์ ลวด และสายเคเบิล เหล็ก เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์ สินแร่โลหะอื่นๆ เศษโลหะ และผลิตภัณฑ์	สินแร่โลหะอื่นๆ เศษโลหะ และผลิตภัณฑ์	น้ำมันดิบ เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์ และส่วนประกอบ เครื่องจักรไฟฟ้า และส่วนประกอบ เคมีภัณฑ์ สื่อบันทึกข้อมูล ภาพ เสียง	แผงวงจรไฟฟ้า ส่วนประกอบ และอุปกรณ์ ยานยนต์ สินแร่โลหะอื่นๆ เศษโลหะ และผลิตภัณฑ์ เครื่องจักรไฟฟ้า และส่วนประกอบ รถยนต์นั่ง	เคมีภัณฑ์ เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์ และส่วนประกอบ แผงวงจรไฟฟ้า เครื่องจักรไฟฟ้า และส่วนประกอบ เครื่องจักรกล และส่วนประกอบ

ข้อมูล	ไทย ^๒	บรูไน	อินโดนีเซีย	มาเลเซีย	ฟิลิปปินส์	สิงคโปร์
สินค้าที่ส่งออกตามแนวชายแดนไปไทย ^๑	-	-	-	สื่อบันทึกข้อมูล ภาพ เสียง ส่วนประกอบคอมพิวเตอร์ เทปแม่เหล็ก จานแม่เหล็ก สำหรับคอมพิวเตอร์ แผงวงจรไฟฟ้า เครื่องส่งสัญญาณ ภาพ เสียง และ ส่วนประกอบ	-	เทปแม่เหล็ก จานแม่เหล็ก สำหรับคอมพิวเตอร์ แผงวงจรไฟฟ้า ส่วนประกอบคอมพิวเตอร์ เครื่องจักรไฟฟ้าที่ใช้ในการ ไตรศมนาคม และการสื่อสาร เครื่องส่งสัญญาณ ภาพ เสียงและส่วนประกอบ (สินค้าผ่านแดน)
สินค้าเข้า ^๑	น้ำมันดิบ เครื่องจักรกล และส่วนประกอบ เคมีภัณฑ์ เครื่องจักรไฟฟ้า และส่วนประกอบ เหล็ก เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์	เครื่องจักร และอุปกรณ์การขนส่ง สินค้าหัตถกรรม อาหาร เคมีภัณฑ์	เครื่องจักร และอุปกรณ์ เคมีภัณฑ์ น้ำมัน อาหาร	อิเล็กทรอนิกส์ เครื่องจักร ผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม พลาสติก ยานพาหนะ เหล็ก เหล็กกล้า และ ผลิตภัณฑ์ เคมีภัณฑ์	ผลิตภัณฑ์อิเล็กทรอนิกส์ แร่เชื้อเพลิง เครื่องจักร และอุปกรณ์การขนส่ง เหล็ก และเหล็กกล้า สิ่งทอ ผ้าผืน อัญมณี เคมีภัณฑ์ พลาสติก	เครื่องจักร และอุปกรณ์ แร่เชื้อเพลิง เคมีภัณฑ์ อาหาร สินค้าอุปโภค บริโภค
ประเทศที่นำเข้าเข้ามา (ร้อยละของมูลค่านำเข้าทั้งหมด) ^๑	ญี่ปุ่น (๒๐.๘) จีน (๑๓.๓) มาเลเซีย (๕.๙) USA (๕.๙) UAE (๔.๗)	สิงคโปร์ (๓๘.๔) จีน (๑๘.๗) ญี่ปุ่น (๗.๒) ไทย (๕.๔) USA (๔.๕) UK (๔.๓) (๒๐๐๙)	สิงคโปร์ (๒๕.๐) จีน (๑๒.๕) ญี่ปุ่น (๘.๙) มาเลเซีย (๕.๙) เกาหลีใต้ (๕.๖) USA (๔.๙) ไทย (๔.๕) (๒๐๐๙)	จีน (๑๒.๖) ญี่ปุ่น (๑๒.๖) สิงคโปร์ (๑๑.๔) USA (๑๐.๗) ไทย (๖.๒) อินโดนีเซีย (๕.๖)	ญี่ปุ่น (๑๒.๕) USA (๑๒.๐) จีน (๘.๘) สิงคโปร์ (๘.๗) เกาหลีใต้ (๗.๙) ไต้หวัน (๗.๑) ไทย (๕.๗) (๒๐๐๙)	USA (๑๔.๗) มาเลเซีย (๑๑.๖) จีน (๑๐.๕) ญี่ปุ่น (๗.๖) อินโดนีเซีย (๕.๘) เกาหลีใต้ (๕.๗) (๒๐๐๙)
สินค้านำเข้าจากไทย ^๒	-	รถยนต์ อุปกรณ์ และ ส่วนประกอบ ข้าว น้ำตาลทราย และส่วนประกอบ ข้าว น้ำตาล ทราย ผลิตภัณฑ์ยาง ปูนซีเมนต์	เครื่องจักรกลและส่วนประกอบ น้ำตาลทราย เครื่องจักรกล และส่วนประกอบ เคมีภัณฑ์ เม็ดพลาสติก	ยางพารา เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์ น้ำมัน ส่วนประกอบ น้ำมัน สำเร็จรูป แผงวงจรไฟฟ้า	รถยนต์ อุปกรณ์ และส่วนประกอบ น้ำมัน สำเร็จรูป แผงวงจรไฟฟ้า ข้าว เม็ดพลาสติก	น้ำมันสำเร็จรูป แผงวงจรไฟฟ้า เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์ และส่วนประกอบ เครื่องจักรกล และส่วนประกอบ ส่วนประกอบอากาศยาน และอุปกรณ์การบิน
สินค้านำเข้าตามแนวชายแดนจากไทย ^๒	-	-	-	ยางพารา เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์ และส่วนประกอบ ผลิตภัณฑ์ยางอื่นๆ มอเตอร์ และเครื่องกำเนิดไฟฟ้า ไม่แปรรูป	-	เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ แผงวงจรไฟฟ้า เครื่องใช้ไฟฟ้า และส่วนประกอบอื่นๆ ผลิตภัณฑ์เหล็ก และเหล็กกล้า อุปกรณ์กังหันน้ำ พลาสมาเตอร์ และไดโอด (สินค้าผ่านแดน)

หมายเหตุ ๑. ข้อมูลจาก CIA The World Fact Book

๒. ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ โดยความร่วมมือจากกรมศุลกากร